

Vlaams
Parlement

vergadering **11**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 30 november 2016

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen	5
ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de nieuwe handels- en investeringsstrategie voor Vlaanderen	9
ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de waarschuwing van het Europees Comité voor Systeemrisico's (ESRB) inzake de huizenmarkt in België	
ACTUELE VRAAG van Katrien Partyka aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de schuldenlast ten gevolge van hypothecaire leningen	13
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de sterke resultaten inzake wiskunde en gemiddelde prestaties inzake wetenschappen van de Vlaamse scholieren	18
ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de bescherming van de Vlaamse kust tegen een duizendjarige storm	22
ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de schorsing door de Raad van State van de toewijzing van een grote bestelling trams door De Lijn aan het Spaanse bedrijf CAF	
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de schorsing door de Raad van State van de toewijzing van 146 nieuwe trams voor De Lijn aan een Spaans bedrijf	25
ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verklaringen van de minister met betrekking tot een belangenconflict tegen de strengere toepassing van de Brusselse geluidsnormen voor vliegtuigen	
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verklaringen van de minister met betrekking tot een belangenconflict tegen de strengere toepassing van de Brusselse geluidsnormen voor vliegtuigen	29

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderzoek naar de IJzeren Rijn	
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de lopende haalbaarheidsstudie naar een nieuw tracé voor de IJzeren Rijn	33
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stand van zaken van de uitvoering van de nieuwe regelgeving voor binnenlandse adoptie en in het bijzonder van de begeleiding van kandidaat-adoptanten	37
ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over psychosociale hulp aan nabestaanden van slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016	41
ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de activering van langdurig zieken door de VDAB	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de activering van langdurig zieken	45
ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over racisme en discriminatie in het voetbal en bij uitbreiding in andere sporten	49
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming – 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5 Tweede lezing	52
VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Lode Ceyskens, Lydia Peeters, Wilfried Vandaele, Ward Kennes en Jan Hofkens houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de dienst van de Vlaamse bestuursrechtscolleges betreft (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtcolleges betreft) – 777 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 7 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	54 60
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Francesco Vanderjeugd, Cathy Coudyser, Jos De Meyer en Daniëlle Godderis-T'Jonck betreffende monitoring en regelgeving van de recreatieve zeevisserij – 899 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	61
ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming – 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5 Hoofdelijke stemming	64

VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Lode Ceyskens, Lydia Peeters, Wilfried Vandaele, Ward Kennes en Jan Hofkens houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de dienst van de Vlaamse bestuursrechtscolleges betreft (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtcolleges betreft) – 777 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 7	
Aangehouden stemmingen	64
Hoofdelijke stemming	65
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Francesco Vanderjeugd, Cathy Coudyser, Jos De Meyer en Daniëlle Godderis-T'Jonck betreffende monitoring en regelgeving van de recreatieve zeevisserij – 899 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	65
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	65
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	68
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	68

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14.07 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Piet De Bruyn, Paul Van Miert: ambtsverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Caroline Gennez, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Martine Taelman, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/9)

ACTUELE VRAAG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, hier hebben wij echt heel lang naar uitgekeken: een beslissing over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), een beslissing over de betonstop die u een paar maanden geleden hebt aangekondigd. We hebben in de pers kunnen lezen – vorige week was het uitgesteld, vandaag behandeld – dat u zult landen op een betonstop in 2040 in plaats van 2050 en een tussentijdse doelstelling in 2025 van 3 hectare ruimtebeslag per dag.

Als ik de resolutie bekijk die we hier vorige week met zijn allen hebben goedgekeurd, denk ik dat de intenties van de regering goed zijn. Maar wie A zegt, moet ook B zeggen, minister. U kunt dan wel goede intenties hebben, maar hoe zit het concreet op het terrein? Wat gaat u doen om de verstening van Vlaanderen zo snel mogelijk een halt toe te roepen?

U weet dat wij dan altijd met het dossier van de woonuitbreidingsgebieden komen, die 13.000 hectare die daar nog onbebouwd ligt en die u kunt schrappen. U hebt in juli vorig jaar beloofd om met een lijst van te schrappen woonuitbreidingsgebieden te komen. Wanneer komt die lijst er?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Pira, u stelt mij een vraag over het BRV, en nog een andere vraag over de woonuitbreidingsgebieden. Ik kan u zeggen dat wij met de Vlaamse Regering in de laatste rechte lijn zitten van een ambitieus Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. We zijn daar nog niet helemaal door, maar wel bijna. We hebben heel goede hoop, want iedereen in deze meerderheid wil er ook absoluut voor zorgen dat we de verdere inname van de open ruimte een halt toeroepen. We zijn er nog niet door, maar ik heb goede hoop dat dat op heel korte termijn wel het geval zal zijn. We zitten echt in de laatste rechte lijn.

U spreekt over goede bedoelingen. Bedankt dat u dat goed vindt, vanuit de oppositie. Wij appreciëren dat. Als u vraagt hoe we dat gaan doen, moet ik aangeven

dat wij al een aantal maatregelen hebben genomen en dat wij ook bezig zijn op het terrein. Zo is er de wijziging in de Codex Ruimtelijke Ordening. Daar staan al een aantal bepalingen in die ervoor zullen zorgen dat er dichter wordt gewoond, dat er een meervoudig gebruik zal kunnen zijn van dezelfde ruimte. Zo hebben we ervoor gezorgd dat oude verkavelingsvoorschriften, die bijvoorbeeld voorkomen dat je van een eengezinswoning een tweegezinswoning of een kangoeroewoning maakt, voortaan geen belemmeringen meer hoeven te zijn om dat op het terrein te doen. Die codex is al twee keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering en zal binnenkort definitief goedgekeurd worden en ook hier in het parlement besproken kunnen worden.

Uiteraard is er in de Vlaamse Regering ook al een akkoord over de woonuitbreidingsgebieden. We hebben een conceptnota goedgekeurd, waarbij we een akkoord hebben om te werken met twee soorten lijsten: aan de ene kant een positieve lijst van woonuitbreidingsgebieden die wel nog kunnen worden ontwikkeld, die kernversterkend zijn en die goed ontsloten zijn, en aan de andere kant een negatieve lijst voor de woonuitbreidingsgebieden die verder afgelegen zijn of niet zinvol om verder te worden ontwikkeld. Die principes liggen vast. Ze zijn goedgekeurd door de Vlaamse Regering. En uiteraard zijn we volop bezig die lijst op te maken, ook in samenspraak met de lokale besturen, zoals dat ook in de conceptnota is afgesproken.

Ingrid Pira (Groen): Minister, u zegt dat er een codex aankomt – en die is misschien nogal technisch voor mensen die niet vertrouwd zijn met ruimtelijke ordening – maar daar hebben we nog heel veel dingen over te zeggen. Er zullen enerzijds verdichtingsscenario's in staan, die op het terrein de verdichting sneller zullen doen verlopen, maar anderzijds staan er ook dingen in die een sluipende verharding van het terrein in Vlaanderen tot gevolg zullen hebben. Ik wil daar nu niet verder op ingaan.

Minister, u draait altijd in rondjes wanneer het gaat over de lijst van te schrappen woonuitbreidingsgebieden. Al van mei 2015 belooft u die lijst, een positieve lijst en negatieve lijst van gebieden die niet meer ontwikkeld zullen worden. Nu zegt u mij opnieuw dat er een conceptnota is met een positieve lijst en een negatieve lijst. Dat is nu net mijn vraag: wanneer komt die lijst? Ik ben niet de enige in de commissie die dit vraagt. Alle partijen vragen regelmatig naar die lijst. Minister, wanneer komt de lijst? Ook op het terrein is men vragende partij.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Vorige week heb ik hier nog namens de N-VA gezegd dat wij de ruimte-inname enerzijds en de verharding anderzijds echt wel willen beperken. Wij willen ook verder gaan dan wat in de resolutie staat. Vandaag is er 6 hectare inname per dag; wij willen graag tot 3 hectare in 2025 komen en dan zo snel mogelijk naar nul.

Mevrouw Pira, u kent ook ons standpunt over de woonuitbreidingsgebieden. Wat slecht is gelegen of wat waterziek is, laat ons dat schrappen en de mensen behoorlijk vergoeden. Op die manier kunnen we tot een goede ruimtelijke ordening komen. We weten dat de regering momenteel de laatste hand legt aan het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). We hopen dat de regering snel bevalt van een ambitieus beleidsplan.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Collega's, we hebben vorige week een resolutie goedgekeurd waaruit blijkt dat we er allemaal van overtuigd zijn dat we de ruimte-inname in Vlaanderen moeten stoppen. Het is goed dat we doelstellingen formuleren. Maar nog belangrijker is dat er middelen zijn om daartoe te komen. We

moeten ervoor oppassen om ons te verliezen in discussies of in stoere uitspraken. Mevrouw Pira, er zijn trouwens soms woonuitbreidingsgebieden die beter gelegen zijn dan de woongebieden en dat moeten we ook keuzes durven te maken.

Ik denk dat het vooral belangrijk is om na te gaan hoe we in de toekomst de ruimte-inname kunnen realiseren zonder dat Vlaanderen stilvalt. In Vlaanderen zullen er bijkomende woongelegenheden moeten worden gecreëerd. Vlaanderen zal een interessante regio moeten blijven om in te investeren. Bovendien zullen we ook voor de mensen die eigenaar zijn in de harde gebieden, in een compensatie moeten voorzien. Het is best om ons daarop te focussen. Minister, als u hiervan een stand van zaken kunt geven, ben ik tevreden.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Collega's, ook voor onze fractie is het zeer belangrijk dat er straks eindelijk een witboek BRV is. Wij steunen de principes die erin zijn opgenomen en die vorige week ook in de klimaatresolutie zijn opgenomen. Straks wordt het zaak om van dit witboek over te schakelen naar een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen; een beleidsplan waarvoor we een zo ruim mogelijk draagvlak moeten zien te vinden. Dat is heel belangrijk. Ik blijf er dus op hameren dat slogantaal of ongenueanceerde uitspraken niet thuishoren bij een dergelijk belangrijk item als de ruimte in Vlaanderen.

Wat voor onze fractie zeker ook heel belangrijk is, zijn de rechtszekerheid en de eigendomsrechten waaraan de nodige aandacht en respect moet worden gegeven. Vandaar dat wij hopen dat er snel de juiste instrumenten zullen komen om de wijzigingen door te voeren. Alleen als er veel rechtszekerheid is, zal er ook een groot draagvlak zijn. En dat hebben we nodig voor de ruimte in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): In tegenstelling tot het oorspronkelijke enthousiasme van mevrouw Pira heb ik nu goed begrepen dat er nog altijd geen beslissing is binnen de Vlaamse Regering rond dit BRV. Als ik de minister-president daarstraks goed gehoord heb op de radio, lag dat aan het feit dat er misschien wel een akkoord is over het BRV, maar nog niet over de sluitende aanpak van nitraten en stikstof en een aantal afspraken met landbouwbedrijven die in de buurt van natuurgebieden zouden liggen.

Blijkbaar gaat u morgen met de regering aankondigen dat er een heel brede steun is voor de klimaattop, zowel vanuit het bedrijfsleven en de ondernemingen als bij heel wat creatieve en geëngageerde mensen, wat een zeer goede zaak is. Maar zij moeten vandaag wel nog vaststellen dat binnen de Vlaamse Regering, wanneer het gaat over het ondersteunen van diegenen die iets willen doen en die vooruit willen in de juiste richting, een aantal belangengroepen toch nog in staat zijn om die beslissingen te laten blokkeren, ook al is iedereen het daar principiële over eens. Minister, klopt dit? Is het waar dat er nog geen akkoord is en zo ja, waaraan ligt dat?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, toen hier enkele weken geleden het klimaatakkoord van Parijs werd geratificeerd in een soort van euforie, waar schuwde ik er al voor dat de discussie pas daarna zou beginnen. Vorige week hadden we dan de bespreking van de klimaatresolutie, die zo goed als unaniem werd goedgekeurd, en vandaag blijkt dat een belangrijke pijler van die resolutie en van het klimaatakkoord al ter discussie staat. Net zoals de heer Tobback heb ook ik heb de grootste twijfels of er nu al dan niet een akkoord is. Het is gemakkelijk en mooi in theorie, maar in de praktijk zie ik het nog niet zo vlug gebeuren.

Is er nu al dan niet een akkoord over dit BRV?

Minister Joke Schauvliege: Ik heb daarnet heel uitdrukkelijk gezegd dat er binnen de Vlaamse Regering op dit moment nog geen akkoord is over het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Wie goed geluisterd heeft, heeft ook gehoord dat we in de laatste rechte lijn zitten en dat het een grote ambitie is van de volledige Vlaamse Regering om daar heel snel mee te landen. Voor die ruime ambitie die in dat BRV moet zitten, is binnen de Vlaamse Regering ook een groot draagvlak, net zoals het ook hier in dit parlement leeft, zoals het door velen onder u is uitgesproken.

Het is niet zo dat een bepaalde doel- of belangengroep dit BRV tegenhoudt. We willen allemaal dat het een rechtszeker kader wordt, dat er voldoende respect is voor het eigendomsrecht en dat Vlaanderen niet stilstaat. Daarom willen we, naast dat witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, een beslissing die na 20 jaar Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen eindelijk de omslag zal maken en dat de inname van 6 hectare open ruimte per dag zal stopzetten. Als dat kan worden goedgekeurd, zullen we die omslag effectief maken, maar daarvoor hebben we een aantal instrumenten nodig. Enkele daarvan hebben we al in een wijziging van de regelgeving ruimtelijke ordening gestopt en die heb ik daarnet al opgesomd. Een aantal instrumenten zullen we nieuw moeten ontwikkelen. Het zal niet zo zijn dat we stevast mensen zouden raken in hun eigendomsrecht en dat we daar dan grote bedragen voor zouden betalen. In sommige gevallen zal dat misschien zo zijn, maar er zijn tal van andere instrumenten om daaraan tegemoet te komen. Een aantal goede voorbeelden zullen we ook op korte termijn op het terrein proberen uit te voeren. Het gaat dan bijvoorbeeld over verhandelbare bouwrechten, waarbij aangegeven wordt dat het niet optimaal is om op een bepaalde plaats een of ander plan te gaan ontwikkelen, maar er een perspectief wordt geboden op een andere plaats. Dat moet in goede verstandhouding en in goed overleg gedaan worden. Dat zijn allemaal instrumenten die bijkomend naast dat BRV ook zullen worden uitgewerkt en waar nu de laatste hand aan wordt gelegd.

Het is dus een totaalpakket met een grote ambitie waarvoor we staan. Na twintig jaar stellen we eindelijk heel duidelijk dat we die verdere inname van de open ruimte willen stopzetten. Dat is een gedeelde ambitie, waarover we op heel korte termijn binnen de Vlaamse Regering overeenstemming zullen bereiken, met respect voor het eigendomsrecht en voor de rechtszekerheid in Vlaanderen.

U pikt er één aspect uit, nog voor er een beslissing is genomen. U vraagt hoe het zit en wat de timing is. Ik denk dat duidelijk is gezegd dat het om een totaalpakket gaat. Men kan niet zomaar de woonuitbreidingsgebieden eruit nemen en daarop focussen. Het debat moet alles in rekening brengen. We mogen geen taboes hebben, en we moeten de zaak op een doordachte manier aanpakken. Het gaat immers over het eigendomsrecht van mensen, over hun dromen en plannen. We moeten de zaak omzichtig aanpakken, maar wel met de ambitie om iets te doen aan de 6 hectare aan ruimte die elke dag wordt ingenomen. Deze Vlaamse Regering heeft die ambitie, en ik wil op korte termijn op dat punt resultaten boeken.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik ben in zeer goed gezelschap wanneer ik concrete acties vraag. Ik hoop dat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen er straks staat, zo niet staat u tijdens de Vlaamse klimaatop met de billen bloot. U hebt het voortdurend over instrumenten. Ik vraag concrete acties. U kunt woonuitbreidingsgebieden schrappen. Elke dag vechten mensen en gemeentebesturen voor het behoud van open ruimte. Zij vragen acties. Ik ben op dat punt in zeer goed gezelschap, met de N-VA, de oppositie, de milieubeweging, de bouwmeester én met minister-president Bourgeois, want hij heeft steeds gezegd dat het halen van de klimaatdoelstellingen afhangt van de manier waarop we onze ruimtelijke ordening vormgeven. Minister, alsjeblieft: onderneem acties en schrap

slechtgelegen woonuitbreidingsgebieden. Werk de fouten van de jaren 70 weg, want daar komt het op neer. Voor u is het nu of nooit. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de nieuwe handels- en investeringsstrategie voor Vlaanderen

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, we beleven boeiende, maar ook zeer verwarrende tijden, ook als het gaat over handels- en investeringsakkoorden. In een recent verleden werden die bijna automatisch goedgekeurd, omdat iedereen dat een goede zaak vond. Vandaag is dat niet meer het geval. Vandaag weet iedereen wat het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) en het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) betekenen. President-elect Trump zegt dat hij het Trans-Pacific Partnership in de vuilnisbak zal gooien, en de Chinezen zeggen: 'Doet u maar, wij springen wel in het gat.' Er ontstaan allerlei onwaarschijnlijke bondgenootschappen. Ik hoor de linkerzijde pleiten voor soevereiniteit. Dat hoorde ik vanuit die hoek al twintig jaar niet meer.

Minister-president, ik denk dat een gedeelte van de bekommernissen terecht is. Mensen zijn wat ongerust. Ze zijn ten dele ook slecht geïnformeerd. Terechte bekommernissen moeten we meenemen. Vlaanderen is een regio waarvoor import en export cruciaal zijn. Ik heb genoteerd dat vorige vrijdag de Vlaamse Regering een nota over de houding van Vlaanderen tegenover het Europees handels- en investeringsbeleid heeft goedgekeurd. De Vlaamse Regering heeft in dat verband een offensief luik en een defensief luik goedgekeurd. Het is heel goed dat in woelige tijden alle neuzen in dezelfde richting staan. Hoe zult u die nota in het huidige Belgische en Europese kader implementeren?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, het klopt dat we onze strategie hebben goedgekeurd. Hoe zullen we die implementeren? Vanaf nu is de nota de leidraad en het mandaat voor onze onderhandelaars inzake akkoorden van de EU met het oog op handels- en investeringsverdragen, maar ook voor onderhandelingen over de EU-positie ten aanzien van de World Trade Organization (WTO) en dergelijke.

Ik heb die strategie meegedeeld aan de Federale Regering en ook aan de Europese Commissie, maar een strategie hebben is één zaak, ze kunnen uitvoeren een andere. U hebt erop gewezen dat we in moeilijke, onzekere tijden leven. In de EU hebben we met het CETA een hele saga meegemaakt. Ik kijk met veel belangstelling uit naar de opinie van het Europees Hof van Justitie met betrekking tot Singapore, dat duidelijkheid zal verschaffen – zo hoop ik toch – over wie waarvoor bevoegd is. Mijn stelling is dat de Europese Unie bevoegd is voor handelsverdragen, en dat investeringsverdragen gemengde verdragen zijn. Over handelsverdragen is er nauwelijks discussie, maar als we verder nog discussies hebben, stel ik voor om die in de toekomst te splitsen. Voor de handelsverdragen geldt een communautaire bevoegdheid: de Europese Unie treedt wereldwijd op als actor in de wereld. Investeringsverdragen zijn gemengde verdragen, waarvan je kunt zeggen dat bepaalde landen ermee akkoord gaan en andere niet; dat is ook niet strijdig met de Europese interne markt. Daarbij is het voor Vlaanderen natuurlijk belangrijk dat ook deelstaten kunnen intreden in die verdragen. Anders zitten we helemaal geblokkeerd.

We hebben op dit ogenblik grote moeilijkheden met de BLEU-akkoorden. Sinds Wereldoorlog II is het een traditie om investeringsakkoorden te sluiten met Luxemburg. Op dit moment zijn er 51 BLEU-akkoorden geblokkeerd door Wallonië, maar ook door Brussel, collega's van CD&V en Open Vld. Wallonië en Brussel zeggen dat er een state-to-statesettlementprocedure moet zijn, waarbij het bedrijfsleven en wij zeggen dat het een moderne investor-state dispute settlement (ISDS) moet zijn. Met Iran bijvoorbeeld komen we er niet toe een akkoord te sluiten. Wel, Luxemburg heeft zich daarvan losgemaakt. Luxemburg sluit nu apart een investeringsakkoord, maar zo zijn er verschillende landen waarbij onze bedrijven en wij het beter vinden, gelet op de andere rechtsstandaarden, een arbitrageprocedure te hebben dan te moeten procederen in bijvoorbeeld Oezbekistan voor de lokale rechtbank. Oezbekistan is toevallig een van de geblokkeerde BLEU-akkoorden. Ik maak me daar zorgen over. Daarom wil ik die gedeblokkeerd zien, en dat heb ik ook op de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) geagendeerd. Zo niet wil ik naar open verdragen gaan, waarin de deelstaten kunnen intreden, samen met de federale overheid en Luxemburg.

Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, met uw goedvinden ga ik nog even door op die BLEU-akkoorden, omdat dat toch belangrijk is. Altijd weer komt het communautaire om de hoek kijken. We leven wel in verwarrende, maar interessante tijden. Mensen die gisteren nog confederalist waren, pleiten nu voor herfederalisering. Dan ga je snel voor buitenlandse handel pleiten. Maar pas dat eens toe op deze situatie, waarin Vlaanderen en Wallonië compleet tegenovergestelde standpunten hebben. De Luxemburgers zeggen in deze context zelfs dat ze niet meer meedoen en dat België zijn eigen problemen maar moet oplossen: als België er niet uitgeraakt, sluiten we apart een akkoord met Iran.

Minister-president, wat u voorstelt – die asymmetrische akkoorden – is een betere piste. Maar de vraag is hoe reëel die zijn in een Belgische context. Hebt u daarover al contacten gehad met de federale overheid? Wat is de positie van Wallonië en Brussel hierover? Zouden ze eventueel bereid zijn een dergelijke asymmetrische piste te bewandelen, of ons die asymmetrische piste te laten bewandelen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Onze fractie is heel blij dat de voltallige Vlaamse Regering voor vrijhandelszaken is. In deze boeiende, moeilijke, maar ook turbulente tijden voelen we wereldwijd dat de idee van vrijhandel wat in de verdrukking komt. Het is daarom goed dat de Vlaamse Regering zegt: neen, wij geloven erin. Vrijhandel zorgt voor extra jobs en extra welvaart. We moeten dat als verantwoordelijke politici met meer overtuiging durven uitdragen. Ik ben dan ook blij dat de Vlaamse Regering dat vorige week heeft gedaan. Ik hoop dat bijvoorbeeld ook de BLEU-akkoorden kunnen worden gedeblokkeerd want dat is goed voor de Vlaming.

Mijnheer Van Overmeire, voor alle duidelijkheid: wij, als CD&V en als overtuigde confederalisten, geloven daar sterk in.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Vrijhandel, weten we, is de enige formule die echt meerwaarde biedt aan alle partijen. We leven in Vlaanderen voor drie vierde van de internationale handel, dus onze welvaart en jobs hangen hiervan af. Ik denk dat u gelijk hebt, minister-president, met de stelling dat handelsverdragen een Europese aangelegenheid zijn en ook op dat niveau behandeld moeten worden, terwijl daarentegen investeringsverdragen gemengd kunnen zijn, en waar Vlaanderen ook zijn zeg over kan en moet hebben.

Het is een trieste zaak dat de BLEU-akkoorden, 51, geblokkeerd zijn. Mijn fractie is er natuurlijk van overtuigd dat samenwerkingsfederalisme de enige oplossing

is die dit kan deblokken. Niettemin kijken we uit naar de stelling die u te verdedigen hebt – terecht, vinden wij – op het Overlegcomité. Ik verwacht u als voorzitter van de commissie Buitenlandse Handel met feedback in onze commissie om dit te bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, dit is een heel raar debat. Eigenlijk vind ik dat collega Van Overmeire, N-VA'er en partijgenoot van de minister-president, een zeer terechte vraag heeft gesteld. Hoe gaat u dit implementeren in het huidige Belgische kader?

Sp.a is zeer blij dat u met een visie afkomt voor internationale handel en de strategie daaromtrent. Het versterken van onze kmo's is heel belangrijk, en dat is een deel van de strategie. U hebt hier vandaag geen woord over gezegd. Er zijn verschillende punten waarop ik fundamenteel met u van mening verschil. Ik zou het handelsbeleid nieuwe generatie anders aanpakken: duurzamer en evenwichtiger. Daar spreekt u niet over, maar dat gaan we in de commissie doen.

Ik heb eigenlijk dezelfde vraag als uw partijgenoot. U hebt daar niet op geantwoord. Hoe gaat u dat implementeren in het huidige Belgische kader?

De heer Van den Heuvel zegt: 'Wij zijn confederalisten en geloven erin.' De heer Daems zegt: 'Wij zijn voor samenwerkingsfederalisme.' Ik heb uw coalitiepartners horen zeggen dat ze voor een herfederalisering zijn. Wat is het nu? Welk vertrouwen krijgt u van deze meerderheid om voort te doen?

De voorzitter: Wat is nu uw vraag aan de minister-president?

Güler Turan (sp.a): Welk vertrouwen hij denkt te hebben om met zijn handelsbeleid voort te doen.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik weet dat de heer Van Overmeire – maar nu blijkbaar ook mevrouw Turan – van deze zaak graag een communautaire kwestie zou maken. Ik zou liever een inhoudelijke vraag stellen over vrijhandel.

Ik denk dat het goed is dat een Vlaamse Regering formuleert wat de positie is van Vlaanderen, en dat er offensieve en defensieve belangen zijn. Er is echter iets wat ik enorm mis, en mijn vraag is om dat toch samen te knopen met de meer maatschappelijke doelstelling: we moeten die 'free trade' ombuigen naar 'fair trade'. We hebben een mensenrechtennota. Dat wordt dan geïsoleerd bekeken, los van de vrijhandel. Hier worden af en toe voorstellen van resolutie goedgekeurd over Bangladesh en schone kleren enzovoort, maar dat staat dan los van deze nota.

Ik vind dat wij in onze internationale handelsstrategie die internationale handel moeten bekijken als een hefboom voor duurzame handel, voor sociale rechtvaardigheid, en dat Vlaanderen in dat debat het voortouw moet nemen, en niet alleen de eigen belangen moet bekijken, maar ook van 'free trade' 'fair trade' moet maken.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, het antwoord op uw vraag is gegeven. De heer Van den Heuvel heeft het gezegd en de heer Daems heeft het gezegd. Beiden hebben sterk de waarde van de vrijhandel voor Vlaanderen, voor onze welvaart, voor onze jobs onderschreven. Ze hebben zich sterk geschaard achter de strategienota die we goedgekeurd hebben, die nota bene, maar dit is een actuele vraag, onze offensieve belangen oplijst, en onze defensieve belangen vertelt.

U weet dat wij niet gaan voor liberalisering van een aantal materies. Die zijn ook bewaakt in het CETA-akkoord. We gaan daar verder de hand aan houden. Ik verwijs naar de audiovisuele en de culturele sector. Ik verwijs naar de behartiging van onze standaarden en onze normen met betrekking tot arbeid, tot productveiligheid, tot leefmilieu en dergelijke meer.

U hebt minister-president Magnette gehoord onlangs. Hij zei: ja, we hebben vastgesteld dat in dat CETA-verdrag geen hormonenvlees toegestaan wordt, en dus hebben we dat punt laten vallen, want het stond er al in. Al die punten zijn opgelijst en we gaan daar verder de hand aan houden.

We verdedigen daarin heel sterk de belangen van onze kmo's, ook in die geschillenregeling. Collega's, de mij toegemeten tijd is wellicht te kort om de hele lijst voor te lezen: Angola, Cambodja, Cuba, Indonesië, Jamaica, Kameroen, Kenia, Laos, Namibië, Seychellen, Turkije, Wit-Rusland, Brazilië, Centraal-Afrikaanse Republiek, Congo-Brazzaville enzovoort enzovoort. Onze kmo's hebben er in de eerste plaats belang bij dat er een goede ISDS-clausule is. Zij moeten niet gaan voor die lokale rechtbanken. Ik heb in de commissie uiteengezet dat een van onze grote investeerders in Panama er momenteel niet in slaagt om, net als andere Europese partners, die wél beschikken over de arbitrageclausule, een immens groot bedrag te recupereren. Wel, dit is behartiging van de belangen van onze Vlaamse ondernemers, in de eerste plaats van onze kmo's. We zullen die lijn blijven doortrekken.

De vraag is dan wat we gaan doen. Ik heb daar wel degelijk op geantwoord. Misschien kan ik dat nu wat meer expliciteren. Ik heb gezegd dat ik het heb geagendeerd op de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid. Dat is mijn taak. Ik zal proberen om daar tot een akkoord te komen. Wij zijn al meer dan een jaar bezig met te proberen een nieuw modern BLEU-akkoord op te maken. De oude akkoorden, die dateren van na de Tweede Wereldoorlog, zijn wel aan vernieuwing toe, onder andere met betrekking tot alle zaken waarvan ik zonet heb gezegd dat we ze willen behartigen. We zijn er al meer dan een jaar mee bezig, maar er is geen enkele vooruitgang, ook niet in akkoorden die geparafeerd zijn – enkele zijn zelfs getekend –, laat staan in akkoorden die al rond zijn. Er zijn 51 akkoorden, sommige geparafeerd, andere getekend en nog andere in de laatste rechte lijn. Ze worden geblokkeerd door toedoen van dat ene belangrijke punt: men zegt aan Waalse zijde dat dit voor de lokale rechtbanken moet komen. Wel, ik heb u een beperkte voorlezing gegeven. Ik kan u de hele lijst bezorgen. Het is niet in het belang van onze kmo's, het is niet in het belang van onze bedrijven om te zeggen dat zij stuk voor stuk bij investeringen in die landen moeten procederen voor die lokale rechtbanken. Laat het ons houden op de lijn dat de rechtsnormen, dat de standaarden, dat de procedures daar niet altijd beantwoorden aan de normen die wij gewend zijn te hanteren.

Daarom blokkeert het. Als wij er niet in slagen om dat te doorbreken, moeten wij kiezen. De heren Van den Heuvel en Daems hebben terecht gezegd dat dit belangrijk is voor onze welvaart. Wij hebben een studie laten uitvoeren door het steunpunt. Professor Van Hove heeft aangetoond dat in Vlaanderen een op zes jobs komt van onze export. Het Europese gemiddelde is een op zeven. Deze regering heeft de taak om onze belangen te behartigen, om voor onze welvaart te zorgen, om jobs die we hebben, te behouden, om bijkomende jobs te creëren. Lukt dat niet, dan pleit ik ervoor dat we tot asymmetrische verdragen kunnen komen. Ik kan me niet inbeelden dat de belangen van Wallonië zijn geschaad door het feit dat wij een investeringsakkoord afsluiten met elk van die 51 landen. Het is mijn bedoeling om tot die open verdragen te kunnen komen. We zullen zien of dat lukt. Ik denk dat dit binnen het bestaande kader kan. De dialoog daarover moet worden gevoerd. Ik hoop dat we daarin slagen. Zo niet ziet het er niet goed uit voor de toekomst van onze investeringsakkoorden.

Karim Van Overmeire (N-VA): Dit inhoudelijke debat wordt overal gevoerd waar er genoeg democratie is om dit debat te kunnen en te mogen voeren. Dat is een goede zaak en dat doen we ook hier in Vlaanderen. Maar anderzijds is dit, mijnheer Vanbesien, in dit onzalige land ook een communautair debat. Enerzijds heb je een regio die staat voor 14 procent van de Belgische export. Anderzijds heb je een regio die staat voor 83 tot 84 procent van de Belgische export. Dan is het evident dat de belangen verschillend zijn en dat de regeringen er verschillende standpunten verdedigen. De vraag is dan hoe het verder moet. De minister-president schuift de asymmetrische oplossing naar voren. Ik stel vast dat er bij CD&V en ook bij Open Vld belangstelling is om die piste verder te onderzoeken. Dat doet mij veel plezier.

Minister-president, in afwachting steunen wij u bij de uitvoering van uw nota.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de waarschuwing van het Europees Comité voor Systeemrisico's (ESRB) inzake de huizenmarkt in België

ACTUELE VRAAG van Katrien Partyka aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de schuldenlast ten gevolge van hypothecaire leningen

De voorzitter: Minister Homans is ziek. Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister-president, toen ik gisterenochtend de krantenartikelen doornam, was ik erg verbaasd door een artikel met als titel 'De huizenmarkt stevent af op een bloedbad'. Uiteraard verslikte ik me bijna in mijn kop thee. Het is volledig contradictorisch met de media-artikelen die we de laatste maanden zagen verschijnen. Die schreven namelijk dat de huizenmarkt goed scoort.

Toen ik het artikel begon te lezen, zag ik dat het ging over een rapport van het Europees Comité voor Systeemrisico's. Daarin maken ze zich effectief zorgen over onze huizenmarkt met de nodige risico's. We moeten toegeven dat nogal wat internationale organisaties ons hebben gewezen op de risico's van onze huizenmarkt. Maar we zijn dan ook een heel atypisch land: we zijn een klein land, kopen heel snel een woning, we zijn geboren met een baksteen in de maag, en bij verandering of verlies van job hoeven we niet meteen een andere woning te kopen. Met andere woorden, we wonen effectief heel lang in onze woning, principieel ons leven lang. Dat is atypisch tegenover vele andere landen.

Minister-president, gelukkig waren er ook veel andere artikelen. Die artikelen waren veel genuanceerder en hadden het niet over bangmakerij of paniekzaaierij, want daar houden we absoluut niet van. We hebben een stabiele huizenmarkt, en dat moeten we zo houden.

Onze werkloosheidsgraad daalt. Het aantal jobs stijgt, er zijn meer mensen die werken. Dat is een goede zaak, mede dankzij de maatregelen die onze regering heeft genomen.

Minister-president, wat is uw standpunt over het rapport dat eigenlijk al in september is verschenen, maar dat nu pas door de media naar buiten werd gebracht?

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Collega's, zoals mevrouw De Vroe heeft geschetst, was er inderdaad een niet zo geruststellende berichtgeving over een bloedbad op de huizenmarkt, een vastgoedbubbel door een overwaardering van de prijzen van onze huizen gekoppeld aan een te grote schuld.

Ik wil het niet hebben over het macro-economische verhaal. De Nationale Bank van België (NBB) heeft mitigerende maatregelen genomen en heeft de banken verplicht om hun buffer te verhogen. De wetgeving op hypothecair krediet is verscherpt. Ik denk dus dat we niet dadelijk een bloedbad moeten verwachten.

De Vlaamse overheid zet volop in op eigendomsverwerving. Er is de woonbonus, er zijn allerhande maatregelen. Gecombineerd met een zwakke huurmarkt drijven we de mensen inderdaad naar het verwerven van een eigendom. Dat brengt veel mensen in de problemen. Zo zijn er in Vlaanderen 120.000 noodkopers. Dat zijn mensen die een huis kopen dat van veel te slechte kwaliteit is. Ook in Vlaanderen is er dus een probleem. Het rapport wijst daarop en zegt dat er geen specifieke maatregelen zijn naar de groep van gezinnen met de hoogste schulden die bij de minste tegenslag in de problemen zouden kunnen komen, bijvoorbeeld bij verlies van werk, bij tegenslag of bij een stijging van de intresten.

Mijn vraag aan de Vlaamse overheid is: op welke manier wordt deze situatie gemonitord? Worden er data bijgehouden? Is er afstemming tussen verschillende ministers en met de federale overheid?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, we hebben kennisgenomen van het rapport van het Europees Comité voor Systemrisico's en van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Beide zeggen dat er in België een te hoge waardering is van de vastgoedprijzen. We houden daar uiteraard ernstig rekening mee. Anderzijds zijn er andere, binnenlandse rapporten. Zo zei de Nationale Bank in 2015 dat de vastgoedmarkt vrij correct is gewaardeerd in ons land. En KBC gaf begin dit jaar, begin 2016, dezelfde opinie en visie als de Nationale Bank.

Er zijn een aantal maatregelen. In het verslag van het Europees Comité wordt daar overigens op gewezen. Op nationaal vlak is het zo dat de NBB na de crisis onmiddellijk maatregelen heeft genomen en een richtlijn heeft uitgevaardigd voor de banken. Die richtlijn zei dat maximum 80 procent van de waarde van de woning mag worden uitgeleend. Tot dan was dat 120 procent. Nu is het 80 procent.

Mijn mening is dat de banken daar ook vrij consequent mee omgaan, volgens sommigen zelfs te conservatief. Zij hebben ook hun Basel III-normen. Dit is een maatregel die is genomen op nationaal vlak en die wordt gemonitord door de Nationale Bank die met haar kwartaalrapporten komt. Ik heb de laatste cijfers bij me: het gemiddeld uitstaande leningsbedrag is 53.000 euro. De gemiddelde aankoopprijs is 232.000 euro. Die verhouding zit niet scheef in die zin dat er meer geleend is dan de gemiddelde aankoopprijs.

Op Vlaams vlak – en ik vermoed dat men daar op Europees vlak geen of te weinig rekening mee heeft gehouden, het zou goed zijn dat te signaleren – hebben we ons systeem van sociale leningen van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en van het Vlaams Woningfonds (VWF), dat tot 100 procent leent, rekening houdt met de draagkracht, tot dertig jaar gaat en naar een ondergrens voor lage inkomens van 2 procent met een vaste rente gedurende dertig jaar.

Daarnaast is er het systeem van de verzekering gewaarborgd inkomen. Dat is een heel sterk instrument, waarbij wij drie jaar lang mensen die arbeidsongeschikt worden of hun inkomen verliezen, een verzekering geven tegen dat onheil dat hen overkomt. Dit is een systeem waar de banken heel graag aan meewerken en dat een goede waarborg biedt. Ik verwijs naar wat er is gebeurd na de sluiting van Ford Genk. Toen heeft de Belgische federatie van de financiële sector (Febelfin) zelf het initiatief genomen om onmiddellijk een kader uit te werken met de banken om de mensen die een hypotheclair of zelfs een consumentenkrediet hadden, te begeleiden en te helpen bij het verdere traject. Dat is op gewestelijk vlak toch wel een heel stevige maatregel.

Minister Homans heeft gezegd dat ze onderzoekt om dat systeem uit te breiden naar zelfstandigen. Ik meen dat we toch kunnen zeggen dat we in Vlaanderen over een aantal maatregelen beschikken die ertoe bijdragen dat de titel, die nogal angstwekkend klinkt, misschien niet overeenstemt met de realiteit.

Verder zijn het bancair toezicht, het consumentenkrediet en het hypotheclair krediet federale bevoegdheden. Op Vlaams vlak beschikken we er echter over een aantal maatregelen die van die aard zijn om onrust te vermijden.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister-president, ik ben tevreden met uw antwoord. Een aantal weken geleden stond mevrouw Van Volcem hier ook aan het spreekgestoelte om vragen te stellen over de zelfstandigen en het voor hen gemakkelijker verkrijgen van een lening. Ik ben tevreden dat ook minister Homans daaraan werkt.

Ik ben ook blij dat u wijst op de stabiele huizenmarkt. De bangmakerij in de media was niet fijn om te lezen. We moeten die eigendomsverwerving blijven promoten. Ongeveer 75 procent van de Vlaamse huishoudens is eigenaar, en dat moeten we blijven stimuleren. Ik hoor aan uw teneur dat dit ook het geval is met deze regering. We mogen niet vergeten dat op termijn het hebben van een eigendom een belangrijk wapen is tegen nieuwe armoede. We moeten daar dan ook blijven op inzetten.

Minister-president, we hebben het hier nu over het Vlaamse niveau, maar in het rapport gaat het over België. Hoe lopen de gesprekken met de andere gewesten om dit aan te pakken?

Katrien Partyka (CD&V): Gelukkig stevenen we niet onmiddellijk af op een bloedbad en biedt Vlaanderen de verzekering gewaarborgd wonen, die een uitstekend instrument is. Toch blijft het duidelijk dat de baksteen in de maag van vele gezinnen onverteerbaar is. U verwijst naar de leningen van de Vlaamse overheid, maar bij de VMSW en het VWF worden jaarlijks jammer genoeg tienduizend dossiers, goed voor 10 miljoen euro achterstand, niet tijdig afgelost. Dat betekent dat de voorwaarden van de VMSW en het VWF eigenlijk te coulant zijn in vergelijking met de federale wetgeving. We moeten niet panikeren over die cijfers, maar we kunnen ze ook niet naast ons neerleggen.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Voorzitter, er worden hier een aantal dingen genuanceerd. De berichten die vandaag of gisteren in de krant verschenen, worden bangmakerij en paniekzaaijerij genoemd. Dit soort waarschuwingen komen natuurlijk niet zomaar van om het even wie. Ze komen van het ESRB.

Minister-president, u hebt een aantal maatregelen opgesomd, die natuurlijk al van enige tijd geleden dateren. We hebben hier ook steeds de mond vol van hoe belangrijk de ondersteuning van het eigenaarschap wel is. Voor heel veel mensen is een eigen woning inderdaad eigenlijk een beetje een spaarboekje. Mensen

hebben geen spaargeld, maar hebben wel geïnvesteerd in een eigen woning. Als die huizenmarkt inderdaad dreigt te gaan kantelen, dan dreigen wel heel veel mensen in de problemen te verzeilen. In de krant stond te lezen dat de waarschuwingen eigenlijk reeds van september dateren, en dat men de kans heeft gekregen om daarop te reageren, dat nadien pas tot publicatie is overgegaan. Welke reactie is daar dan op gekomen? U somt een aantal maatregelen op, maar blijkbaar heeft dat het ESRB toch niet kunnen overtuigen.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): In de kranten stond inderdaad te lezen dat de Belgen steeds meer lenen en dat daardoor de schulden van de gezinnen steeds sterker stijgen. Ik volg dat de benaming 'bloedbad' licht overdreven is, maar toch is er een kern van waarheid. In die context vond ik een opiniestuk in De Morgen heel sterk. Dat was een getuigenis van een jonge dertiger die zegt dat hij elk jaar opnieuw bij de bank wordt uitgenodigd en elk jaar opnieuw verder onder druk wordt gezet om een decennialange lening aan te gaan en af te betalen. Er wordt niet gekeken naar zijn inkomen, naar zijn status, maar die druk wordt wel opgevoerd. Dat is blijkbaar een heel herkenbaar verhaal, want in een mum van tijd ging die getuigenis viral.

Kortom, wat ik daaruit besluit, is dat het systeem zo is dat we almaar verder onder druk worden gezet om een huis te kopen, of we daar nog toe in staat zijn of niet meer. Daarom is er inderdaad een heel belangrijke rol voor de overheid weggelegd. Aanvullend op wat mevrouw Hostekint zei, zie ik die rol ook als het gaat over het rechte trekken van de historische scheeftrekking tussen alleen eigendomsverwerving steunen, zoals ook mevrouw Partyka aanhaalde, en het inzetten op een erg sterke huurmarkt met genoeg aanbod en een betaalbaar aanbod.

De voorzitter: Wat wilt u graag vragen aan de minister-president?

An Moerenhout (Groen): Ik wou graag tegen mevrouw De Vroe ingaan. Inzetten op die huurmarkt door de Vlaamse Regering, vanuit het Vlaamse beleid is cruciaal, met een evenwicht tussen de huurmarkt en eigendomsverwerving. Dat is de beste barrière tegen armoede.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Het is inderdaad belangrijk om dit toch op een heel genuanceerde manier te bekijken. Collega De Vroe zei het ook: de geluiden over deze problematiek zijn niet eenduidig. We hebben inderdaad een stabiele woningmarkt. Wat het woonbeleid in Vlaanderen betreft: de sociale leningen worden al van het begin van deze legislatuur structureel versterkt. Daar komt altijd maar geld bij. Minister Homans overlegt ook met de banken om die eigendomsverwerving nog meer te ondersteunen. Er zitten dus heel veel goede dingen in de pijplijn. Er worden sowieso al heel veel dingen uitgevoerd, met als gevolg die stabiele woningmarkt die we nu hebben. Ik denk dat bangmakerij hier helemaal niet op zijn plaats is. Als mevrouw Hostekint dat toch een beetje wil doen, dan staat haar dat vrij, maar van mevrouw Partyka, die toch lid is van deze meerderheid, vind ik de ongenueerde toon van haar eerste uiteenzetting toch heel erg jammer. Ik vind dat te betreuren. Dat is niet productief. Daarmee gaan we onszelf niet vooruithelpen.

Minister-president Geert Bourgeois: Uiteraard nemen we dat rapport ernstig. Alleen heb ik gezegd dat je dat ook moet nuanceren. Ik vraag me af of het ESRB wel een zicht heeft op alle maatregelen die hier intern genomen zijn. Dan komen we bij de vraag hoe we met de andere gewesten daarmee moeten omgaan. Wel, bij mijn weten is het prerapport dat is toegestuurd, niet gedeeld met de gewesten. Ik ben dus van plan om aan collega Homans te vragen de federale

overheid te wijzen op de maatregelen die wij al die tijd al nemen. Ik verwijs naar de verzekering gewaarborgd inkomen. Met betrekking tot het stelsel van sociale leningen zegt mevrouw Partyka terecht dat een aantal mensen de lening niet kunnen terugbetalen, maar ik denk dat het systeem op zich zeer goed werkt en rekening houdt met de financiële draagkracht van mensen. Dat gaat zeer laag. Er worden dertig jaar lang leningen verstrekt. Het zou goed zijn dat men in het Europees Comité ook weet heeft van de maatregelen die hier genomen zijn.

Mevrouw Moerenhout, de versterking van de huurmarkt gaat door. Minister Homans heeft opnieuw een heel grote machtiging gekregen voor de bouw van sociale woningen. Laat me toe te zeggen dat uw partij niet helemaal consequent is. U zegt enerzijds dat er geen indirecte schuld mag zijn, maar anderzijds moet er meer worden geïnvesteerd in sociale woningbouw. We doen dat, maar daar staat een actief tegenover omdat we van mening zijn dat de sociale woningmarkt moet worden verstrekt.

Ik ben het eens met mevrouw De Vroe dat mensen die een eigendom verwerven, zich verzekeren van een toekomst. Ook als ze later niet meer arbeidsactief zijn, zijn ze verzekerd van een welvaartspositie die hun toelaat van een rustige oude dag te genieten. Dat is erg belangrijk. Dat wordt bij ons sterk gestimuleerd.

Meer dan 90 procent van de leningen die de laatste tijd zijn aangegaan, zijn leningen tegen vaste rentevoet. Dat is ook een belangrijk element. Heel veel mensen hebben daarvan gebruikgemaakt. Ook een heel aantal mensen heeft zijn leningsvoorwaarden heronderhandeld. Daarbovenop hebben we het systeem van gewaarborgd inkomen drie jaar lang voor mensen die arbeidsongeschikt of werkloos worden. Dat is een zeer goed vangnet. Ik zal vragen aan minister Homans om die maatregel ook aan het federale niveau mee te delen zodat het Europees Comité daar ook van op de hoogte is. Maar nogmaals, het rapport van het Europees Comité en de OESO wordt tegengesproken door binnenlandse studies van de Nationale Bank – een onafhankelijk orgaan dat kwartaalmonitoring doet – van vorig jaar en van KBC – weliswaar een bank – van begin 2016.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister-president, dank u om in te gaan op mijn vraag om dit met de andere gewesten en de federale overheid aan te pakken.

Mevrouw Moerenhout, uiteraard is het versterken van de huurmarkt belangrijk, maar eigendomsverwerving is minstens even belangrijk. Deze regering moet daarop blijven inzetten.

Mijn partij heeft een voorstel van resolutie ingediend, gesteund door de meerderheids- en oppositiepartijen, betreffende alternatieve woonvormen, nieuwe woonvormen en het opdelen van grote bestaande woningen. Ik ben heel blij dat dit is goedgekeurd. Dat is ook in deze materie heel erg belangrijk en toekomstgericht. *(Applaus bij Open Vld)*

Katrien Partyka (CD&V): Ik wil de heer Anseeuw vragen waar hij een ongenuanceerde toon heeft waargenomen. Niemand betwist dat iedereen voorstander is van een stabiele markt. We zijn ook allemaal heel blij dat die stabiel is, maar betalingsmoeilijkheden zijn een reëel probleem. Alleen al bij het Vlaams Woningfonds met leningen verstrekt door de Vlaamse overheid slagen 10.000 gezinnen er niet in om hun lening terug te betalen. Dat zijn 10.000 gezinnen die zwarte sneeuw zien. Het is onze verantwoordelijkheid om dit te vermijden. Voor alle duidelijkheid, ik twijfel er niet aan dat deze Vlaamse Regering dit ambieert.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de sterke resultaten inzake wiskunde en gemiddelde prestaties inzake wetenschappen van de Vlaamse scholieren

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dames en heren, gisteren verschenen de resultaten van een internationaal vergelijkend onderzoek met betrekking tot wiskunde en wetenschappen. Vlaanderen heeft daaraan deelgenomen met de vierde leerjaren lager onderwijs. Eigenlijk zouden we met zijn allen moeten applaudisseren voor onze leerkrachten in het lager onderwijs want ze slagen erin om 99 procent van de leerlingen in de lagere scholen het basisniveau wiskunde te laten bereiken en 96 procent de basisniveaus wetenschappen. We zijn elfde in de wereld op vlak van wiskunde. De kloof tussen de sterkst presterenden en de laagste presterenden is klein. Aan alle onheilsprofeten die steeds zeggen dat we het niet goed doen in Vlaanderen: deze cijfers tonen aan dat we onszelf geen collectieve onderwijsdepressie moeten aanpraten.

Gewoon ter info: van Finland, dat regelmatig op een sokkel wordt gezet, kan ik zeggen dat die sokkel barsten begint te vertonen. Wil dat zeggen dat we zelfgenoegzaam moeten zijn, collega's? Neen. Op wetenschappen en techniek moeten we toch nog een tandje bijsteken, want we scoren maar gemiddeld, en onze sterkst presterende leerlingen gaan achteruit. Bij degenen die thuis geen Nederlands spreken, stellen we vast dat er ook een tandje mag worden bijgestoken.

Gelukkig spelen we met deze regering daarop in. Wetenschap en techniek wordt een apart leergebied in het basisonderwijs, zoals apart aandacht wordt besteed aan wiskunde. We voorzien in vakleerkrachten in het basisonderwijs. In de eerste graad van het basisonderwijs wordt wetenschap en techniek een verplicht vak in de basisvorming en Nederlands krijgt de aandacht die nodig is.

Minister, hoe wilt u, naast de genomen maatregelen, wetenschap en techniek nog meer versterken, zodat we ook daar stijgen van een gematigde naar een toppositie?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben het eens met alles wat de heer Daniëls heeft gezegd; dat is een historisch moment. Zijn analyse is dat ons basisonderwijs als kenmerk heeft dat het geïntegreerd is van het eerste tot het zesde leerjaar, dat één leerkracht heel veel verschillende vakken geeft aan de leerlingen en samen met de leerlingen een niveau probeert te halen, en dat die methode zeer goed werkt. We zien dat de resultaten die worden behaald, uitstekend zijn voor wiskunde en behoorlijk maar wel een stuk minder goed voor wetenschap en techniek.

Collega Daniëls, u hebt zelf al een aantal aanzetten gegeven. We hebben vorig schooljaar beslist om wereldoriëntatie te splitsen in wetenschappen en techniek enerzijds en mens en maatschappij anderzijds. We hebben vorig schooljaar ook een gerichte bijscholing mogelijk gemaakt voor leerkrachten in wetenschappen en techniek omdat het rapport net zegt dat leerkrachten, als het gaat over wetenschappen, zich iets minder vertrouwd voelen met de materie. Veel heeft ook te maken met het feit dat bij ons pas in het vijfde leerjaar natuurkunde en dergelijke apart wordt bekeken, wat heel vaak tot in het vierde leerjaar volledig geïntegreerd gebeurt.

Wat willen we nog extra doen? U weet dat er een STEM-didactiek (Science, Technology, Engineering and Mathematics) ontwikkeld is voor het basisonderwijs, die heel specifiek focust op hoe je didactisch wetenschap en techniek het beste kunt aanbrenge. U weet ook dat we het mogelijk willen maken om bijzondere

leermeesters in te zetten in het basisonderwijs voor wetenschappen en techniek. Is dat verplicht iemand met een bachelordiploma in wetenschappen? Neen, dat kunnen ook onderwijzers zijn, leergebiedexperten zoals dat heet, die zich specialiseren om die wetenschappen beter aan te brengen. Dan is er natuurlijk het hele eindtermendebat, waarin we ons de vraag moeten stellen of we de eindtermen wetenschap en techniek iets scherper moeten gaan formuleren of niet. Dat debat moeten we de komende weken en maanden nog voeren.

Mijn grootste zorg gaat niet over wetenschappen en techniek, maar over taal, omdat we zien dat doorheen wiskunde en wetenschappen leerlingen die de taal onvoldoende beheersen, slechter scoren op alle fronten. Het zal dus een bijzondere uitdaging zijn, ook in de lerarenopleiding, om de didactiek in het aanleren van de taal aan anderstaligen – dat is anders dan als je het Nederlands aanleert aan kinderen die thuis Nederlands spreken – sterker naar voren te trekken om kinderen verder te brengen als het gaat over het aanleren van de taal.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik ben blij dat u aanhaalt dat wiskunde al een apart leergebied is in het basisonderwijs. Eindelijk is wetenschap en techniek dat ook. Dat is ook wat professor De Fraine aanhaalt. Eindelijk gaan we daar de nodige aandacht aan besteden, met vakleerkrachten, zoals u terecht zegt.

Dan komen we aan het onderdeel over de lerarenopleiding. 'Onbekend maakt onbemind' en 'denk zelf na over welke vakken u het leukste vindt', zijn dingen die afhangen van het beslagen zijn van een leerkracht. We denken dus dat we in onze lerarenopleiding daarop moeten inzetten. Het rapport pleit er ook voor om masters toe te laten in het basisonderwijs. Ik denk dat dat zeker en vast moet kunnen.

Ik heb nog een bijkomende vraag over de uitrusting van de scholen, minister. Ik denk bijvoorbeeld aan projecten rond LEGO Education. Ik mag geen reclame maken, maar zij hebben een heel ontwikkelde lijn. We hebben dat gezien met de mensen die mee zijn geweest naar Zuid-Korea. Daar zijn scholen bezig met LEGO Technic, en het is heel stimulerend voor kinderen om daarmee om te gaan. Hoe kunt u daar nog verder een beleid rond ontwikkelen?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Collega's, als je de analyse leest, doen we het inderdaad heel goed voor wiskunde en relatief goed voor wetenschappen, maar we mogen zeker niet blind zijn voor de uitdagingen die ons te wachten staan.

Eén bezorgdheid is dat de thuissituatie zeer bepalend blijft voor het studiesucces van de kinderen, minister. De SES-middelen (Sociaal-Economische Status) zijn ongelooflijk belangrijk. We moeten daarop blijven inzetten.

Een tweede analyse die ik maak, is dat in andere landen de vooruitgang een stuk groter is. Voor wetenschap en techniek moeten we de lat zo hoog mogelijk leggen. Dat hoor ik graag tijdens het debat dat we zullen voeren over de eindtermen. Maar als je kijkt naar de vergelijkende rapporten tussen Vlaanderen en bijvoorbeeld Slovenië, zie je dat Slovenië structureel grotere vooruitgang boekt. Volgens het onderzoek heeft dat twee oorzaken. Eén: een coherent beleid inzake de leerkrachtenopleiding. En twee, en dat is mijn stokpaardje: intensieve en onderzoeksgebaseerde professionele vormingen van de leerkrachten. Dat is waar vandaag het schoentje wringt. Er is onvoldoende tijd en ruimte voor de leerkrachten om die gestructureerde navormingen te volgen. Minister, als wij straks het debat zullen voeren over de leraren en de directies, moeten we maken dat er voldoende tijd is voor die mensen om die nascholingen te volgen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, we doen het inderdaad nog altijd goed in ons lager onderwijs. Dat is altijd zo geweest. Zoals mijn neef uit de lerarenopleiding het altijd zegt: een struisvogelpluim voor onze leerkrachten in het basisonderwijs.

Maar we moeten inderdaad nog vooruitgang boeken op een aantal vlakken, ten eerste op het vlak van gelijke kansen. De resultaten zijn nog steeds sociaal bepaald, en daar moeten we verder op inzetten. Wat ten tweede ook opvalt in het onderzoek, is wat de leerkrachten aangeven, namelijk dat om beter wetenschap te kunnen geven, de werkcondities moeten verbeteren. Die zijn immers minder optimaal: er is te weinig aangepast lesmateriaal, de infrastructuur is onvoldoende, ze hebben te weinig bijscholing en professionalisering en er wordt nog te klassiek gedoceerd.

Wat gaat u doen aan die alarmbel, die door de leerkrachten geluid wordt en waarover het onderzoek zegt dat we, als we stappen vooruit willen zetten in wetenschappen, op dat vlak een tandje bij zullen moeten steken?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Naast de waardering voor de leerkrachten, minister, wil ik nog even drie aandachtspunten onder uw aandacht brengen. Ten eerste heeft de leeromgeving thuis een grote en langdurige impact op de resultaten van onze kinderen. Ten tweede zijn hulpmiddelen, onderwijstechnologie en uitnodigende schoolgebouwen een van de variabelen die meer aandacht moeten krijgen. En ten derde mogen ook zelfstandig leren werken en het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden zeker ook meer aandacht krijgen. Deelt u die mening, minister?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Pluimen zijn er al terecht en voldoende gegeven voor de leerkrachten in het basisonderwijs. Ik zie er een onderstrepen in van een beleid dat de afgelopen twintig jaar is gevoerd op het vlak van meer gelijke kansen en betere kansen in het basisonderwijs. Een van de bezorgdheden in het rapport is ook dat men vaststelt dat in Vlaanderen leerlingen minder ver staan inzake voorschoolse geletterdheid en gecijferdheid bij de start van het lager onderwijs. Onze fractie ziet daarin een bevestiging van ons streven van al enkele decennia om kinderen beter voorbereid in het leerplichtonderwijs te krijgen, en om het belang van kleuteronderwijs zeker niet te onderschatten. Minister, ziet u daarin ook nog een aantal aanleidingen om dat nog te versterken?

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb daarnet al vrij duidelijk gesteld dat wij, om in te gaan op de vragen naar bijscholing, vorig jaar al voor het eerst een STEM-bijscholing gemaakt hebben en dat wij nu ook binnen ons basisonderwijs een lerend netwerk van STEM-leerkrachten hebben.

Ik heb een tijdje geleden het genoegen gehad om zo'n sessie bij te wonen. Het is spectaculair om te zien hoe leerkrachten die niet zo vaak over de scholen heen met elkaar discussiëren over hoe het beter kan, heel intens met elkaar in overleg gaan over wetenschap en techniek om na te gaan hoe men dat beter in de school kan brengen. Er wordt absoluut aan bijscholing gewerkt. Het is een prioritaire focus, maar er is ook interesse bij de leerkrachten. Leerkrachten zeggen soms dat ze zich niet zeker voelen. Ze kunnen hieraan werken via bijscholing, maar er zijn nog andere manieren. Heel veel bedrijven staan klaar om scholen te ondersteunen bij het vertrouwd maken van kinderen met wetenschap en techniek. Leerkrachten en ondernemingen komen soms ook buitenschools samen om hun scholing te verbeteren. Voor de kennis van wetenschap en techniek bij de leerkrachten moet het palet aan maatregelen volstaan.

Wat mij zeer bekommert, is de link met taal. In de lerarenopleiding moet dus niet alleen worden ingezet op het correct beheersen van de taal door de leerkracht,

maar ook op het aanleren van een didactiek om met anderstalige kinderen om te gaan en hun de taal te leren.

Ik lees in dit rapport wel een bevestiging – en de heer De Ro heeft het ook gezegd – dat het beleid in het basisonderwijs en de manier waarop wij naar de kinderen kijken en de resultaten die de leerkrachten met de kinderen boeken, oké is. Er zijn bijzonder weinig landen die erin slagen om alle kinderen, of bijna alle kinderen, over de basislat te helpen. En we vinden dat we ook in het secundair onderwijs zo'n basislat moeten hebben om iedereen mee te trekken, en het zal nodig zijn.

Maar in het basisonderwijs doen we het goed. Misschien worden de sterkste presteerders iets te weinig uitgedaagd. Dat betekent dat leerkrachten moeten uitzoeken hoe ze gedifferentieerd kunnen werken in de klas. Dat kan men leren in de opleiding en dat kan men ook leren door als leerkrachten met elkaar te overleggen. Er zit muziek in en ik zie de resultaten.

De heer De Ro heeft ook de link gemaakt met het kleuteronderwijs. De vaststelling in het rapport heeft me bijzonder verrast. Wij hebben de grootste kleuterparticipatie ter wereld en toch zeggen ouders dat de kinderen, wat geletterdheid betreft, niet zo goed voorbereid zijn op het eerste leerjaar. We moeten natuurlijk kijken naar het doel van het kleuteronderwijs. De ontwikkelingsdoelen zijn gericht op het leren lezen en schrijven. Ze zijn gericht op heel veel vaardigheden die kleuters moeten kunnen om de stap te zetten naar het eerste leerjaar. Wat zijn de oorzaken? In de krant staat dat het ouders zijn die te weinig met hun kinderen bezig zijn. Ik hou me ver van dergelijke conclusies. We moeten wel eens onderzoeken of de ontwikkelingsdoelen niet meer op kennis moeten worden gericht. Het is een open vraag. Uit het onderzoek blijkt ook dat kinderen die participeren aan het kleuteronderwijs, beduidend hogere resultaten halen in het vierde leerjaar – en het is het vierde leerjaar dat getest is. In het onderzoek wordt gezegd dat de kinderen wat geletterdheid betreft, niet zo ver staan in het eerste leerjaar als sommige anderen. Maar, als er al een achterstand mag zijn, lijkt hij in het vierde leerjaar ruim te zijn ingehaald.

Mevrouw Meuleman, ik was heel blij dat u aan het applaudiseren was voor de pluim die ik hier gaf. Het is zeker geen struisvogelpluim omdat die voor mij een rare connotatie heeft. Sinds vorige week weet ik dat u soms grappige combinaties maakt van woorden. Laat het ons houden bij een hele, hele dikke pluim en een grote motivatie voor mezelf als minister van Onderwijs om voluit te investeren in het basisonderwijs samen met jullie allemaal. (*Applaus bij de meerderheid*)

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voor mij is die pluim een mooie pluim van een pauw, en niet die van een struisvogel. Een struisvogel doet me denken aan iemand die zijn kop in het zand wil steken om de goede resultaten niet te willen zien.

Ik stel vast dat we samen zullen moeten inzetten op de eindtermen. Minister, ik hoor u graag zeggen dat we aandacht moeten hebben voor taal: vanuit de N-VA hebben we er steeds voor gepleit om in te zetten op het Nederlands. Als het gaat over de thuisomgeving, moeten we allemaal samen aan de kar trekken van inburgering en integratie, zodat ook de ouders Nederlands leren. Wat wiskunde betreft, leren we uit het rapport dat kennen goed zit, maar redeneren iets minder en dat moeten we versterken zonder de kennis te verliezen. Inzake wetenschappen is het omgekeerd: daar redeneren we goed, maar is er te weinig kennis. Daar moeten we dus blijven inzetten op kennis. Tot slot moeten we ervoor zorgen dat we onze sterkste leerlingen, die later kunnen uitgroeien tot belangrijke figuren in de maatschappij, blijven uitdagen en ondersteunen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de bescherming van de Vlaamse kust tegen een duizendjarige storm

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): We hebben allemaal in de krant kunnen lezen wat de gevolgen zouden zijn mocht de duizendjarige storm nu opsteken. Ik wil geen paniek zaaien, integendeel. Ik was zelf wel erg geschrokken, als bewoner van de kustregio, toen ik vernam dat mijn huiskamer volledig onder water zou staan. Dat geldt niet alleen voor mij, maar dat zou ook het geval zijn voor alle kustgemeenten van Knokke over Blankenberge tot De Panne. Als die storm opsteekt, zou Vlaanderen 10 procent kleiner worden, en dat vindt u ongetwijfeld geen goed vooruitzicht, zeker niet als het leukste stuk van Vlaanderen onder water zou komen te staan.

Voor velen is de kust een plaats om zich te ontspannen, maar dat is anders voor de kustbewoners of voor de havens. Mensen zijn bezorgd om hun veiligheid, hun huis, hun horecazaak, hun bron van inkomsten. Dit leeft heel sterk aan de kust. Mensen vragen zich af wat de kans is dat dit gebeurt en wat de impact daarvan zou zijn. De gouverneur kan wel zeggen dat er een evacuatieplan is, maar niemand wordt graag geëvacueerd. Dat kan gebeuren in uiterste nood, maar de mensen willen dan kunnen terugkeren en niet om vast te stellen dat alles volledig vernield is.

Minister, het Sigmoplan voor de dijken en het binnenland is al gedeeltelijk uitgevoerd, maar hoever staat u met de kustverdediging?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De bescherming tegen de storm die zich mogelijks één keer in duizend jaar kan voordoen bestaat grosso modo uit twee hoofdonderdelen. Voor het binnenland is er inderdaad het Sigmoplan, dat een jaar na de overstroming in Ruisbroek van 1976 is goedgekeurd. Dat Sigmoplan van 1977 voorziet vooral in de versterking en beveiliging van heel het Scheldebekken en van de zijrivieren van de Schelde. Daarnaast is er het Masterplan Kustveiligheid.

Wat betreft het Sigmoplan hebben we ondertussen al 400 miljoen euro gespendeerd voor het versterken, verbreden en vernieuwen van dijken. Het plan omvat de aanpak van 650 kilometer dijken in het Scheldebekken. Daarvan is al 540 kilometer gerealiseerd. Daar is dus nog een stukje te gaan, maar er is al heel veel geïnvesteerd. Vorig jaar heb ik in Kruibeke een gecontroleerd overstromingsgebied geopend van maar liefst 600 hectaren.

Sinds de start in 2011 van de laatste fase en van de actualisering, zijn die gecontroleerde overstromingsgebieden al 46 keer in werking gesteld.

Dat wil zeggen dat onze investeringen ons in die korte periode al 46 keer hebben behoed voor wateroverlast, van welke omvang ook. Het zijn investeringen die figuurlijk – en soms ook letterlijk – onder de waterlijn gebeuren, maar ze zijn dus absoluut nodig.

Het tweede luik is het Masterplan Kustveiligheid. Het betreft de versterking van de Vlaamse kust. Van die 68 kilometer kustlijn bestaat een derde toch uit zwakke plekken. Daarnaast zijn er de kusthavens – en dan vooral de kleinere jachthavens – die gevoelig zijn voor overstromingen. We investeerden al 100 miljoen euro, op een totaalbedrag van 300 miljoen waarin is voorzien. Op dit moment investeren we 60 miljoen euro. Steeds nemen we zowel zachte als harde maatregelen. De zachte gaan onder meer over zandsuppleties. Sinds 2011 hebben we al 6 miljoen kubieke meter zand opgespoten ter versterking en verbreding van de stranden. Zo zorgen

we voor een eerste obstakel dat de golfslag moet breken. De harde maatregelen betreffen bijvoorbeeld de bescherming van de haven van Blankenberge met de bouw van hogere stormmuren. Wat de toegang tot de haven van Nieuwpoort betreft, zorgen we, lapidair gezegd, voor een stormkering. Het is een zeer grote deur van 43 meter breed die bij calamiteiten de haven moet beschermen. We realiseren dus grote investeringen, maar ze zijn absoluut noodzakelijk: denk maar aan de 46 overstromingen die we sinds 2011 hebben voorkomen.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw inspanningen. Het is wel zo dat het agentschap zelf stelt dat we niet klaar zijn met de verdediging van de kust; dat die werken pas tegen 2025 zullen zijn afgewerkt. Kunt u geen tandje bij steken? De omvang van het gevaar rechtvaardigt die vraag. U krijgt 9 op 10 voor het Sigma-plan. De kustregio is belangrijk. Het is de leukste regio van Vlaanderen, van groot economisch belang. Soms denk ik weleens: hoe verder men van Brussel is, hoe minder middelen men soms krijgt. Ik dring er dus op aan om een tandje bij te steken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, goed dat de VRT een serie maakt die ons confronteert met een gevaar dat ons bedreigt. Een duizendjarige storm is taalkundig slecht geformuleerd, maar we weten waarover we het hebben. We werken aan kustbeveiliging, maar we moeten toch verder kijken dan onze neus lang is. Die stormen – ook de honderdjarige – worden gevaarlijker, ten gevolge van de klimaatverandering en de gestegen zeespiegel. Studiebureaus hebben al scenario's uitgewerkt waarbij delen van het hinterland als wateropvangbuffers kunnen worden gebruikt. Ze bieden interessante ecologische mogelijkheden, alsook mogelijkheden op het vlak van mobiliteit, ten bate van de ontwikkeling van de steden en de dorpen. Ik stel voor om die inspanningen voort te zetten. Ook inspanningen ten bate van eilanden voor de kust moeten worden voortgezet. We moeten een globale aanpak en een langetermijndenken, waar ook de Vlaamse Bouwmeester mee bezig is, verbinden aan de kortetermijnoplossingen. Ik druk mijn waardering uit voor het al geleverde werk, dat belangrijk is.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, de aanleiding voor de vraag is allicht de serie 'Als de dijken breken'.

Ik ga akkoord met mevrouw Van Volcem dat we de mensen geen paniek mogen aanjagen, maar dat debat over de kustbescherming dateert al van de vorige legislatuur onder minister Crevits. Minister, ik ben tevreden dat er al inspanningen zijn gedaan. In de commissie hebben we onlangs over de maatregelen in de jachthaven van Nieuwpoort gesproken. U hebt nog andere maatregelen aangekondigd. Hoewel er veel middelen nodig zijn, pleit ik er toch voor een tandje bij te steken.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): 'Als de dijken breken' is natuurlijk steengoede fictie en als kustbewoner en inwoner van dé stad aan zee hoop ik dat er alles aan wordt gedaan dat dat ook fictie blijft. Daarom is het goed dat er aandacht wordt gegeven aan die uitdaging, zowel door de media als door de Vlaamse Regering.

Minister, u hebt al veel zaken opgesomd, maar ik wil ook de aandacht vestigen op investeringsbeslissingen van de voorbije zomer, waarmee u tot 50 miljoen euro in Oostende gaat investeren met het oog op het verankeren van maritiem onderzoek en ook waterbouwkundig maritiem onderzoek, met onder andere 30 miljoen euro voor een golfslagbad en een sleeptank. Wij, de kustbewoners, danken u daarvoor.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Goeie fictie is inderdaad belangrijk, evenals samenwerking met Nederland. Hoedje af voor de VRT, dik in orde. In de vorige legislatuur werd hier al heel vaak gedebatteerd over de kustbeveiliging. Het blijft van groot belang. Het project Vlaamse Baaien dateert al van 2009.

Minister, onlangs hebben we in de commissie met u kunnen praten over het eiland dat voor Knokke zou moeten komen. Vandaag lezen we dat een projectgroep zegt dat het van Knokke tot en met De Panne moet komen. Dat is natuurlijk weer een heel ander verhaal. Is men daarover al met u in debat gegaan? Bent u bekend met deze nieuwe voorstellen, die ik vandaag lees op www.deredactie.be? Wat er ook moet worden gerealiseerd op korte of lange termijn, zijn er voldoende budgetten voor? Wat is de timing van de dingen die nu op stapel staan? Om het veilig te maken voor een duizendjarige storm zou je alle budgetten die momenteel bij Leefmilieu zitten jaarlijks nodig hebben. Dat is natuurlijk niet realiseerbaar. Wat is wel mogelijk en geen fictie?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Als kustburgemeester, maar ook als kustparlementair ligt dit thema me heel na aan het hart. Mevrouw Van Volcem, u hoeft niet te vrezen, uw kamer zal niet zo snel onderlopen. Door die serie reageert de pers natuurlijk heel hard. In een artikel van het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) staat dat de kans dat de dijken breken, heel klein is. Natuurpunt zegt dat er meer inspanningen nodig zijn. Frank Deboosere zegt dat het een kwestie van tijd is.

Minister, ik deel die mening niet. Ik weet dat u heel wat inspanningen doet. Ik volg dat thema van heel nabij. Wat wel belangrijk is, is een transparante en duidelijke communicatie en informatie naar kustgemeenten en kustburgemeesters, maar ook naar de bevolking. In 2012 heb ik in mijn gemeente en omstreken te maken gehad met de Sinterklaasstorm. U moet wel beseffen dat het thema veel meer leeft bij de inwoners dan u zelf denkt. Door een goede communicatie kunt u vele problemen voorkomen. Maak daar extra werk van.

Minister Ben Weyts: We gaan voort met de afwerking van het Sigmaplan en het Masterplan Kustveiligheid. U zegt: steek een tandje bij, maar eigenlijk zijn we daar gewoon mee bezig, namelijk in het kader van het project Vlaamse Baaien. Dat is niet een project van een eiland dat loopt van Knokke tot De Panne, zoals ik hier verneem, maar dat scenario is me onbekend. Dat is geen eiland, dat is Engeland. Dat is wel heel groot en redelijk ambitieus.

Waar we wel overeenstemming over hebben en wat van start is gegaan met twee technische werkgroepen en een politieke werkgroep onder leiding van de gouverneur, is een proefeiland van beperkte omvang voor Knokke. Nu bekijken we welke functionaliteiten op dat proefeiland zouden kunnen plaatsvinden. Dat heeft ook te maken met de haven van Zeebrugge die ernaast ligt en mogelijke toekomstige ontwikkelingen op dat vlak. Door de uitbreiding van de LNG-terminal aan de haven van Zeebrugge zou een sterneneiland moeten verdwijnen, en dat zou mogelijk een functionaliteit kunnen zijn voor dat nieuwe proefeiland. Daar zijn we volop mee bezig en we kijken ook verder.

Nu ligt de focus op een bescherming tegen een stijging van de zeespiegel tot 80 centimeter. Het project Vlaamse Baaien gaat nog verder en kijkt verder dan 2100. We zijn dus 'gesecuriseerd' tegen een stijging met meer dan 80 centimeter. We zijn niet alleen op de korte termijn bezig, maar ook op lange termijn.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, u stelt met al deze inspanningen veel mensen in mijn regio gerust, maar u kunt wellicht mijn gedachten lezen. De kustverdediging is voor ons ook zeer belangrijk voor de uitbouw van de havens van Zeebrugge, waar toch ook tienduizend mensen tewerkgesteld zijn.

Daarmee heb ik eens voor Zeebrugge kunnen pleiten; het moet niet altijd over Antwerpen gaan. *(Applaus)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de schorsing door de Raad van State van de toewijzing van een grote bestelling trams door De Lijn aan het Spaanse bedrijf CAF

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de schorsing door de Raad van State van de toewijzing van 146 nieuwe trams voor De Lijn aan een Spaans bedrijf

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, minister, dames en heren, het is intussen bijna drie jaar geleden dat uw voorganger – toenmalig minister van Mobiliteit Crevits – aankondigde dat De Lijn een megabestelling van 146 trams zou plaatsen. Dat was en is nog altijd zeer goed nieuws. U verwijst er trouwens ook zeer graag naar.

U moet weten, collega's, de gemiddelde leeftijd van de Vlaamse tram is 30 jaar. In mijn eigen stad rijden er exemplaren rond die binnenkort 45 jaar worden, heel charmante trammetjes, maar rijp voor het museum. Ze beantwoorden niet aan de normen van modern openbaar vervoer. We hebben de nieuwe trams dus nodig om de oude te vervangen, maar ook, en ik hoop dat we daarvoor op u kunnen rekenen, minister, omdat er in de toekomst nieuwe tramlijnen worden aangelegd in onze steden.

Een maand of twee geleden werd bekend dat de bestelling van die 146 trams zou worden toegewezen aan een Spaanse trambouwer, namelijk CAF. Dat nieuws, minister, werd in Vlaanderen onthaald met zeer veel consternatie en diepe ontgoocheling, in het bijzonder in Brugge, waar een fabriek staat van Bombardier waar 750 gemotiveerde medewerkers klaarstaan om trams te bouwen. Zij doen dat al natuurlijk: de nieuwe Albatrostrams die in Gent en Antwerpen rondrijden, het neusje van de zalm, zoals u ze noemt, minister, die worden gebouwd bij Bombardier.

Bombardier heeft zich niet neergelegd bij die beslissing en een procedure ingeleid bij de Raad van State. De Raad van State heeft gisteren beslist om die toewijzing te schorsen omdat er onduidelijkheden zijn in de calculatie van allerlei onderhoudskosten en dergelijke. Minister, hoe gaat het nu verder met dit dossier? Wanneer mogen we de nieuwe trams in het straatbeeld verwachten?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik weet niet of er gisteren bij Bombardier een flesje werd gekraakt, maar ik weet wel dat de opluchting zeer groot was. Ik mag dan misschien niet de slimste van dit parlement zijn, en sommigen geven dat direct toe, maar ik beschik wel over een grote dosis gezond verstand, en samen met veel anderen stel ik me de vraag hoe het in godsnaam

mogelijk is dat De Lijn, die jaarlijks 1 miljard euro overheidsgeld krijgt, een zo belangrijke megaorder van 320 miljoen euro toekent aan een buitenlands bedrijf. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat De Lijn zich geen vragen stelde bij de halvering van de kostprijs bij het preventieve onderhoud bij CAF? Hoe is het mogelijk dat De Lijn er niet in geslaagd is om de partijen op gelijke voet te behandelen en verzaakt heeft aan haar plicht?

Ik ga ervan uit dat door de schorsing van de Raad van State de aanbestedingsprocedure nu stilligt en dat het aan De Lijn is om een nieuw initiatief te nemen. Maar ik denk ook, minister, dat u als voogdijminister een en ander in de pap te brokken hebt.

Anders komt u altijd heel vlug in de pers, maar nu heb ik nog geen reactie van u gelezen over het arrest van de Raad van State. Ik zou dus graag van u een reactie krijgen. Weet u wat er nu gaat gebeuren? Quid nunc?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben inderdaad een groot investeringsprogramma op stapel staan: 146 trams. Die beslissing werd genomen door een vorige regering. In februari 2014 werd het bestek openbaar gemaakt. Dat valt vanzelfsprekend onder de Europese aanbestedingsregels, gelet op de ampleur van de bestelling. Ook de Europese wet op de overheidsopdrachten geldt, mijnheer Sintobin.

Is dat een vloek voor onze Vlaamse bedrijven of een zegen? Wel, ik denk misschien eerder een zegen. Het zal u opgevallen zijn dat wij meer buitenland hebben dan binnenland. Dat speelt dikwijls meer in het voordeel van Vlaamse bedrijven wanneer zij kunnen participeren aan buitenlandse orders. Mochten we enkel binnenlandse bedrijven bevoordelen bij het toekennen van overheidsopdrachten, dan zouden onze Vlaamse bedrijven niets moeten gaan zoeken in het buitenland, want dan zouden andere landen dat vanzelfsprekend ook doen. Dan zouden we daar netto gezien slechter vanaf zijn, omdat er nu eenmaal meer buitenland is dan binnenland. Wie zegt dat we dat, na het uitschrijven van een offerte, per definitie en op basis van gezond verstand moeten toewijzen aan onze eigen bedrijven, bezondigt zich aan een verregaand simplisme, dat trouwens contraproductief zou zijn voor onze eigen Vlaamse bedrijven. Dus wordt de Europese regelgeving gevolgd.

De raad van bestuur van De Lijn beslist autonoom over de gunning. Hij heeft dat ook gedaan op 5 oktober: hij heeft op basis van het gunningsverslag beslist om toe te kennen aan CAF. Vervolgens is er een standstill-periode geweest van twee weken, wat de andere participanten de kans gaf om beroep aan te tekenen. Aldus geschiedde. Ik heb ook via de pers vernomen dat de Raad van State een arrest geveld heeft. Dat arrest wijkt af van het advies van de auditeur. Dat is op zich ook vreemd. De inhoud van het arrest was dat er een en ander schort aan het preventieve onderhoud en de kwalificering daarvan.

Grosso modo zijn er nu twee scenario's voorhanden. Ofwel gaat De Lijn de vergunning en de toekenning beter onderbouwen en beter motiveren, onder andere met betrekking tot dat preventieve onderhoud. Dat zou tot een vertraging van ongeveer vijf maanden leiden. Ofwel gaat men de gunning volledig opnieuw opstarten en de hele procedure herbeginnen. Dat zou sowieso leiden tot een uitstel van ongeveer achttien maanden.

Aanvankelijk was de bestelling voorzien in verschillende schijven. Er was een vaste schijf van 24 trams, vervolgens een tweede, voorwaardelijke, schijf van 24 trams die men pas later, eind 2017, zou bestellen indien de nodige middelen ter beschikking zouden zijn. Wat ik sowieso ga doen om het tijdverlies enigszins te

kunnen recupereren, is die twee bestellingen samenvoegen. Als er een nieuwe beslissing komt, spreken we heel duidelijk over één grote bestelling: 48 trams in plaats van twee aparte schijven. Zo zouden we op dat vlak toch enige tijdswinst kunnen boeken. De Lijn is nu bezig met het analyseren van het arrest. Dat arrest is van zeer recente datum, namelijk van gisteren. De Lijn wil bekijken welke scenario's er zijn en wat de juridische analyse is van het arrest van de Raad van State.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Minister, dank u wel voor uw antwoord. De Europese aanbestedingsregels zijn inderdaad wat ze zijn en ze moeten toegepast worden. Ongeacht welk scenario zich ontvouwt, is het goed dat ernaar wordt gestreefd zo weinig mogelijk tijd te verliezen om die nieuwe trams te laten rondrijden in Vlaanderen. Ik zei al dat we er nood aan hebben.

Minister, ik ben technisch uiteraard niet onderlegd in het bouwen van trams, maar toen ik het arrest van de Raad van State las, viel het mij toch ook op dat plots een aantal kosten die belangrijk zijn in de vergelijking van de offertes van Bombardier en CAF gehalveerd worden.

Zelfs de Raad van State valt daarover en zegt: 'Dat geeft toch indicaties dat er mogelijk niet goed genoeg is nagegaan of dat wel de werkelijkheid reflecteert.' Ik vraag mij dan ook af in welke mate u ervan overtuigd bent dat De Lijn inderdaad voldoende knowhow en personeel heeft om dat soort megaorders met de grootst mogelijke omzichtigheid te behandelen en inderdaad problemen zoals we ze vandaag kennen, te voorkomen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het was natuurlijk te verwachten dat u zich zou verstoppen achter de Europese regels en het autonome karakter van De Lijn.

Ik wil erop wijzen dat in de raad van bestuur van De Lijn twee beheercommissarissen zitten die zijn afgevaardigd zijn door de Vlaamse Regering. In de raad van bestuur zitten verder ook een aantal politiek benoemden, onder andere van uw partij.

Misschien is dit simplistisch. Maar de mensen die hun job dreigen te verliezen in Brugge en de gezinnen die hun toekomst dreigen te verliezen wegens het feit dat het order niet naar Bombardier gaat, zijn natuurlijk niet gebaat met de uitleg over de Europese aanbestedingsregels en het autonome karakter van De Lijn.

De heer Vandenbroucke heeft gelijk. U antwoordt trouwens niet op mijn vraag. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat De Lijn niet reageert op het feit dat de kostprijs van de reparatie- en onderhoudskosten door CAF plots wordt gehalveerd? Dat is toch ongelooflijk?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Sintobin, hoe is het mogelijk dat een order wordt geplaatst bij een buitenlands bedrijf? Dat is nu eenmaal hoe onze openbare aanbestedingsprocedures werken en, zeker in dit geval, ook de Europese aanbestedingsprocedures.

De minister heeft het al terecht aangehaald: ik hoop dat we in Vlaanderen niet aan vriendjespolitiek zullen doen en zullen afstappen van onze objectieve aanbestedingsprocedures, net zoals we mogen hopen dat dat in het buitenland niet het geval is. Zo kunnen onze eigen bedrijven medingen en worden ze daarbij hopelijk objectief behandeld.

Minister, ik heb een bijkomende vraag. U spreekt van een vertraging van vijf of achttien maanden, afhankelijk van het scenario. Dat is jammer. Ziet u nog winst

op het traject, zodat we 2019 kunnen handhaven als streefdoel voor die eerste schijf? Of denkt u ergens te kunnen recupereren? Wanneer denkt u dat de beslissing van de raad van bestuur kan vallen om minstens één van die twee trajecten in gang te steken en zo het verlies in tijd te beperken?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dit was heel dubbel nieuws. Aan de ene kant is het positief omdat er voor het Brugse Bombardier opnieuw hoop is om die bestelling alsnog binnen te halen. Hoe dan ook zal het op een objectieve manier moeten gebeuren, wie het ook binnenhaalt. Er is nu hoop dat alsnog een Belgisch, een Vlaams bedrijf dit zal binnenhalen.

Het negatieve nieuws is dat er een vertraging dreigt die kan oplopen tot anderhalf jaar. Komt het vervoersaanbod dan niet zwaar onder druk te staan? Kan dat wel? Komen we dan niet in heel grote problemen, in het geval het werkelijk om die achttien maanden zou gaan? Die trams waren zeer noodzakelijk. De heer Vandenbroucke zei al dat ze sterk verouderd zijn. Achttien maanden is toch wel lang. Hoe zullen we dat ondervangen?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik vind het gek hoe wij in Vlaanderen omgaan met het statuut van autonome overheidsinstellingen. Minister, de successen zijn voor de instelling en de problemen voor de minister.

Mijnheer Sintobin, het gaat over het meest efficiënt inzetten van het belastinggeld, dus aan de laagste inschrijver. Minister, de vraag der vragen is: hoe moet het verder? We zitten met verouderd trammaterieel. Er is een tekort in het aanbod aan trams. Minister, hoe kunnen we de komende twee jaar overbruggen wat betreft bedrijfszekerheid naar de reizigers toe? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat er voldoende trams zullen rijden?

Minister Ben Weyts: Ik heb echt geen zicht op allerlei technische aspecten van de gunning. Dat men na de eerste toekenning in onderhandeling treedt met de indienaars van de offerte en dat er dan een daling van de prijs optreedt, maakt deel uit van de procedure. Bij De Lijn wordt momenteel bekeken wat er eventueel fout kan zijn gelopen, of er kan worden geredieerd aan het arrest van de Raad van State en wat de juridische draagwijdte is van dat arrest. Daarnaast moet worden bekeken wat de juridische gevolgen zijn van het uitstel van de levering voor het functioneren en voor de continuïteit van de dienstverlening. Ik verwacht niet onmiddellijk een grote impact, ik denk dat die te managen valt via bepaalde maatregelen. Ook dat wordt nu bekeken.

De winst die we wel kunnen boeken, is het gevolg van een bundeling van budgetten. Aanvankelijk was beslist dat we een gefaseerde bestelling zouden plaatsen: een eerste vaste schijf van 24 trams, een voorwaardelijke schijf van nog eens 24 trams tegen eind 2017 en dan nog eens verschillende schijven. We kunnen die alvast bundelen en de budgetten samenleggen om een grote bestelling van minstens 48 trams ineens te plaatsen. Op die manier zijn we zeker van de tijds winst in verband met de tweede levering. Dat is wat we op korte termijn kunnen doen. Ik kijk verder uit naar de bevindingen van De Lijn over een van de twee te volgen scenario's.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, ik ben het ermee eens dat we niet moeten terugkeren naar een vooroorlogse vorm van economisch protectionisme om dit soort dossiers te behandelen. Ik geloof dat de producenten en de bedrijven in Vlaanderen perfect in staat zijn om de internationale concurrentie aan te gaan, en de werknemers van Bombardier in Brugge hebben dat al bewezen. Zij hebben wel

al bestellingen binnengehaald van performante nieuwe trams die vandaag rijden in Gent en Antwerpen. Daarom is het van het allergrootste belang, nu de Raad van State heeft vastgesteld dat er moeilijk uitlegbare verschillen zijn tussen de offertes van de Spaanse producent en van Bombardier Brugge, dat die offertes met de grootste omzichtigheid en met oog voor detail nogmaals met elkaar worden vergeleken. Ik geloof ook dat onze bedrijven en zeker Bombardier in Brugge perfect in staat zijn om een concurrentieel, goed product te maken. *(Applaus bij de sp.a)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, u hebt nog altijd niet hebt geantwoord op mijn vragen. Ik stel voor dat u het arrest erop naleest. Daarin staat zwart op wit wat er verkeerd is gelopen bij De Lijn. De Lijn moet daar geen studie meer over maken, het staat in het arrest. Er zijn bepaalde fouten gemaakt en natuurlijk is het spijtig dat er vertraging is in dit dossier. De fout ligt echter niet bij de politiek, bij Bombardier of degenen die klacht hebben ingediend, maar bij De Lijn.

Mijnheer Vandenbroucke, ik raad u aan om contact op te nemen met het ABVV van Brugge dat totaal iets anders zegt dan wat u hier vandaag beweert.

Mevrouw De Ridder, ik wil inderdaad niet teruggaan naar de vriendjespolitiek, maar mijn partij en ik staan wel voor werken in eigen land, in eigen streek en voor eigen volk eerst. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verklaringen van de minister met betrekking tot een belangenconflict tegen de strengere toepassing van de Brusselse geluidsnormen voor vliegtuigen

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verklaringen van de minister met betrekking tot een belangenconflict tegen de strengere toepassing van de Brusselse geluidsnormen voor vliegtuigen

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, in de Vlaamse Rand zien we ze vliegen en dat mag u letterlijk nemen, in die zin dat we daar wel wat geluidsoverlast moeten verdragen maar ook figuurlijk omdat uiteraard heel wat jobs zijn verbonden met alles wat rond de luchthaven gebeurt, die we niet mogen laten vliegen.

De enige oplossing is een evenwichtige oplossing, maar vanuit het Brusselse Gewest is de laatste tijd een serieuze elleboogstoot gegeven. Het Toekomstforum Halle-Vilvoorde vraagt dan ook om hier een belangenconflict in te roepen. Bij een elleboogstoot wordt normaal gezien een rode kaart getrokken. Hoe zit het met de timing van de rode kaart en hoe ziet uw route en die van de Vlaamse Regering eruit om erin te vliegen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Beste collega's, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het dossier van onze nationale luchthaven een bijzonder belangrijk dossier is, zowel voor Vlaanderen als voor Brussel. Het is de tweede belangrijkste werkgever van ons land en een belangrijke motor voor onze economie. We moeten de toekomst van de luchthaven absoluut kunnen verzekeren. Dat kunnen we als we de economische leefbaarheid van de luchthaven kunnen verzoenen

met de levenskwaliteit van de omwonenden in de ruime omgeving, zowel in Brussel als in Vlaanderen. We moeten dus gaan voor een duurzame oplossing, die goed is voor zowel 'people' en 'profit' als 'planet'. Vandaag zijn die geluidsnormen geregionaliseerd. Die normen zijn anders in Brussel. Dat leidt er enerzijds toe dat de lasten van de luchthaven onredelijk en onevenwichtig naar Vlaanderen worden geduwd, maar anderzijds fnuikt dat ook de economische ontwikkeling van de luchthaven, want luchtvaartmaatschappijen trekken gewoon weg.

Minister, u hebt aangekondigd een belangenconflict te zullen invoeren tegen Brussels minister van Leefmilieu Fremault. Hebt u met uw voornemen om dat belangenconflict in te roepen het standpunt van de volledige Vlaamse Regering vertolkt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb gereageerd op de oproep van de burgemeesters van de Vlaamse Rand van het Toekomstforum. Zij hebben terecht gezegd dat we ter zake een belangenconflict moeten invoeren, meer bepaald omdat ze de indruk hebben dat de Vlaamse Rand verhoudingsgewijs al veel meer van de lasten krijgt dan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De beslissing die minister Fremault en de Brusselse Gewestregering in mei van dit jaar hebben genomen, zal immers een zeer grote impact hebben. De vluchten zullen dan nog meer worden geconcentreerd boven de Vlaamse Rand in plaats van boven Brussel. Om een idee te geven, hebben we eens nagevraagd bij Brussels Airport Company (BAC) wat de impact qua extra vluchten zou zijn van de concentratie boven de Vlaamse Rand. Bij BAC zegt men dat je dan mag spreken over potentieel 7000 extra vluchten boven de Vlaamse Rand in plaats van boven het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dat zou het concrete gevolg zijn.

Daarom ook is tegen die beslissing door maar liefst acht luchtvaartmaatschappijen beroep aangetekend bij de Raad van State. De Raad van State heeft zich daarover uitgesproken. Men heeft daar bot gevangen. Men had onvoldoende argumenten, onvoldoende middelen. Vandaag wordt nog vooral met een zekere tolerantie marges gewerkt ten aanzien van die Brusselse geluidsnormen. Als die drempel wordt overschreden, dan krijg je gewoon een waarschuwing in plaats van onmiddellijk een proces-verbaal. Vanaf volgend jaar zou dat wijzigen en zou men onmiddellijk een proces-verbaal laten bezorgen in plaats van een waarschuwing, met potentieel dus 7000 extra vluchten boven de Vlaamse Rand in plaats van boven het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest als gevolg.

Daarom bespreken we binnen de Vlaamse Regering of we ter zake een belangenconflict invoeren. Dat is alleszins mijn voorstel, en niet alleen het mijne, maar ook dat van collega Schauvliege. We hebben gezamenlijk een nota ingediend bij de Vlaamse Regering met de vraag om een belangenconflict in te roepen. Ik hoop dat we daar vrijdag een positief gevolg aan kunnen breien. Wat zal het gevolg daarvan zijn? Als we dat eenmaal aanhangig maken bij het Overlegcomité, treedt er een periode van zestig dagen in waarin de beslissing van de Brusselse Gewestregering wordt opgeschort. We doen dat om ervoor te zorgen dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aan de tafel komt over die materie. Dat is immers een beslissing die men gewoon eenzijdig heeft genomen. Ook verhogen we zo de druk met betrekking tot de totstandkoming van een Vliegwet waarin men federaal die routes eindelijk eens wettelijk gaat verankeren. Het moet eens gedaan zijn dat men het met betrekking tot die luchthaven enkel heeft over Bruxelles-National als het gaat over de lusten en het heeft over Zaventem als het gaat over de lasten.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u. Ik waardeer het dat u samen met de Vlaamse Regering gevolg geeft aan de stem van het Toekomstforum. Ik denk dat dat heel belangrijk is.

Volgens mij mag u in het belangenconflict zeggen dat deelgebieden altijd moeten werken vanuit een federale loyaliteit en binnen een evenredigheidsbeginsel. In dezen wordt vanuit Brussel echt deloyaal en disproportioneel gereageerd. Er mag vanuit dit parlement worden gezegd dat dergelijke dingen die ingaan tegen de grondwettelijke logica, in het belangenconflict mogen worden vermeld.

Katia Segers (sp·a): Het is duidelijk dat we met zijn allen enorm bekommerd zijn over de toekomst van de luchthaven waarbij we zorgen voor een evenwicht tussen leefbaarheid, economische belangen en levenskwaliteit van de omwonenden. Daar bestaat geen discussie over.

Mijn bezorgdheid is echter dat we tot duurzame oplossingen moeten komen in dit dossier. De vraag is of het inroepen van een belangenconflict zal zorgen voor een duurzame oplossing om uit de huidige kafkaïaanse toestand te geraken. Door alleen aan de tafel te gaan zitten, zullen de geluidsnormen nog niet geharmoniseerd zijn. Nu alle juridische middelen zijn uitgeput, hoe kunnen we zorgen voor een echt duurzame oplossing met voor eens en voor altijd een harmonisering van de geluidsnormen?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, bedankt voor uw engagement voor de Vlaamse Rand. De luchthaven van Zaventem zorgt inderdaad voor werkgelegenheid, niet alleen in Vlaanderen maar ook in Brussel. 3000 mensen trekken elke dag van Brussel naar Zaventem. De CEO van de luchthavenuitbater heeft al gezegd dat Brussel vandaag de luchthaven doodknijpt.

Een belangenconflict was inderdaad de enige mogelijkheid om te handelen. U hebt dat ook gedaan op basis van wat de burgemeesters en het Toekomstforum Halle-Vilvoorde hebben gevraagd. Het gaat ook verder dan alleen de Vlaamse Rand. U hebt een bevoegdheid bij. U kunt nu ook de bevoegdheid krijgen om ervoor te zorgen dat die 3000 werknemers vanuit het Brusselse hun job niet verliezen.

Minister, wat zult u doen als de zestig dagen voorbij zijn?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voor onze fractie zijn drie zaken in deze materie heel belangrijk: veiligheid, respect voor en van de omwonenden en dialoog met hen, en rechtszekerheid voor de luchtvaartmaatschappijen en de luchthaven.

Minister, u verwijst naar de federale Vliegwet. Daar zijn we uiteraard grote voorstander van. Ook een samenwerkingsovereenkomst tussen de drie gewesten zou er zo snel mogelijk moeten komen. Wat is de stand van zaken? Bent u betrokken bij de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, u zult een belangenconflict indienen. U wilt daarmee druk zetten op de Vliegwet, maar er ook voor zorgen dat premier Michel het dossier naar zich toetrekt. Groen steunt dat. Die Vliegwet heeft een te grote impact om niet begeleid te worden door de premier zelf.

Wat mevrouw Segers zegt, klopt ook. Er zijn gelijke normen nodig om een duurzame oplossing te vinden. Voor ons zijn dat niet alleen gelijke normen op vlak van geluid maar ook op vlak van fijn stof. Voor Groen is de gezondheid van de omwonenden van prioritair belang. U zult met de verschillende gewesten rond de tafel moeten gaan zitten om tot een duurzame oplossing te komen. Wilt u het gesprek aangaan om ervoor te zorgen dat de omgeving leefbaar blijft? Wilt u uw

ministerschap inzetten om het welzijn, de gezondheid en de leefbaarheid van alle omwonenden te beschermen?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de angel in dit dossier is het uitblijven van de federale Vliegwet. Dat is begrijpelijk, want het is een communautair geladen dossier. De vliegroutes boven Zaventem zorgen al vele jaren voor politiek dynamiet. U hebt met uw partij een communautaire standstill afgesproken om geen communautaire ruzie meer te veroorzaken. Dan is het natuurlijk moeilijk om over een dergelijke gevoelige communautaire kwestie te onderhandelen.

Ik wil u in elk geval vragen om niet de belangen van de federale of de Vlaamse politieke partijen te behartigen, maar wel om vanuit uw bevoegdheid als minister van de Vlaamse Rand de belangen van de Vlamingen in de Rand te vertegenwoordigen, en dus moet Vlaanderen niet alweer de vuilnisbak worden waar federale problemen in geschoven worden. Ik ondersteun de politieke demarche van het belangenconflict. Ik wil u in dezen alleen oproepen om het nu voor een keer eens niet bij woorden te laten, maar beslis daartoe, vrijdag op de Vlaamse Regering, en zet uw stoere verklaringen voor een keer om in daden.

Minister Ben Weyts: We zullen vrijdag op de ministerraad inderdaad een en ander bespreken. Ik hoop dat dat een positief gevolg zal geven aan het voorstel tot inroepen van een belangenconflict.

Wat betreft de Vliegwet: als men ons mee aan tafel wil, dan wachten wij op een uitnodiging, als het maar opgelost raakt. Is deze demarche en het inroepen van een belangenconflict een duurzame oplossing? Neen, absoluut niet, maar het gaat wel over het vrijwaren van onze belangen. Het gaat erover dat we eindelijk ook eens onze tanden mogen laten zien en ons niet op onze kop moeten laten zitten. Als we demarches kunnen ondernemen om onze belangen te vrijwaren, dan doen we dat ook. De tijd lijkt aangebroken dat we niet het signaal geven van 'Passons, we zien het allemaal wel aan'. Neen, de middelen die ons ter beschikking staan, grijpen wij aan om ervoor te zorgen dat de belangen van de Vlamingen, ook in de Rand, gevrijwaard worden. We zullen zien wat een en ander oplevert, maar ik vind dat we deze stap alleszins moeten zetten. (*Applaus bij de N-VA*)

Michel Doomst (CD&V): Minister, we hopen echt op een goede vrijdag, en ik denk dat het volgende vrijdag ook zo zal zijn. Maar dan begint de kruisweg nog maar. Ik wil u dus aanmoedigen om nog meer duwen te geven. U zult moeten 'Bellotten'. Daar ligt de clou over die Vliegwet. Het zal er moeten komen. Ik heb gehoord dat je bij 'Bellotten' de juiste troef op tafel moet leggen op het juiste moment. Ik hoop dat u te gelegener tijd de juiste troef op tafel legt, samen met de Vlaamse Regering, en we ons niet laten wegduwen.

Katia Segers (sp.a): De vraag die we ons moeten stellen, is: waar heeft de defederalisering van de geluidsnormen ons gebracht? We moeten naar een duurzame oplossing gaan. Minister, u hebt aangegeven dat dat belangenconflict, waarmee Vlaanderen zijn tanden laat zien, niet zal zorgen voor die duurzame oplossing. We kunnen u alleen maar succes wensen en hopen dat door rond de tafel te gaan zitten, er kan worden gekomen tot een echte harmonisering van de geluidsnormen. Het is toch immers absurd dat een vliegtuig dat in Vlaanderen in Zaventem opstijgt onder Vlaamse geluidsnormen valt, en als het na enkele minuten boven Brussel komt, gelden daar andere geluidsnormen. Indien het niet zal lukken, dan zullen we niet anders kunnen dan de herfederalisering van de bevoegdheid over de geluidsnormen overwegen. (*Applaus bij sp.a en Groen. Opmerkingen*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderzoek naar de IJzeren Rijn

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de lopende haalbaarheidsstudie naar een nieuw tracé voor de IJzeren Rijn

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, we hebben gisteren met de parlementsvoorzitter en met een zeer gewichtige delegatie van de commissie Mobiliteit en Openbare Werken een bezoek gebracht aan Nordrhein-Westfalen. En zoals dat gaat, worden daar ook wel eens werkdossiers besproken in een werkvergadering en schuiven daar ook wel eens mensen mee aan tafel die wat mij betreft ook wel boeiende informatie op tafel leggen. Met andere woorden, ook de ambassadeur van de haven van Antwerpen zat mee aan tafel.

Een van de dossiers die daar ter sprake kwamen, was de IJzeren Rijn. Ik denk dat we er kamerbreed van overtuigd zijn dat goederenvervoer deels de toekomst is, dat de Antwerpse haven dat nodig heeft, zeker gezien de vele miljoenen tonnen goederen die onder meer naar Duitsland worden uitgevoerd. We zien vandaag in de kranten dat de files almaar langer worden, we zien dat ook daar vragen zijn en dat u ook een ambitie hebt om meer goederenvervoer over zowel water als spoor te laten verlopen.

Ik moet zeggen dat de delegatieleden toch enigszins verbaasd waren. We werden wat op snelheid gepakt, toen men aan tafel vrij begon te praten over de negatieve resultaten en conclusies die in het haalbaarheidsonderzoek zitten dat door Vlaanderen wordt geïnitieerd, en dat voor een stuk door Europa en een stuk door onszelf wordt gefinancierd. Rond de tafel bleek duidelijk, zowel vanuit de haven van Antwerpen als vanuit de Duitse gesprekspartners, dat een en ander niet zo positief was voor die verdere ontsluiting van de haven van Antwerpen op het spoor richting Duitsland.

Voorzitter, ik hoop dat we die studie, die is betaald met overheidsgeld, ook hier in het parlement te zien kunnen krijgen. Ik vond het namelijk niet zo interessant dat daar werd gezegd dat kabinet en administratie en de haven van Antwerpen de voorlopige conclusies gezien hebben.

Minister, als het klopt dat de resultaten van die haalbaarheidsstudie niet zo positief zijn, welke conclusies verbindt u daar dan aan? Het was u immers die zei: 'Nu is het menens, nu is het voor echt, ik ga dat dossier deblokkeren.'

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, wij waren gisteren inderdaad met een delegatie te gast in het deelstaatparlement van Noordrijn-Westfalen. Een van de belangrijkste dossiers die we daar besproken hebben, was dat van de IJzeren Rijn. Het is uw verdienste dat u dat dossier weer op de rails hebt willen zetten door die haalbaarheidsstudie, die momenteel uitgevoerd wordt en waar we pas volgend jaar de definitieve conclusies van zullen krijgen.

Waarover gaat die haalbaarheidsstudie? Er was een historisch tracé, er is het A52-tracé, en er is ook de derde weg, met een omwegje via Venlo. De studie zou bekijken wat de ecologische, economische en technische aspecten van elk van die tracés zijn, om dan eens een definitieve keuze te gaan maken.

We weten dat vanuit de haven van Antwerpen nu al jaarlijks minstens 60 miljoen ton wordt geëxporteerd richting Duitsland. Men verwacht dat dat over vijftien

jaar nog eens met de helft zal vermeerderen tot 90 miljoen ton. Vandaag lees je dan in de krant dat de vrachtwagens zich vastrijden. Er was een noodkreet vanuit de sector. Dan moeten wij inzetten op alle mogelijke alternatieven, waaronder het spoor. Maar als we dan horen dat de tussentijdse resultaten van de studie eigenlijk alleen maar willen bewijzen dat de IJzeren Rijn an sich misschien zelfs niet nodig zal zijn, dan val ik toch even van mijn stoel, minister.

We hopen dat onze mensen die in die stuurgroep zitten, vertegenwoordigers van ons allemaal, de belangen van Vlaanderen daar voldoende verdedigen. Hoe zit dat nu met die studie? Wat mag daar momenteel al over geweten zijn? Misschien is het allemaal onrust voor niets, maar we wilden dat vandaag toch even van u horen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben geprobeerd om heel dat dossier en de discussie rond de IJzeren Rijn uit de modder te trekken, want dat zat volledig vast. Ik heb het initiatief genomen om in contacten met de ambassadeurs en betrokken ministers een werkgroep op poten te zetten, met als doelstelling om de drie voorliggende tracés nu eens objectief te analyseren en tegen elkaar af te wegen en om van de drie tracés een kosten-batenanalyse te maken. Er is dus het historische tracé. Dan heb je een tracé langs de A52 van Roermond tot Mönchengladbach. Een derde tracé, dat wordt voorgelegd door de Duitse regering, is 'der dritte Weg', dat nog in een alternatief voorziet tussen Venlo en Mönchengladbach.

Die drie tracés worden bestudeerd door een consortium. Dat wordt getrokken door Arcadis, maar ook Transport & Mobility Leuven zit daarbij, en dan nog een Nederlands en een Duits bureau. Zij bekijken drie luiken: een ruimtelijk, een technisch en een economisch luik. Het ruimtelijke luik gaat over de schets van de huidige toestand en de gewenste capaciteit. Het technische luik gaat vooral over de technische kost en haalbaarheid. Het economische luik beschrijft de huidige trafieken en die in de toekomst, met de kosten en baten daarvan. Ten aanzien van het technische luik is er een heel voorlopig resultaat opgeleverd, alsook een deeltje ten aanzien van het ruimtelijke luik.

De conclusies zijn heel voorlopig, want de studie wordt pas medio volgend jaar opgeleverd. Die tussentijdse resultaten leren ons dat de druk op de Brabantlijn gevoelig toeneemt. Dat is het tracé in Nederland dat Rotterdam en Amsterdam verbindt met Mönchengladbach en Duisburg. Er dreigt een capaciteitstekort te ontstaan en er is ook een problematiek met betrekking tot het transport van gevaarlijke goederen. Een ander resultaat is dat de derde weg minder aantrekkelijk is voor de spooroperatoren.

Voor mij zijn dat niet zo'n onrustwekkende conclusies. Er zitten vier partijen aan tafel met evenveel belangen en evenveel visies. Er zijn de Nederlanders die eigenlijk zouden willen dat er niets komt omdat elke betere ontsluiting van Antwerpen in de richting van Noordrijn-Westfalen concurrentie betekent voor Rotterdam. Zij focussen vooral op personenvervoer en de Brabantlijn. Noordrijn-Westfalen kijkt vooral naar het belang van Duisburg als haven. Zij ijveren voor de A52, een alternatief tracé tussen Roermond en Mönchengladbach, langs een autosnelweg. Er is de Duitse bondsregering die vooral kijkt naar het belang van Bremen en Hamburg in concurrentie met Rotterdam en Antwerpen. Zij willen de derde weg omdat hierdoor de concurrentiepositie van Bremen en Hamburg wordt gevrijwaard. Dit is niet optimaal voor de ontsluiting van Antwerpen omdat de IJzeren Rijn er dan eigenlijk niet komt. En Vlaanderen wil vooral dat Antwerpen wordt ontsloten. Dat kan ofwel met het historische tracé, ofwel met het A52-tracé. De conclusies zijn dus altijd enigszins gekleurd, gelet op de posities die worden ingenomen.

Ik kan dus zeggen dat er mij vooralsnog maar twee conclusies zijn meegedeeld en dat die niet van dien aard zijn dat ik zwaar verontrust ben. Ik maak me ook

weinig illusies. Finaal zullen we op basis van de studie die volgend jaar wordt opgeleverd, politieke conclusies moeten trekken. Dat blijft de belangrijkste horde om te nemen. Ik hoop dat we dat zullen kunnen doen op basis van een objectieve kostenbatenanalyse van de drie tracés.

Björn Rzoska (Groen): Minister, u bevestigt wat we gisteren hebben vernomen. U zegt dat het over voorlopige conclusies gaat, maar ik zag toch een zeer zenuwachtige ambassadeur van de haven van Antwerpen die onmiddellijk de werkvergadering aangreep, en zelfs voor de rest sprak, om te zeggen dat er allerhande problemen waren met de studie. Volgens hem zitten er een aantal onderschattingen in. Hij trok ook een aantal cijfers in twijfel.

U zei daarnet dat men politieke conclusies zal moeten trekken. Nederland is mee in het geding. Een aantal weken geleden heeft de Vlaamse Regering met de Nederlandse regering heel wat projecten besproken, althans publiek. Nederland zal niet echt happig zijn, al zeker niet op die derde weg, omdat een aantal projecten voor die derde weg zich op hun grondgebied bevinden. De studie wijst eigenlijk aan dat de Nederlandse regering zomaar eventjes 5 miljoen euro op tafel zal moeten leggen om die drie projecten te realiseren. U hebt het daarnet zelf geschetst: het belang van Rotterdam zal toch doorwegen.

Minister, hebt u het dossier eigenlijk op tafel gelegd op de top van een paar weken geleden? Hebt u gezegd dat we dit vanuit Antwerpen echt nodig hebben om het goederenspoor naar Duitsland op een goede manier te ontwikkelen?

Karin Brouwers (CD&V): Minister, we mogen niet te negatief zijn, maar uw verhaal bevestigt toch wat we gisteren al hoorden. Als we dat koppelen aan een vorige vraag die hier in juni gesteld is, blijkt dat in het Bundesverkehrswegeplan door de Duitse Bondsregering al een uitdrukkelijke keuze werd gemaakt voor die derde weg. Ons maakt het niet uit of het tracé één, twee of drie is dat wordt uitgevoerd. Die twee andere tracés vielen toen al meteen uit dat plan. Dat plan was toen in ontwerp. Ik weet niet of het nu definitief is, maar het is verontwaardigend als de ene dit zegt en de andere dat. We moeten blijven openstaan voor de drie tracés. We moeten hopen dat er effectief ooit een IJzeren Rijn gestart kan worden en dat daar verder voortgang mee kan gemaakt worden op basis van correcte cijfers. Voor die studie volledig wordt opgeleverd moeten we kijken of alles wel op de juiste cijfers gebaseerd is. Ik roep u nogmaals op om dat vanuit het kabinet zeer goed op te volgen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Dit is een oud zeer. Mijn buurman, Herman De Croo, was in de jaren 80 minister van Mobiliteit, toen het departement nog Verkeerswezen heette, en toen kwam dat dossier met dezelfde bedenkingen en problemen al aan de oppervlakte. Vijftien jaar geleden was Patrick Dewael Vlaams minister-president en hij was ook bevoegd voor het buitenlands beleid. Dat dossier was toen ook voorwerp van overleg en dezelfde argumenten en bedenkingen kwamen weer aan bod. Midden volgend jaar verwachten we de conclusies van die studie, en ik denk dat we dan voor onszelf de conclusie moeten trekken: we hebben in Nederland en Duitsland geen bondgenoten. De ene heeft de Betuwelijn te verdedigen en de andere beroept zich op de bescherming van natuurgebied. Vaak lijken de argumenten meer op uitvluchten dan wel op manieren om het dossier te laten opschieten. Midden volgend jaar moeten we dus voor onszelf hierover conclusies durven te trekken. We hebben Nederland en Duitsland nodig, maar ze geven blijk van weinig goede wil. Ofwel heb je zelf ijzers in het vuur te leggen en kun je compromissen sluiten, ofwel blijven we hierover bezig en maken we de mensen iets wijs.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Ik had de eer en het genoegen deel uit te maken van de delegatie die, in het zog van voorzitter Peumans, gisteren Noordrijn-Westfalen heeft bezocht. Ik kan bevestigen wat de heer Rzoska en mevrouw Brouwers hier gezegd hebben over de minder gunstige signalen omtrent de IJzeren Rijn. Misschien is het een idee om vanuit de Vlaamse Regering zelf eens af te reizen naar Noordrijn-Westfalen, om daar te zoeken naar 'common ground'. Dat is met Nederland al vaker gebeurd, denk maar aan het succes rond de sluis van Terneuzen. Misschien moet Vlaanderen samen met Noordrijn-Westfalen een positie innemen versus Nederland. Misschien heeft zo'n strategie meer kans op slagen. Indien nodig willen wij u daar gaan introduceren.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Gisteren had ik het idee om nog eens een vraag te stellen over de IJzeren Rijn. Ik zocht me suf naar een aanknopingspunt in de pers, zonder iets te vinden. Gelukkig was er dit werkbezoek, dat ons er vandaag toe leidt dit thema te bespreken. Ik wil nog iets verder teruggaan in de tijd dan de heer Keulen, want Vlaanderen heeft sinds het Scheidingsverdrag van 1839 recht op een historische doorgang over die site richting Ruhrgebied. Het is betreurenswaardig dat het zo lang duurt, dat we al zo lang op dat recht moeten aandringen.

Ik heb een bijkomende vraag. U hebt voor diverse dossiers al voor een doorbraak gezorgd, ook met Nederland. Overweegt u nog meer bilaterale diplomatieke contacten met Duitsland en Nederland over dit dossier? Dat is erg belangrijk voor de Antwerpse haven en voor de modal shift naar de spoorwegen, die in uw beleidsbrief aan bod komt.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, collega's, het is een heuglijke vaststelling dat u op uw reis tijd hebt gevonden om u te buigen over enkele dossiers. Ik word uitgenodigd om naar Noordrijn-Westfalen te trekken. Wel, de Vlaamse Regering is er al geweest, eind 2015 of begin 2016. We hebben er blijkbaar een onuitwisbare indruk gelaten, zo niet had u dat wel gemerkt. Toen we er waren, heb ik gepraat over zowel het Bundesverkehrswegenplan als Der Dritte Weg. De bondsregering en de regering van Noordrijn-Westfalen hebben hun visie. Noordrijn-Westfalen stelt het A52-tracé voor, terwijl wij het historische tracé voorstaan. Maar daarover valt te praten; we zijn bondgenoten. De tegenstelling zit in de relatie met Nederland. Ter gelegenheid van de top heb ik het daarover met mevrouw Schultz gehad. Nederland bevestigt dat het land de realisatie van de IJzeren Rijn niet alleen moet toestaan, maar ook het tracé op Nederlands grondgebied mee moet financieren. Internationale arbitrage heeft het land daartoe veroordeeld. Dat gaat niet van harte, maar Nederland wil dat respecteren.

Wat het Bundesverkehrswegenplan betreft, waren er twee fundamentele kritieken die ik samen met de Nederlanders heb geformuleerd. Er is de duidelijke keuze voor Der Dritte Weg, maar ook de focus op de noord-zuidassen, ten nadele van de oost-west-verbindingen, en die laatste slaat op de verbinding van Antwerpen met Noordrijn-Westfalen en München. Ik heb daarover ook een gesprek gehad met Europees commissaris Bulc. We zijn er immers in geslaagd om de discussie over de IJzeren Rijn te laten opnemen door een nieuwe werkgroep waar alle partijen aan deelnemen, maar het probleem ook onder een Europese paraplu onder te brengen. De Europese Commissie heeft een symbolisch bedrag toegekend. Wij betalen 500.000 euro voor de studie. Het belangrijkste is wel dat Europa stelt dat de IJzeren Rijn een zaak van Europees mobiliteitsbelang is. We zetten dus stappen vooruit. Uiteindelijk zullen wel politieke knopen moeten worden doorgesneden. Het is de ambitie om dat te doen op basis van een objectieve wetenschappelijke afweging van de drie scenario's.

Björn Rzoska (Groen): Actuele vragen kunnen voortvloeien uit informatie die men opvangt wanneer men met een delegatie van het Vlaams Parlement op zending is.

Als parlamentslid kan men dan steeds om een stand van zaken vragen, mevrouw De Ridder.

Minister, ik onthoud dat u vasthoudt aan uw engagement. U hebt zwaar ingezet op dit dossier, toen u die studie hebt toegelicht. U zei toen dat u het dossier zou deblokken. Er is een kamerbreed draagvlak om dat te doen. Ik roep u vooral op om met Nederland en Duitsland voor een politieke doorbraak te zorgen. Ik weet het wel: we hebben niets te zeggen aan autonome havenbedrijven. Maar wat Gent met Zeeland Seaports en de samenwerking met Nederland heeft gedaan, is volgens mij zeer slim. Misschien kan Antwerpen eens nagaan of er geen samenwerking met Rotterdam mogelijk is?

De voorzitter van dit parlement sprak ooit de gevleugelde woorden: "Ik heb een afspraak met Eddy Bruyninckx om, als we allebei 80 zijn, in de Hilton op de Grote Markt een koffie te drinken op het moment dat de IJzeren Rijn er niet ligt."

Ik vrees dat, als we zo voortgaan, men in de Hilton de koffie alvast kan opwarmen. *(Applaus bij Groen)*

Karin Brouwers (CD&V): Minister, gisteren heeft onze voorzitter die gevleugelde woorden inderdaad herhaald. Hij vertelde ook dat hij al 35 jaar hoort spreken over dit dossier. Ik hoor van collega De Ridder dat het eigenlijk al meer dan 175 jaar bestaat. Los daarvan, minister, is het uw verdienste om die studie met Europese middelen, maar vooral met al die partners – Nederland, Duitsland, Noordrijn-Westfalen – samen te proberen tot een goed einde te brengen. We hopen dat het ook tot een goed einde wordt gebracht en dat de belangen van Vlaanderen voldoende worden verdedigd, zodat er eindelijk iets kan komen, zodat er al iets van te bespeuren is als onze voorzitter 80 wordt.

Voorzitter, misschien is het wel interessant om het korte verslagje van deze plenaire vergadering aan onze collega's van Noordrijn-Westfalen te bezorgen.

De voorzitter: Zeer juist, dat is genoteerd.

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stand van zaken van de uitvoering van de nieuwe regelgeving voor binnenlandse adoptie en in het bijzonder van de begeleiding van kandidaat-adoptanten

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil het hebben over Stijn, die met zijn echtgenoot al enkele jaren op de wachtlijst staat om binnenlands te adopteren, in casu bij het Gents Adoptiecentrum. Ze hebben alle mogelijke obstakels overwonnen die we hen vragen te overwinnen: ze hebben informatiesessies meegemaakt, ze hebben intakegesprekken gehad, ze zijn psychologisch geëvalueerd, ze hebben een bemiddelingsovereenkomst afgesloten en ze staan op de wachtlijst van het Gents Adoptiecentrum, en daar staan ze al vijf jaar op.

Minister, nu hebben ze dezelfde vraag als alle andere kandidaat-adoptieouders op die wachtlijst: hoelang gaat het hier nog duren en waar staan we op die wachtlijst? Het antwoord daarop is vandaag simpel, maar ook choquerend: niemand kan hen dat vertellen. Hoe komt dat? De reden is dat we vorige zomer kamerbreed een nieuw decreet hebben goedgekeurd over binnenlandse adoptie. U hebt daar in februari uitvoeringsbesluiten voor gemaakt. Vorige maand is er beslist dat vanaf morgen alleen het Antwerps adoptiecentrum de erkenning krijgt om verder te bemiddelen in adoptiezaken.

Minister, het Gents Adoptiecentrum weigert om de lijst met kandidaat-adoptieouders door te geven aan Antwerpen. Uw administratie zegt: we kunnen dat niet doen omdat er privacyredenen zijn. U hebt enkele weken geleden een e-mail laten sturen naar alle kandidaat-adoptieouders, waarin u zei dat u de twee diensten zou samenvoegen en zou zorgen voor communicatie naar de kandidaat-adoptieouders. Die diensten zijn nog altijd niet samengebracht voor de overdracht van de bevoegdheid van de Gentse Adoptiedienst naar de Antwerpse dienst.

Dat heeft als concreet gevolg dat er morgen een baby kan worden geboren die ter adoptie wordt afgestaan en dat er mensen op de wachtlijst worden overgeslagen omdat de enige bevoegde dienst in Antwerpen niet weet dat er kandidaat-adoptieouders op de wachtlijst van Gent staan. Minister, wat gaat u doen om er tegen morgen voor te zorgen dat iedereen voldoende is geïnformeerd en dat er één wachtlijst is, zodat iedereen die wil adopteren, weet waar hij staat en waar hij aan toe is?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, om de verwachtingen van de kandidaat-adoptieouders te kunnen respecteren en honoreren, zou uw vraag moeten zijn: hoe kunnen we de dienst die morgen niet langer over de vergunning beschikt, ervan overtuigen dat in het belang van de kandidaat-adoptieouders die dossiers moeten worden overgedragen?

Het is een beetje gemakkelijk om nu te zeggen dat dat het probleem is van de overheid. Er is een decreet goedgekeurd dat er in Vlaanderen één erkende dienst voor binnenlandse adoptie moet komen. Daar is een uitvoeringsbesluit voor gemaakt en er is een oproep voor gelanceerd. Er zijn talloze bemiddelingen georganiseerd tussen de twee mogelijk te erkennen diensten. Uiteindelijk heeft de Vlaamse Regering een van de diensten op basis van de analyse van de ingezonden dossiers behouden.

Er is intussen een bemiddelaar aangesteld die moet nagaan of we de diensten toch nog kunnen overtuigen om de handen in elkaar te slaan, of toch minstens een aantal mensen in de raad van bestuur van de enige weerhouden dienst te krijgen. Er is natuurlijk ook gevraagd aan de bemiddelaar om te zorgen voor continuïteit en de overdracht van de dossiers en van personeel te regelen. We hebben iemand aangesteld om dat uit te voeren.

Het zal morgen, denk ik, niet zo'n vaart lopen, omdat ouders die kandidaat waren in Gent zich intussen ook gemeld hebben bij de andere dienst en daar het intakegesprek al achter de rug hebben.

Het is natuurlijk de bedoeling dat we de mensen met de procedure en het traject dat ze gelopen hebben, en vanuit het respect dat we daarvoor moeten hebben, kunnen inschuiven in de bestaande lijst van kandidaat-adoptieouders die bij de andere dienst beschikbaar is.

Als de vergunning morgen eindigt, moet strikt genomen de dienst die niet langer over de vergunning beschikt, de dossiers overmaken aan de Vlaamse Centrale Autoriteit, en dan zal die de dossiers uiteraard overmaken aan de dienst. Nog eens, dat zijn allemaal moeizame procedures. Ik hoop dat het gezond verstand en het respect voor de kandidaat-adoptieouders ertoe leidt dat de dienst zonder vergunning ervoor zorgt dat alles in het belang van de ouders is gedaan.

Wij hebben de bemiddelaar aangesteld. We gaan ervan uit dat Kind en Gezin ervoor zal zorgen dat de regels worden toegepast en dat men geen dossiers gaat houden als men niet meer over een vergunning beschikt.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik zou u graag aanmoedigen om een beetje meer daadkracht aan de dag te leggen. Als de privacyregels verhinderen dat Kind en

Gezin die informatie zomaar doorgeeft, dan volstaat het toch aan die ouders die op de wachtlijst in Gent staan, een mail te sturen om te vragen of dat mag? Als ze instemmen, kan dat ook gebeuren.

We zitten op minder dan 24 uur vóórdat er nog maar één dienst vergund zal zijn. We moeten er nu maar van uitgaan dat iedereen zich spontaan in Antwerpen gemeld zal hebben en dat er daardoor geen ongelukken zullen gebeuren. Ik vind dat eerlijk gezegd niet goed genoeg. Soms, als het over adoptie gaat, lijkt het wel alsof ik naar een slechte adoptieremake kijk van Groundhog Day, waarin steeds weer dezelfde scene zich afspeelt, zonder dat we leren waar het beter kan.

Communicatie, minister, is daar altijd een heel belangrijk onderdeel van. Dat is meteen ook mijn tweede vraag. Is het duidelijk voor de kandidaat-adoptieouders dat, als zij een tweede kind willen adopteren, dit hoogstwaarschijnlijk niet mogelijk zal zijn omdat ze niet langer bovenaan de nieuwe eengemaakte wachtlijst staan?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Uiteraard steunen wij de bezorgdheid voor de onzekerheid bij adoptieouders. Wij pleiten voor een heldere communicatie.

Fuseren na een lange tijd een eigen koers te hebben gevaren, is geen makkelijke opdracht. We kennen het Gents Adoptiecentrum dat als centrum het pluralisme hoog in het vaandel draagt. Mijn fractie wil zeker dat alles op alles wordt gezet om dit tot een goed einde te brengen. We horen dat de bemiddelaar een aantal concrete aspecten zal bestuderen. Dat is heel belangrijk. Wat met de expertise? Wat met de personeelsleden daar in dienst? Het is enorm belangrijk dat we alles op alles zetten om de goede kaarten te trekken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u vindt in sp.a altijd een partner om te werken aan een meer efficiënte overheid. Als er diensten worden samengevoegd, omdat we denken dat dat kan leiden tot een betere dienstverlening, zoveel te beter. Mijn gevoel is hier toch, en de feiten lijken dat ook uit te wijzen, dat de begeleiding van die hele transitie niet optimaal is gebeurd.

Minister, welke lessen trekt u uit het feit dat deze transitie bijzonder ongelukkig is verlopen, met toch een aantal slachtoffers tot gevolg? Wat gaat u doen om het de volgende keer beter aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Het is toch dit parlement dat met een voorstel van decreet de keuze heeft gemaakt om te komen tot één dienst voor binnenlandse adoptie? Dat hebben we gedaan na heel wat hoorzittingen over conceptnota's, omdat het aantal binnenlandse adopties te laag is om bij drie verschillende diensten de nodige expertise te kunnen garanderen. Dat was een van de grote redenen. Die keuze hebben wij samen gemaakt. Dat is een transitie van intussen meer dan een jaar. Ik vind het dan wel heel erg dat een dienst, die eigenlijk werd geacht te handelen in het belang van het kind en van de kandidaat-adoptanten, nu weigert dossiers over te dragen en mee te stappen in die transitie.

Ondertussen is er een bemiddelaar aangesteld. Dat hebben we gehoord. Minister, ik hoop dat die bemiddeling inderdaad resulteert in een overdracht van die dossiers. Wat indien dit geen resultaat oplevert? Is er dan nog een gerechtelijke weg? Hoe zal dat dan gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Adoptie is een ernstige procedure. Het is heel belangrijk voor alle kandidaat-adoptieouders en voor de kinderen dat ze vertrouwen hebben in die procedures. Wat wij hier vandaag zien, is, eerlijk gezegd, een knoeiboel. Dat vind ik enorm jammer. Het gaat misschien om een klein aspect van adoptie, maar ieder adoptieproces moeten we zo omzichtig mogelijk doen, net om dat vertrouwen in de procedures te behouden.

Ik hoor mevrouw Schryvers hard uithalen naar een dienst. Minister, ik hoor u zeggen dat we niet enkel naar het bestuur moeten kijken. Ik kijk wel naar u. U bent bevoegd minister, u bent verantwoordelijk voor de uitvoering van een decreet. Wat hebt u gedaan om een overzicht te geven van welke weerstanden er zijn geweest? Welke argumenten hebt u gebruikt en welke inspanningen hebt u gedaan vooraleer de bemiddelaar aan te stellen?

Het is, voor alle duidelijkheid, een goede zaak dat er een bemiddelaar is, maar ik wil graag weten wat u daarvoor hebt gedaan om te vermijden dat dit conflict zo zou escaleren.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, met alle respect, maar ik ga niet mee in de framing dat het hier de verantwoordelijkheid van de overheid is, noch in de framing dat hier nu ik-weet-niet welke schade zou zijn veroorzaakt.

Ik was persoonlijk aanwezig bij een gesprek, waarbij ik ook getracht heb mensen te overtuigen om samen te zitten, om één dossier te maken en om hun competenties met elkaar te verenigen. We hebben daar met het agentschap, met Kind en Gezin en met nog anderen heel veel tijd in gestoken om dat te bewerkstelligen. Wij begrepen natuurlijk uit een aantal bezorgdheden dat het wellicht verstandig zou zijn om dat te doen. Het heeft niet mogen zijn. De redenen daarvoor hebben niet te maken met de positie van de overheid: het heeft alles te maken met de bereidheid in de betrokken diensten, en met alle argumenten die daarrond werden ontwikkeld.

Dan is er een correcte procedure gelopen, die inhoudelijk werd beoordeeld, niet alleen door de minister maar door de hele regering. En er is een beslissing genomen: laat ons proberen om een bemiddelaar aan te stellen om te bekijken hoe we de overgang op een correcte manier kunnen organiseren.

U hebt gelijk, we zouden moeten proberen om ervaring en expertise te laten overnemen. Maar dat hangt ook af van de bereidheid van de betrokkenen om dat onder ogen te nemen. Wat we nu weten, is dat diegenen die het nuttigst gerangschikt staan bij de dienst die zijn vergunning gaat verliezen ondertussen al bezig zijn – of de intake is dan toch al geregeld bij de enige resterende dienst. Over de continuïteit en het respect voor het traject dat de ouders of kandidaat-adoptanten gelopen hebben, zal er op korte termijn geen discussie zijn.

Indien zou blijken dat er morgen echt een situatie ontstaat waarbij iemand, tegen datgene wat volgens de regelgeving mogelijk is in, dossiers houdt, dan moeten we natuurlijk uitkijken naar andere initiatieven. Maar ik ga er nog altijd van uit, zoals, hoop ik, u allemaal, dat het belang van die kandidaat-adoptieouders en de kinderen voor gaat. Het feit dat de overheid nu in functie van een decreet van het parlement een keuze heeft gemaakt, moet ertoe leiden dat iedereen tracht loyaal die keuze uit te voeren. We moeten bekijken hoe we, in functie van de nieuwe realiteit, zo snel als we kunnen die mensen een duidelijk perspectief bieden op de plaats die zij nu hebben in de eengemaakte oplijsting van de kandidaat-adoptieouders.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik blijf er toch bij dat dit voor ons geen nieuws was. We hebben daarjuist geschetst hoe lang de procedure is geweest. We staan uiteraard achter het feit dat er maar één adoptiedienst vergund is. Het is echter

geen nieuws, zoals u zelf hebt aangeduid, dat er één adoptiedienst was die niet meewilde. We wisten dus dat dit mogelijk kon gebeuren. We konden preventiever optreden dan vandaag is gebeurd.

Collega's, we hebben het vandaag nog niet gehad over iets dat ik even belangrijk vind. Vandaag kunnen er zwangere moeders in begeleiding zijn in het Gents Adoptiecentrum die een band hebben opgebouwd met hun begeleider. Ik wil graag weten wat er in die transitiemaatregelen zal gebeuren met die situaties. Zijn er daarover afspraken gemaakt? Ik maak mij grote zorgen over het feit dat er morgen een andere juridische situatie is en dat die twee diensten nog nooit samen zijn gezet om over die transitie te spreken.

Ik hoop – en ik denk dat iedereen in dit parlement die mening deelt – dat u zeer daadkrachtig zult optreden en dat u zekerheid kunt geven aan elke kandidaat-adoptieouder over zijn nieuwe plaats op die nieuwe wachtlijst. Ik hoop dat we die volgende week ook zullen kennen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over psychosociale hulp aan nabestaanden van slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Beste collega's, de nabestaanden van de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart slaken een noodkreet in de krant. Ze voelen zich in de steek gelaten door de overheid. Ze worden van het kastje naar de muur gestuurd en er is onvoldoende psychosociale hulp. De coördinator voor die psychosociale hulp geeft de nabestaanden gelijk. Hij erkent dat de hulp tekortschiet en wijt dat aan een tekort aan mensen en middelen. Die eerlijkheid siert de coördinator en getuigt van een grote betrokkenheid en bezorgdheid voor die slachtoffers en hun nabestaanden.

Minister, die bezorgdheid is terecht. In april van dit jaar stelde ik u een schriftelijke vraag over die nazorg. Ik vroeg u: 'Is er voldoende capaciteit voor de bijkomende hulpvragen die er zullen komen van die slachtoffers en hun nabestaanden?' U antwoordde toen: 'Hulpvragen worden doorgestuurd naar het CAW. Er wordt gemonitord. Alles is onder controle.' Maar als je de nabestaanden hoort, is de realiteit duidelijk anders.

Minister, wat zult u concreet doen om tegemoet te komen aan de noodkreet van die nabestaanden?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, we moeten zo'n signaal altijd ernstig nemen. We moeten dat gesprek met de betrokkenen uiteraard aangaan.

Ik probeer te reconstrueren wat er gebeurd is. Gisteren was er een Europees initiatief, waarop een aantal Vlamingen aanwezig waren. Aan de hand van een aantal interventies in het debat dat er gevoerd is, is dat signaal van de betrokken mevrouw aan het licht gekomen en heeft dat weerklank gekregen in de media. De coördinator die onmiddellijk is aangesteld in Vlaanderen om ervoor te zorgen dat op Vlaams niveau alles zou worden afgestemd in de centra algemeen welzijnswerk (CAW's), bevoegd voor slachtofferhulp, maar ook met de Justitiehuisen, die bevoegd zijn voor het slachtofferonthaal, heeft gezegd dat er inderdaad een aantal zaken zijn die wat hem betreft beter kunnen worden aangepakt in de toekomst en waaruit er lessen moeten worden getrokken.

Dat laatste heeft hij ook gezegd op de hoorzittingen die in het federaal parlement zijn georganiseerd en waarin het optreden van de hulpdiensten is bekeken. Daarin kunt u lezen welke moeilijkheden er zijn geweest op het moment dat de psychosociale hulpverlening operationeel moest worden gemaakt. In een eerste fase heeft het Rode Kruis die zaken opgenomen. Er zijn moeilijkheden geweest met het juist kunnen samenstellen van de lijst over wie het allemaal gaat. Dat was trouwens een heel moeilijke en delicate situatie. Het zal ongetwijfeld een deel zijn van de aanbevelingen die er op het federale niveau zullen gebeuren: dat er daarover betere afspraken mogelijk moeten zijn.

Aan de hand van wat ik reconstrueer vandaag, kan ik alleen maar zeggen dat Vlaanderen onmiddellijk heeft gereageerd, dat de coördinatie is opgestart en dat er in de loop van de maanden 305 meldingen zijn geweest bij de CAW's, die bevoegd zijn voor slachtofferhulp naar aanleiding van dat drama. Bij de Justitie-huizen, die mee in de afstemming zaten, waren er ongeveer 350 meldingen die soms betrekking hadden op meerdere personen. Aan de hand daarvan zien we dat de CAW's wel degelijk hebben ingegrepen. Er zijn ook instellingen die adviezen hebben gevraagd omdat ze zelf werden geconfronteerd met het leed veroorzaakt door dat drama.

We hebben dus een aantal elementen die aangeven op welke manier Vlaanderen heeft geprioritiseerd. Ook de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) hebben zich geëngageerd om snel te reageren als er signalen kwamen. Er is wat ons betreft nooit een vraag geweest naar bijkomende capaciteit. Er is één vraag geweest om te gaan voor een centrale website en een communicatie naar een breder publiek, precies omdat men iedereen wilde bereiken. Dat is vertaald in een blad op de centrale website van de federale overheid met een link naar de ondersteuning van de CAW's omdat men het niet verstandig oordeelde om daarvoor een afzonderlijke website te openen.

Ik heb nagelezen wat de betrokken coördinator van Vlaanderen in het federale parlement heeft geantwoord op vragen, onder meer over de capaciteit. Daarin zegt hij letterlijk: "Ik heb op dit moment geen gegevens dat de diensten het niet aankunnen." En dat is tot nader order ook hoe wij de zaken zien: wij hebben geen vragen gekregen over een verhoging van de capaciteit. We moeten die vraag en die opmerking wel serieus nemen en ik heb dan ook aan de administratie en aan het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk gevraagd om een omstandig verslag te maken.

Intussen heeft de federale overheid een traject opgezet, precies om een beter draaiboek te maken voor de psychosociale ondersteuning. Ze heeft ons daar begin november over gecontacteerd. We zullen daar uiteraard aan deelnemen en nagaan hoe de zaken beter kunnen worden georganiseerd door lessen te trekken uit wat er is gebeurd.

We gaan een nieuwe, bredere oproep doen zodat mensen die in de eerste fase niet echt een vraag naar ondersteuning hadden maar daar nu wel behoefte aan hebben, nog een beroep kunnen doen op slachtofferhulp.

De afstemming tussen slachtofferhulp, slachtofferonthaal en slachtofferbejegening is hoe dan ook een issue in Vlaanderen, nog meer nu we bevoegd zijn geworden voor de Justitiehuisen. Ik denk dat ik de mening van de meeste commissieleden vertolk wanneer ik zeg dat we van de gelegenheid gebruik moeten maken om veel eenduidiger te zijn wanneer het gaat over de verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van de slachtoffers. We moeten wat meer afstand nemen van dat artificiële onderscheid en de verantwoordelijkheid in de backoffice verdelen onder de verschillende verantwoordelijken. Ik heb de ambitie in de beleidsbrief en in de beleidsnota om van dit moment gebruik te maken om dat aanspreekpunt voor slachtoffers veel helderder te maken, gelet op de nieuwe opportuniteit in de bevoegdheidsverdeling.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, ik vind uw antwoord onbegrijpelijk. U verwijst naar een reactie van de coördinator van mei 2016. U antwoordt net hetzelfde als wat u antwoordde op mijn schriftelijke vraag in april 2016 terwijl we het hebben over een noodkreet vandaag, november 2016. Ik denk dat iedereen er hier van uitgaat dat die nabestaanden niet overdrijven en dat zij iets duidelijk willen maken. Ik ga er dan ook van uit dat u hun noodkreet ter harte neemt en dat u daaruit besluit dat er iets schort aan de monitoring. Er is kamerbreed afgesproken dat er extra mensen moeten komen, ik neem dan ook aan dat u dit aangrijpt om daar werk van te maken in plaats van gewoon hetzelfde te zeggen als wat u in april en in augustus zei.

Ik ga ervan uit dat u de lijst van de hulpvragen hebt, dat u met de CAW's aan tafel gaat zitten en daadwerkelijk ook een antwoord geeft op de vragen van die nabestaanden, van die slachtoffers.

Die aanslagen hebben diepe wonden geslagen. Ik denk dus dat men zich er niet met een bureaucratisch antwoord kan van afmaken. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, dit gaat onze fractie ten zeerste aan. Ik denk dat de vraag van mevrouw Kherbache ongelooflijk relevant en pertinent is. Er zijn dit jaar diepe wonden geslagen in ons land. Het is een heel moeilijk jaar geweest. Een groep mensen die we als samenleving hadden moeten omarmen, moeten koesteren, moeten ondersteunen, heeft iets naar buiten gebracht. Ze hebben een oproep gedaan, en die moeten wij horen, die moet u horen. Dit is een teken, een signaal dat u moet oppikken, dat u niet mag minimaliseren. Ik hoor u zeggen dat de diensten dat aankunnen, dat onze CAW's en onze cgg's dat aankunnen. Ik wil u er echter op wijzen dat er ook heel veel mensen zijn die momenteel niet worden begeleid. Voor alle duidelijkheid: die mensen die ik ken die in begeleiding zijn, zijn tevreden over hun begeleiding. Onze mensen die begeleiding geven, hebben expertise en weten wat ze doen, hoe ongezien dit trauma ook is, want dit is ongezien in ons land. Er zijn echter heel veel mensen die niet worden begeleid.

Ik hoor u zeggen dat u een brede oproep wilt doen voor een nieuwe golf, en dat is nodig. Ik wil u dan oproepen dat niet enkel te doen ten overstaan van mensen die rechtstreeks betrokken waren bij de aanslagen, maar ten overstaan van een bredere groep mensen, mensen die betrokken waren bij de lockdown in Brussel, mensen die betrokken waren bij schietpartijen in scholen waar kinderen hebben vastgezet toen Abdeslam moest worden gevangen. Bij mensen in Brussel zijn er enorme trauma's opgeslagen, en die gaan breder dan die ene dag. Ik wil u dus oproepen om daadwerkelijk te luisteren naar wat die mensen zeggen, om lessen te trekken, maar er tegelijkertijd ook voor te zorgen dat al die mensen die vandaag nog begeleiding nodig hebben, worden bereikt.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Voor die aanslagen, voor wat daar op 22 maart is gebeurd, zijn er zoveel maanden later nog altijd geen woorden. Ook voor het leed van de slachtoffers en de nabestaanden zijn er geen woorden. Dat is nog altijd amper te vatten. Dat sommigen onder hen zich vandaag in de kou gelaten voelen, is eigenlijk heel pijnlijk. Er is dan ook nog de groep mensen die op 22 maart in de buurt van het vliegveld hun afspraak met de dood hebben gemist. Ook aan hen werd eigenlijk geen helpende hand geboden. Er zijn inderdaad wel een aantal zaken gedaan voor een deel van die mensen, voor de slachtoffers zelf, voor de nabestaanden zelf, maar blijkbaar zijn er toch veel van die mensen gemist. Ik hoor ook vandaag veel goede plannen, maar uiteindelijk zijn het natuurlijk altijd de resultaten die tellen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Zoals anderen hier ook al hebben gezegd: het is inderdaad intriest als mensen die zulke gebeurtenissen hebben meegemaakt – en dan spreek ik niet alleen over slachtoffers en families, maar ook over hulpverleners, niet onmiddellijk de nodige steun en psychologische begeleiding krijgen. We weten dat dat ook medisch gezien op lange termijn enorme gevolgen heeft, niet alleen individueel, maar ook maatschappelijk. Daarom wil ik toch even zeggen dat er een absolute stroomlijning moet komen van slachtofferonthaal en slachtofferhulp. Minister, dat staat ook in uw beleidsnota. Welke timing kleeft u daarop?

Minister Jo Vandeuren: Ik ben begonnen met te zeggen dat, als je zoiets hoort, je dat per definitie ernstig moet nemen, net uit respect voor die slachtoffers. We gaan dat uiteraard ook doen. Ik denk dat men in Vlaanderen snel na het drama een wijs besluit genomen heeft met het aanstellen van één centrale coördinator, die vanaf dat moment ook de aansturing, ook in de federale coördinatie, vanuit Vlaanderen mee heeft opgevolgd. We zullen natuurlijk proberen te vernemen of er nog zaken zijn die beter moeten. We zullen ook duidelijk maken dat slachtoffers die zich misschien in de eerste fase niet hebben gemeld of op dat ogenblik niet hebben aangegeven nood te hebben aan ondersteuning, uitdrukkelijk worden uitgenodigd, net als hun omgeving, om dat wél te doen.

We zullen ook, ingaand op de uitnodiging van de federale overheid, kijken hoe we de psychosociale ondersteuning in ons land beter kunnen organiseren. We zullen kijken hoe we structureel, gebruikmakend van onze nieuwe bevoegdheden, het aanspreekpunt voor slachtoffers beter, logischer en toegankelijker kunnen maken. Dat is de beste manier om de zaken aan te pakken.

Ik heb uiteraard gevraagd dat er onmiddellijk gehoor wordt gegeven aan het signaal en dat de mensen, onze diensten en het algemeen welzijnswerk worden uitgenodigd om aan te geven wat er schort en wat er beter kan. Het feit dat er vanuit de federale diensten een initiatief is om daarover te spreken, wijst erop dat iedereen beseft dat in een land met een aantal bevoegdheidsniveaus en een complexe bevoegdheidsverdeling, we moeten kijken hoe we ons beter kunnen organiseren uit respect voor en in grote betrokkenheid met de slachtoffers en nabestaanden. Dat zal gebeuren.

Mevrouw Saeys, ik hoop dat ik begin januari van mijn administratie een zicht zal krijgen op wat we in de federale besprekingen zullen inbrengen. Ik heb er geen enkel probleem mee om dit hier te delen op dat ogenblik.

Yasmine Kherbache (sp.a): Het is goed dat u de noodkreet ter harte neemt. Ik neem aan dat u ook zult luisteren naar wat de coördinator aangeeft omdat hij meteen aanstipt dat er een structureel probleem is en dat hij ongerust is over de toekomst. Ik hoop dat de nabestaanden en de slachtoffers kunnen rekenen op degelijke hulp. Er zijn verschrikkelijke trauma's veroorzaakt bij de samenleving, maar zeker ook bij hen. Ze moeten kunnen rekenen op degelijke hulp en op u, minister, want nu hebben ze enkel extra kopzorgen en dat is onaanvaardbaar. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de activering van langdurig zieken door de VDAB**ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de activering van langdurig zieken**

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, in 2014 volgden 1723 arbeidsongeschikten vrijwillig een trajectbegeleiding naar werk. In 2016 waren dit er 3035. Dat is een stijging met 76 procent. Meer dan waarschijnlijk gaan we naar een verdubbeling tegen het einde van het jaar. Ruim een derde van de arbeidsongeschikten die dit volgt, vindt ook een job. Dat blijkt uit de cijfers van de vzw GTB die nauw samenwerkt met VDAB om mensen aan de slag te helpen.

Dit is uiteraard goed nieuws, want het betekent dat arbeidsongeschikten bereidheid en goesting hebben om opnieuw aan de slag te gaan. Er is ook een mentale omslag bij de werkgevers en de adviserende geneesheren van de mutualiteiten. Ziekte hoeft niet altijd meer gepaard te gaan met inactiviteit, en zeker niet met voltijdse inactiviteit.

De federale ministers Peeters en De Block hebben een minder vrijblijvende regeling voor de integratie van langdurig zieken aangekondigd. Het objectief is om in 2017 10.000 mensen aan de slag te helpen. Onder die langdurig zieken zitten er ook heel wat werklozen. De bedoeling is dat de behandeld arts met de arbeidsgeneesheer en in samenwerking met VDAB een re-integratietraject opstelt. Er is dus ook een heel actieve rol weggelegd voor VDAB. Hoe zal VDAB zijn werking afstemmen op het federale beleid inzake integratie van langdurig zieken?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, talent is een bijzonder schaars goed geworden in onze samenleving. We leven in tijden van hoogconjunctuur. Vacatures raken moeilijk ingevuld, in het bijzonder in de provincie West-Vlaanderen. Er zitten op de tribune trouwens een aantal ondernemers die via een stage van UNIZO hebben vastgesteld dat in het parlement geen 'tamzakken' zitten zoals het soms wordt voorgesteld en dat er hier hard wordt gewerkt. Zij zijn hard op zoek naar talent.

Er zijn verschillende pools om talent te activeren. Een van die pools hebt u in 2012 ontdekt. Dat zijn mensen die langdurig ziek zijn. Zoals collega Talpe zei, naar aanleiding van een antwoord op een schriftelijke vraag van mezelf, hebt u vastgesteld, minister, dat sinds uw akkoord met het RIZIV in 2012 niet minder dan 10.000 mensen die langdurig ziek zijn, zich vrijwillig hebben aangemeld om een traject naar werk te vinden. Collega Talpe, zoals u aangaf, heeft bijna vier op tien effectief werk gevonden. Dat is op vrijwillige basis.

Helaas beschikt Vlaanderen niet over de mogelijkheid om te verplichten. Wij hadden graag die bevoegdheden gehad in ons confederaal model. We hebben die niet, maar we hebben wel mooie, leuke, witte rook zien opstijgen aan de overkant van de straat. Het duo De Block-Peeters kondigt een actieplan rond langdurig zieken en reactivering en integratie aan, zoals collega Talpe heeft geschetst. Dat lijkt ons een goede zaak. Vraag is, minister, wat de impact daarvan zal zijn op de werking van VDAB en de controle- en sanctionerings-bevoegdheden van VDAB.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Jullie hebben prachtig geschetst wat de stand van zaken is. Wij begeleiden met VDAB effectief mensen die 'arbeidsongeschikt' zijn terug naar een job. We doen dat, zoals ook al bleek uit het antwoord op een schriftelijke vraag, steeds beter. Dat heeft succes omdat VDAB en de partners zoals GTB daar maatwerk leveren en echt gaan kijken wat iemand wel en niet kan, dit mee dankzij wat de geneesheer en dergelijke aanbrengt en ook mee dankzij het feit dat de werkgevers daar meer en meer voor openstaan. Op zich is het dus een succesverhaal. Nu is de federale overheid een verplichting aan het installeren, maar u hebt het mooi gezegd, namelijk dat ze een minder vrijblijvend element aan het inbrengen is.

Gaat de aard van het werk van VDAB veranderen? Neen. Ik zou de vraag kunnen omdraaien. U vraagt aan mij: hoe gaat u zich aanpassen? Wij moeten ons niet aanpassen, want de aard van het werk dat VDAB vandaag doet, is dezelfde. Zoals jullie hebben gezegd, hebben wij bovendien een samenwerkingsakkoord met het RIZIV. Het RIZIV betaalt VDAB voor elke begeleiding die zij doen ten aanzien van die doelgroep. Dat lijkt mij ook logisch. Wij nemen mogelijk op termijn mensen weg uit het RIZIV door hen te begeleiden naar werk. Als de begeleiding op maat die wij doen, betaald blijft door het RIZIV, zelfs als er een grotere werklust zou zijn, hoeft dat geen probleem te zijn, want dan zullen wij daar bijkomende mensen voor aanwerven en opleiden.

Wat betreft controle en sanctionering, collega Ronse, is het ook anders. Dit zijn geen mensen met een werkloosheidsuitkering maar met een RIZIV-uitkering. In het samenwerkingsakkoord met het RIZIV dat vandaag al bestaat, geven wij mogelijke problemen en dergelijke door aan het RIZIV. Het is aan hen om eventueel te sanctioneren. Dat is dezelfde werkwijze die ook in de toekomst mogelijk zal zijn. Of we meer mensen gaan krijgen, is een vraagteken. Ik kan daar nu niet op antwoorden. Dat zal afhangen van de adviserende geneesheren: hoeveel mensen achten zij geschikt om in een soort traject te komen? Dat kan ik vandaag niet weten. Maar zolang wij betaald worden per prestatie, lijkt me dat niet direct een probleem.

Ik wil ten eerste concluderen dat een goed systeem dat in Vlaanderen bestond en vrijwillig was, men nu federaal verplichtender maakt, wat voor mij een prima zaak is en waar ik geen bezwaar tegen hebt. Ten tweede: praktisch moet de werking niet echt wijzigen. Onze werking wordt de facto bevestigd. Ik vind dat men federaal mooi heeft ingespeeld op wat wij in Vlaanderen doen. Ik zou dit niet omdraaien, collega Talpe. Ten derde: voor andere gewesten heeft dat wel een groot effect, want wij zijn de enigen die een dergelijk samenwerkingsakkoord met het RIZIV hebben. Voor de collega's van het Waalse Gewest en het Brusselse Gewest zal deze verplichting wel een en ander meebrengen, want zij hebben dat nog niet ingebakken in de werking van hun arbeidsbemiddelingsdienst. Alles bijeen, wat ons betreft, is dat een goede zaak. Wij kunnen daar verder mee aan de slag.

Emmily Talpe (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het klopt dat Vlaanderen een mooi resultaat neerzet, ondanks de vrijwilligheid die bestaat. Ik weet dat Fons Leroy, de topman van VDAB, ook voor die vrijwilligheid pleit. Hij zegt dat dat in Vlaanderen een heel goed systeem is. In de federale context is het natuurlijk wat anders, want daar hebben we twee regio's die met een andere snelheid werken. Wallonië en Brussel doen het op dat vlak iets minder goed dan Vlaanderen.

Bent u, gezien de expertise en de bemoedigende resultaten van VDAB, voorstander van meer interregionale samenwerking met de andere gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling, zodanig dat we ook die landsgedeelten op de rails kunnen krijgen wat betreft de activering van langdurig zieken?

Axel Ronse (N-VA): Ook van mijn kant bedankt voor uw antwoord, minister. Het is schitterend nieuws dat VDAB al over de knowhow, de competenties, de skills en de ervaring beschikt. Dat is te danken aan het akkoord dat u in 2012 met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) hebt afgesloten. Het is opmerkelijk dat wij de enige regio in dit land zijn die een dergelijk akkoord heeft, die daarop gewerkt heeft, die daar ervaring in heeft opgedaan, en die nu dus ook in staat is om meteen om te gaan met het iets minder vrijblijvende karakter dat aan die activering en integratie van langdurig arbeidsongeschikten wordt gegeven.

Het zal natuurlijk belangrijk zijn dat het RIZIV en de arts zelf goede analyses maken of iemand klaar is voor re-integratie of niet. Dat is een belangrijke kritische succesfactor van heel het verhaal. In welke mate werden de regio's en werd u zelf ook, als ervaringsdeskundige, mee betrokken in de uitwerking en opmaak van die KB's?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik zou u willen vragen om erover te waken dat we geen averechts effect krijgen. Het feit dat langdurig zieken hun eerste stappen op de arbeidsmarkt zetten, is een positieve zaak. Dat helpt bij het genezingsproces. Dat helpt ook bij de re-integratie op de arbeidsmarkt, maar ook in de samenleving. Maar we moeten erover waken dat we niet in een logica terechtkomen die enkel en alleen draait om sanctioneren, of die misschien zelfs een verkapte besparingsoperatie is. We moeten ervoor zorgen dat in het centrum van het beleid de langdurig zieke staat, met een begeleiding op maat, die ervoor zorgt dat die kan genezen en beter kan worden. Ik wil u vragen om er als Vlaams minister over te waken dat we niet in die valstrik trappen, dat het geen verkapte besparingsoperatie of een sanctioneringslogica wordt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dit is inderdaad een perfect voorbeeld van een goede samenwerking tussen de federale en de Vlaamse overheid, ministers die de handen in elkaar slaan om concrete problemen aan te pakken op de arbeidsmarkt en opportuniteiten te grijpen. Dat is een heel goede zaak. Vanuit de federale overheid wordt er ook een duidelijke doelstelling naar voren geschoven: volgend jaar wil men tienduizend mensen bereiken. Schuift u ook voor Vlaanderen een dergelijke doelstelling naar voren? Hoeveel mensen wilt u met VDAB bereiken?

Ik heb een suggestie om dat allemaal nog wat te versterken – maar misschien doet u dat al. We hebben de erkende centra voor loopbaanbegeleiding. De loopbaanbegeleidingscheques zijn een echt succes. Mensen kunnen op die manier hun eigen loopbaan heroriënteren, hun eigen competenties ontdekken, hun talent beter gebruiken. Misschien moeten we de mensen die hier in deze trajecten terechtkomen, versterkt toeleiden naar loopbaanbegeleidingscentra, zodat ze hier zelf sterker uitkomen en aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, het is een prima zaak om werkzoekenden en arbeidsongeschikten die medisch klaar zijn om weer de stap naar de arbeidsmarkt te zetten, zo goed mogelijk te begeleiden. Ik wil er daarom voor pleiten om erover te waken dat de aanpak van VDAB niet doorkruist wordt door de federale druk die nu op arbeidsongeschikten wordt gelegd.

VDAB ziet soms ook dat werkzoekenden niet toeleidbaar zijn, wat soms ook te maken heeft met hun medische situatie, die door de federale overheid niet wordt erkend. Men beschouwt deze mensen nog altijd als arbeidsgeschikt terwijl VDAB

hen als niet-toeleidbaar beschouwt. We hebben er maanden geleden al een discussie over gehad. U zei dat minister Peeters er iets aan zou doen omdat het natuurlijk een probleem is voor de betrokkenen zelf.

Minister, is deze discussie ook op tafel gekomen? Is er een oplossing in zicht?

Minister Philippe Muyters: Ik kan het u niet zeggen, want ik heb die discussie niet mee gevoerd. Ik ben ook niet betrokken geweest bij het opstellen van deze regelgeving. Men heeft wel goed gekeken naar de manier waarop het in Vlaanderen gebeurt en dit als voorbeeld genomen. Het is dus niet aan bod gekomen. Ik vind het niet erg dat een goede regeling en een goede manier van werken in Vlaanderen wordt gebruikt en als voorbeeld voor de federale collega's geldt.

Collega's Annouri en Kherbache, ik ben het met u eens. We moeten natuurlijk ervoor zorgen dat de essentie – mensen op maat begeleiden – blijft bestaan. VDAB zal dat zeker doen, maar het is een beetje afhankelijk van wat de beoordelend geneesheer naar voren zal brengen. Ik ga ervan uit dat het mensen zullen zijn die ook met hun competentie en hun capaciteiten de juiste beslissingen zullen nemen.

Hoeveel mensen wil ik bereiken? Dat is heel moeilijk, want ik ben niet de raadgevende geneesheer. Het is het federale niveau dat uiteindelijk zal bepalen wie verplicht zal moeten worden begeleid. Zolang wij worden betaald voor de extra capaciteit die we moeten inschakelen, heb ik er geen probleem mee omdat we de skills hebben, omdat we de kennis hebben, omdat we weten hoe we dit moeten aanpakken. We kunnen het wel aan. Ik ben er vrij zeker van dat we het aankunnen, op voorwaarde dat de screening goed gebeurt. Ik kan er dus geen cijfer op plakken. Ik weet ook niet hoe de 10.000 verdeeld is over Vlaanderen, Brussel en Wallonië. De collega's moeten er nog mee starten, terwijl wij er al 3200 hebben. Het is dus toch wel een ambitieuze doelstelling. Ik ga niet graag uit van cijfers; ik ga graag uit van mensen. Ik hoop dat iedereen die in aanmerking kan komen, in aanmerking komt voor die maatregel.

Ik heb er nooit bezwaar tegen om na te gaan hoe Forem actief is en hoe VDAB en Forem kunnen samenwerken. Als in een samenwerkingsovereenkomst wordt gevraagd om dit mee te nemen, ben ik bereid om dit samen met VDAB te onderzoeken. We moeten er natuurlijk eerst voor zorgen dat we zelf genoeg capaciteit hebben, maar ik sta altijd open voor samenwerking met de collega's van de andere regio's.

Ik kan verder met de manier van werken zoals wij dat in het verleden deden. We zullen nagaan welke invloed de federale maatregelen hebben op onze werking.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, eind vorig jaar waren er meer dan 370.000 langdurig zieken in België. Dat is meer dan de helft meer dan tien jaar geleden. Hoe langer men arbeidsongeschikt is, hoe moeilijker het is om opnieuw op de arbeidsmarkt actief te worden. Het mag en zal zeker geen heksenjacht worden. Heel wat mensen die arbeidsongeschikt zijn, zullen helemaal niet kunnen worden gereactiveerd. Wat we wel willen, is kansen geven en deuren openen voor hen die wel kunnen en willen integreren of opnieuw op de arbeidsmarkt gaan. Dit zal vaak geleidelijk moeten gebeuren en met aanpassingen op de werkvloer.

In Vlaanderen gebeuren er al heel veel goede dingen, maar minister, stroop uw mouwen op, want er is maatwerk aan de winkel. *(Applaus bij Open Vld)*

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik wil u bedanken voor het feit dat u al vier jaar lang uw mouwen opstroopt en erin geslaagd bent om tienduizend langdurig zieken mee toe te leiden en zich vrijwillig te laten engageren naar werk. Dit is zeer belangrijk. Ondernemers zoeken en schreeuwen om juist talent, om mensen met de juiste competenties. Minister, u doet dat.

Ik zit hier met een dubbel gevoel, want ik ben zeer tevreden met de maatregelen die op federaal niveau zijn genomen, maar misschien moeten we dit glazen plafond ook eens doorbreken, zodat ze ons aan de overkant van de straat horen en ons meer gaan betrekken. Bij dergelijke maatregelen is overleg met de regio's en zeker met een regio als Vlaanderen, die daar al vier jaar voortrekker in is en expertise in heeft, toch essentieel. Laten we nu het beste van die maatregel maken. Vlaanderen is er klaar voor.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over racisme en discriminatie in het voetbal en bij uitbreiding in andere sporten

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Zondagavond kon ik in mijn zetel terugblikken op een geslaagd sportief weekend. Zaterdag had Antwerp FC met 2-0 gewonnen en werd tweede in de rangschikking. Zondag won KFC Stabelino ook en werden ze op hun niveau eveneens tweede in de rangschikking. Kortom, het was een fijn weekend, met veel vrienden en pintjes. Ik ben de heren Vanbesien en Van Campenhout tegengekomen, en er kon heen en weer wat gegrapt en geplaagd worden.

De euforie sloeg om op dinsdagochtend. Wat we toen via de media vernamen, deed pijn: één vijfde van onze profvoetballers wordt gepest of lastiggevallen, één vijfde heeft te maken met discriminatie, 14 procent is al eens bedreigd door supporters, 5 procent is al slachtoffer geweest van geweld. Dat zit niet goed.

Minister, de cijfers voor België zijn blijkbaar veel slechter dan die van de rest van de wereld. Ik weet dat u al veel doet om racisme en fun in de sport aan te moedigen. *(Opmerkingen. Gelach)*

Mijn excuses voor die lapsus. Ik stel mijn vraag: welke maatregelen hebt u nog in petto om deze situatie te verbeteren, zowel in het voetbal als in andere sporten?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: U bedoelde wellicht: racisme ontmoedigen en fun in de sport aanmoedigen. Dat is althans wat ik probeer te doen. Voor het eerste-klassevoetbal bestaat er wetgeving. Er is arbeidswetgeving over discriminatie en pesten op het werk, en daarnaast is er nog de antidiscriminatiewetgeving. We zien dat in het voetbal relatief weinig klachten zijn. Voetballers stappen niet gauw naar de rechtbank om te klagen over het feit dat ze op het veld gepest zijn door hun collega's en tegenstanders. Misschien moet dat meer gebeuren, maar daar kan ik weinig aan doen. Het betreft federale wetgeving; controles en klachten zijn in dit verband niet gemakkelijk.

Wat kunnen we wel doen? Volgens mij kunnen we alleen bottom-up werken. Dat is precies wat ik probeer te doen en wat ik al jaren doe. We moeten een mentaliteitswijziging tot stand brengen. Dat begint bij de jongeren, bij de jongerencoaches en de scheidsrechters. Als we dat op een goede manier aan hen meegeven in de opleiding, en dat doen we in de Vlaamse trainersschool, en als we de emotiefactor voor een stuk kunnen meegeven aan de begeleiders en zo ook aan de jongeren, dan kunnen we iets positiefs opbouwen.

Wetgevend hebben we daar ook al iets ondernomen. Om erkend te worden als federatie, moet je een ethisch charter indienen. Om dat charter voor elke federatie degelijk op te stellen, hebben we het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES) gevraagd om elke federatie te begeleiden en een plan op maat te maken.

We sensibiliseren ook, met de time-out voor pesten. We begeleiden ook mensen die met jongeren werken over het probleem van het grensoverschrijdend gedrag. Ten slotte is het kennisplatform opgericht. We zijn dus bottom-up vertrokken. Mentaliteitsverandering is een langdurig proces, maar ik hoop dat we op die manier toch voor een klein verschil zullen kunnen zorgen.

Peter Wouters (N-VA): Dank voor uw inspanningen, minister. Ik hoop dat u een tandje zult kunnen bijsteken. De sensibilisering moet zich op de mensen aan de basis richten. We moeten jonge spelers opvoeden tot profs die respect hebben voor anderen. Misschien moet ik me nu tot de heer Wynants richten, die in de profliga zit. Alles moet uit de kast worden gehaald om profvoetballers Nederlands te laten leren, want dat zou al veel kleine spanningen en misverstanden voorkomen. Het is ook nodig dat spelers racisme en discriminatie melden.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ook dank aan de vraagsteller voor de vraag. Sport heeft vele voordelen: fysieke, mentale en sociale. Het zorgt ook voor een uniek kader waarbinnen mensen met verschillende culturele en sociale achtergrond elkaar ontmoeten. Dat maakt sporten zo bijzonder en zo belangrijk. Ik roep op om voort te werken aan de mentaliteitswijziging, en ook om dat wat open te trekken. In het Engels voetbal breekt een enorm schandaal los. Sporters die het gemaakt hebben, komen nu pas naar buiten met verhalen over wantoestanden. De drempel voor het vragen van hulp moet worden verlaagd. Welke initiatieven zult u met Sport Vlaanderen nog nemen?

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ook dank aan de vraagsteller voor de vraag. Elk geval van discriminatie, in de sport of daarbuiten, is er eentje te veel. Het ethisch charter of de code die vanaf 2017 effectief van kracht wordt, is een goede stap vooruit. Ik denk evenwel dat we verder moeten durven gaan. Met de code worden een aantal indicatoren zoals de strijd tegen doping en matchfixing afgetoetst. Er is daarin ook sprake van de sociale verantwoordelijkheid, met het bevorderen van gelijkheid en diversiteit. Misschien moeten in die code ook racisme en discriminatie expliciet worden benoemd als strijdpunten. Onlangs verscheen het boek 'Vuile zwarte', van Paul Beloy. Daarin staat letterlijk dit: "Racistische incidenten in het voetbal zijn net zoals verkrachtingen: je weet dat het ergens in je buurt gebeurt, maar je hoort of leest er nauwelijks iets over." Hij suggereert om een meldingspunt op te richten. Dat lijkt me een grote stap vooruit. Kunnen we dat meenemen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ook dank aan de vraagsteller voor de vraag. Zelf heb ik over dit onderwerp een vraag om uitleg ingediend, en ik ben blij dat we er hier over kunnen praten. We schrokken van de studieresultaten. We kennen allemaal de bestaande campagnes over racisme en discriminatie, zoals het 'Say no against racism' van de FIFA. We zien het voor elke voetbalwedstrijd van enig belang. Maar we weten ook dat dit op zich weinig verandert. Het blijft een probleem, van de lokale voetbalvelden tot de velden van de grootste clubs.

Minister, maken we vandaag de dag aan onze spelers en trainers van de laagste tot de hoogste regionen voldoende bekend wat ze moeten doen en waar ze terechtkunnen als ze zelf worden geconfronteerd met racisme, pestgedrag, homofobie of om het even wat hen aanpakt op een bepaald deel van hun identiteit? Als ik een rondvraag doe bij jongeren die coaching geven of bij spelers, zeggen die dat ze nooit enige tekst of uitleg hebben gekregen over waar ze terechtkunnen als ze zoiets meemaken. Wordt dat genoeg bekendgemaakt?

Minister Philippe Muyters: Natuurlijk heb ik samen met minister Vandeurzen een meldpunt voor pesten en racisme en al de rest. We moeten geen apart meldpunt hebben. De kern van de zaak is dezelfde. Of je op je werk of in het voetbal of een andere sport wordt gepest, de problematiek is dezelfde. Daar een meldpunt hebben met mensen die weten hoe ze ermee moeten omgaan, is een goede zaak, en dat meldpunt bestaat. Het wordt opgenomen in de opleidingen, in de communicatie met de federaties en de clubs via de federaties. Dat zou toch al meer bekend moeten zijn.

Mijnheer Annouri, u vraagt waar ze terecht moeten kunnen. Je zou in de eerste plaats terecht moeten kunnen in je eigen club en bij je eigen bestuur. Als het daar al niet begint, als het niet begint van onderuit... Als de coach ziet dat de ene jongen tegen de andere, of het ene meisje tegen een ander meisje iets doet wat niet kan, moet die zelf ingrijpen. Dat moet het eerste aanspreekpunt zijn. Daar moet het beginnen. Het bestuur moet de duidelijke boodschap geven dat racisme en discriminatie niet kunnen, en dat iemand die het toch doet, niet thuishoort op het veld, in de club of het bestuur. Dat is de essentie van de zaak. Maar dat is een mentaliteitswijziging die we allemaal samen moeten dragen, van onderuit. Niet met wetgeving, niet met straffen, maar wel gedragen en met vuur verdedigd overal waar we zitten. Dat moeten we doen vanaf de start. Dan komt die vraag niet meer waar we terecht kunnen. Want dan weet iedereen dat hij terecht kan bij zijn trainer, zijn club, zijn bestuur en zijn voorzitter. Dan hebben we de mentaliteitsverandering gecreëerd van onderuit. Daarop moeten we verder inzetten. Ik vraag dat jullie dat samen met mij doen zodat we pesten en discriminatie weg krijgen uit onze sport. (*Applaus bij de N-VA*)

Zelf heb ik weinig contact met de Belgische Voetbalbond, maar bij een volgend contact met de Voetbalfederatie Vlaanderen kunnen we wel meenemen dat ze die boodschap ook doorgeven aan het hoogste niveau. Campagnes zijn belangrijk en we moeten die blijven voeren, maar met campagnes alleen gaan we het niet halen. We moeten samenwerken en zorgen dat iedereen terecht kan waar dat nodig is. Daar moeten we met man en macht aan werken.

Peter Wouters (N-VA): Minister, als ik een optelsom maak van wat ik hier allemaal hoor, dan blijft er maar één zin over: we moeten het bespreekbaar maken. Dat is de hamvraag: hoe maken we die problemen bespreekbaar? Dan speelt het niveau van waar het bespreekbaar is totaal geen rol.

Voor het overige ben ik van mening dat Antwerp in eerste klasse thuishoort. (*Applaus*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.26 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.35 uur.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming**– 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5****Tweede lezing**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de tweede lezing van het ontwerp van decreet betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming.

Ik stel voor om de in eerste lezing aangenomen artikelen, waarin het vorige week aangenomen amendement is verwerkt, als basis voor de bespreking te nemen en dus niet opnieuw te stemmen over het amendement waarover reeds in plenaire vergadering is gestemd. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 922/5)

Is het parlement het hiermee eens?

De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp·a): Voorzitter, mogen we in dat geval nog uitleg vragen over dat amendement?

De voorzitter: Uiteraard mag dat.

Ik ga er dus van uit dat het parlement het ermee eens is om de in eerste lezing aangenomen artikelen, waarin het vorige week aangenomen amendement is verwerkt, als basis voor de bespreking te nemen? (*Instemming*)

– De artikelen 1 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De heer Beenders had dus graag nog wat uitleg gehad over het vorige week geamendeerde artikel 9. Wie gaat dat uitleggen?

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil gerust de uiteenzetting van vorige week herhalen. Die is kort. Vlaanderen heeft zich altijd geëngageerd om de operatie voor toeleiding van mensen met een leefloon, artikel 60'ers, naar werkplekken, om die extra taken budgetneutraal te maken. Daarvoor was in een eerste fase gepland dat de RSZ-korting in de vorm van een subsidie zou worden uitgekeerd aan de OCMW's. We hebben vastgesteld dat er een extra decreetswijziging moest komen om het mogelijk te maken dat Vlaanderen extra compensaties kan geven voor de reguliere werkervaringsplekken waar artikel 60'ers naar worden toegeleid. Dat zal gebeuren op basis van het aantal toeleidingen, en dat is wat het amendement mogelijk maakt. Ik hoop dat u het ermee eens bent dat de operatie budgetneutraal moet zijn.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal het misschien op nog een andere manier zeggen. Ik denk dat ik in de commissie mijn bedoeling al duidelijk gemaakt heb. Het is de bedoeling dat de OCMW's, die de artikel 60'ers goed kennen, hen ook begeleiden buiten het traject van artikel 60. Om daarvoor in de nodige vergoeding te voorzien, hadden we een decretale basis nodig. Dat wordt met dit amendement gerealiseerd.

Rob Beenders (sp·a): Dank u voor de toelichting. We hebben inderdaad een tweede lezing gevraagd over een onderdeel waar we het op zich helemaal mee eens zijn. De inkanteling van het instrument artikel 60 onder de regie van VDAB

is een positieve en belangrijke stap vooruit. Wat mij betreft, is het een van de meer zeldzame positieve punten in het decreet.

Los daarvan is het amendement toch niet helemaal duidelijk. Als ik het goed begrepen heb, wordt er met verschillende vergoedingen gewerkt en wilt u met dit amendement een derde vorm van subsidiëring mogelijk maken en toevoegen, omdat dat kan dienen als een compensatie voor het realiseren van het activiteitsbeleid. Het zorgt ervoor dat dit een compensatie is voor het wegvallen van de RSZ-vermindering.

Minister Philippe Muyters: Dat is ook vanuit de filosofie dat als er bijkomende inspanningen gebeuren binnen het OCMW, die vroeger niet gebeurden, omdat ze kennis van zaken hebben, deze ook kunnen gebeuren.

Rob Beenders (sp-a): In artikel 12 wordt de RSZ-vermindering opgeheven. Betekent dat dan dat met dit amendement in een compensatie wordt voorzien?

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Beenders, de RSZ-vermindering is omgezet in een subsidie. Om het bijkomende werk dat de OCMW's hebben om toe te leiden te kunnen compenseren, is een aanvullende wijziging in het decreet nodig om extra middelen te kunnen inzetten, zodat de oefening budgetneutraal is. Zo heb ik het begrepen. Het is inderdaad verwarrend: het is twee keer een subsidie omdat de RSZ-vermindering werd omgezet in een subsidie. Maar de vaststelling is dat dit niet toereikend is. Daarom willen we decretaal de mogelijkheid scheppen dat ze extra middelen kunnen krijgen, zodat er geen budgettaire problemen zijn en de OCMW's op een voortreffelijke manier mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen toeleiden naar werkplekken.

Rob Beenders (sp-a): Worden er dan ook nog andere voorwaarden opgelegd ten aanzien van die OCMW's? Of is dat niet aan de orde?

Minister Philippe Muyters: Neen. Er staat in het artikel ook niets over die bijkomende voorwaarden. De filosofie is effectief zoals we het daarnet hebben uitgeklaard.

Rob Beenders (sp-a): Volgens mij was het vooral onduidelijk door de woordkeuze die een paar keer terugkwam, waardoor het niet duidelijk was of het ter compensatie was van de weggelaten RSZ-vermindering. Als u zegt dat het daarvoor dient, is dat wat mij betreft duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, wat mij opvalt, is dat dit ontwerp van decreet alle vergoedingen regelt voor wat het OCMW doet met betrekking tot de begeleiding in dit traject: het financiële kader wordt in dit ontwerp van decreet geregeld. Dat staat in contrast met de trajecten voor de werkzoekenden die niet leefloongerechtigd zijn. Over de vergoedingen daarvoor staat niets in het ontwerp van decreet. Hoe wordt dat geregeld? Je hebt VDAB die die trajecten doet. Je gaat dat doen met partners, tenders. Zijn daar voorwaarden aan de vergoedingen gekoppeld? Om welke vergoedingen gaat het? Dat valt op. Wordt dat met een ander decreet geregeld? Dan vind ik dat op zich niet zo zuiver, als je één kaderdecreet voor de uiteindelijke werkervaring opstelt.

Minister Philippe Muyters: Ik voel dat niet zo aan. VDAB is daarin uiteraard de regisseur. VDAB moet daarrond met een beheersovereenkomst doelstellingen krijgen. VDAB kan daar tenders van maken en derden bij betrekken. Maar zij moeten er dan voor zorgen dat uiteindelijk hun beheersovereenkomst gerespecteerd blijft. Ik moet niet voor de verplichtingen in verband met die tenders zorgen. Voor mij telt maar één verplichting: de verplichting die de regisseur aangaat via de

beheersovereenkomst. Dat is de logica hierachter. Ik heb geen beheersovereenkomst met de OCMW's. Ik doe het zo. Ik heb wel een beheersovereenkomst met VDAB. Het is VDAB en de raad van bestuur van VDAB die het zelf doen of met tenders. Het resultaat telt voor mij, en dat staat in de beheersovereenkomst.

De voorzitter: Geen opmerkingen meer over artikel 9? *(Neen)*

– *Artikel 9 wordt zonder verdere opmerkingen aangenomen.*

– *De artikelen 10 tot en met 36 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Lode Ceyskens, Lydia Peeters, Wilfried Vandaele, Ward Kennes en Jan Hofkens houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de dienst van de Vlaamse bestuursrechtscolleges betreft (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtcolleges betreft)

– 777 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 7

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Axel Ronse, Lode Ceyskens, Lydia Peeters, Wilfried Vandaele, Ward Kennes en Jan Hofkens houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de dienst van de Vlaamse bestuursrechtscolleges betreft, waarvan het opschrift door de commissie is gewijzigd als volgt: "voorstel van decreet houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtscolleges betreft".

De algemene bespreking is geopend.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, het wordt een drieluikpresentatie met de heer Ceyskens en mevrouw Peeters.

Deze Vlaamse Regering en dit parlement hebben er zich toe verbonden om meer te vereenvoudigen, om meer rechtszekerheid te bieden, om investeringen mogelijk te maken en om haar eigen juridische apparaat, de eigen Vlaamse rechtspraak, die onder de koepel van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) zit, de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en de Raad voor Vergunningsbetwistingen, sterker, transparanter, rechtszekerder en eenvoudiger te maken.

Het is niet zonder trots dat ik dit werkstuk, dat gezamenlijk met de heer Ceyskens mevrouw Peeters, de heer Vandaele, de heer Kennes en de heer Diependaele werd uitgewerkt, aan u voorstel.

Collega's, de Raad voor Vergunningsbetwistingen is lang het lelijke eendje geweest op het niveau van Vlaamse rechtspraak. Dossiers die sinds 2009 moesten wachten op een beslag, beroepen tegen vergunningen, die weliswaar niet opschortend werkten, die vijf jaar konden aanslepen: dat kunnen we ons in Vlaanderen niet veroorloven.

Onze minister-president heeft aanvullende rechters benoemd. De doorlooptijd in die Raad voor Vergunningsbetwistingen is aanzienlijk verkort. Vandaag is de

doorlooptijd minder dan een jaar voor een dossier. Collega's, het is ook zo dat de historische achterstand vandaag is weggewerkt.

Maar al snel, kort na de eedaflegging in het parlement, heb ik in de heer Ceyskens en mevrouw Peeters partners gevonden om nog een aantal extra stappen ter vereenvoudiging en verbetering van die Raad voor Vergunningsbetwistingen te zetten. Die stappen zijn vooral ingegeven door het feit dat de omgevingsvergunning er aankomt. Die vergunning is nog zo'n mooi voorbeeld, nog zo'n kroonjuweel van Vlaamse vereenvoudiging: één openbaar onderzoek voor milieu en bouw, één geïntegreerd advies. Dat betekent dat, zodra die omgevingsvergunning in werking treedt, de Raad voor Vergunningsbetwistingen ook bevoegd zal zijn voor alles wat te maken heeft met beroepen tegen milieuaspecten. We willen toch niet dat de exploitatiebehoeften van ondernemers in jarenlange beroepen enzovoort zouden aanslepen?

Met dit werkstuk hebben we een fantastisch evenwicht gevonden tussen rechtszekerheid, democratische rechtstoegang en eenvoud. Er zit heel wat lekkers in. Er is een spoedprocedure voor onontvankelijke beroepen. Nu kon het zijn dat je na vijf jaar te horen krijgt dat een beroep dat je hebt ingediend, niet ontvankelijk is omdat er een verkeerde handtekening opstaat. Zowel voor de beroepsindiener als voor degene wiens vergunning wordt aangevochten is dat niet leuk, is dat verschrikkelijk. Er is ook een rechtsplegingsvergoeding ingevoerd, die, wie beroepen wil indienen, twee keer doet nadenken of een beroep nodig is. We hebben alles op het niveau van rechtsplegingsvergoeding en rolrecht naar het niveau van de Raad van State gebracht. Belangenschade – zeer belangrijk – wordt een voorwaarde voor vernietiging van verzoekschriften. Bij voorkeur spreekt de Raad voor Vergunningsbetwistingen zich uit over alle middelen. Er is geen beroep meer mogelijk door een gemeente na een stilzwijgende weigering.

Er zit verder nog heel wat moois in. Ik laat de heer Ceyskens en mevrouw Peeters verder toelichten hoe zij het zien en wat voor goeds er volgens hun in zit.

In ieder geval is het voor ons een belangrijke stap in de verbetering naar een sterke, Vlaamse rechtspraak en meer rechtszekerheid en investeringszekerheid.

We hebben ook een amendement ingediend namens de meerderheid. Het is een eerder technisch amendement. Er stond in het voorstel van decreet dat het maximaal één maand na publicatie in het Staatsblad in werking zou treden. We hebben daarvan drie maand gemaakt, te bepalen door de Vlaamse Regering, om de simpele reden dat het procedurebesluit nog in opmaak is en dat we zeker niet willen dat het voorstel van decreet in werking zou treden vooraleer het procedurebesluit volledig af is. Drie maand is echt wel de maximumperiode. We hopen dat dit voorstel van decreet sneller in werking zal treden.

Collega's, ik sta ter beschikking voor alle felicitaties die straks ongetwijfeld zullen volgen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, collega's, wat we zelf doen, doen we beter. Dat is een adagium dat Vlaanderen graag huldigt. Wat echter de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft, leek dat in het begin niet op te gaan. Nochtans was het uitgangsprincipe van de Raad voor Vergunningsbetwistingen die nog het levenslicht zag onder impuls van minister Van Mechelen, zeer lovenswaardig in die zin dat men de beroepstrap die er vroeger nog was tot bij de minister, zou objectiveren en dat de dossiers die vandaag vaak bij de Raad van State geblokkeerd zitten, sneller zouden worden behandeld en er dus een snellere rechtspleging zou zijn op Vlaams niveau.

In het begin leek niets minder waar te zijn. Al heel snel, vanaf 2010, hebben wij in het parlement de Raad voor Vergunningsbetwistingen uitgenodigd om te

vragen waarom die doorlooptijden zo lang waren en waarom er zo'n stuwmeer aan dossiers ontstond. Dat stuwmeer werd zelfs zo groot dat op een bepaald moment de Raad voor Vergunningsbetwistingen besliste om het 'last in first out'-principe toe te passen. De dossiers die op dat moment binnenkwamen, werden eerst behandeld zodat zij nog binnen een redelijke termijn werden afgehandeld.

Tijdens de vorige legislatuur is gemedieerd aan een aantal manco's die er waren binnen de Raad voor Vergunningsbetwistingen: extra personeel, extra budget, interim-raadsheren en de reorganisatie van verschillende bestuursrechtscolleges binnen de DBRC: de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, het Milieuhandhavingcollege en de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Er is dus zeker beterschap, deze integratie is een goede zaak, maar toch moeten we vaststellen dat er problemen blijven. Zo trok de windsector vorig jaar nog aan de alarmbel: er was voor liefst 343 miljoen euro geïnvesteerd in onzekerheid doordat uitspraken binnen de DBRC op zich lieten wachten.

Mevrouw Peeters, de heer Ronse en ikzelf vonden het dan ook nodig om aan een aantal zaken te remediëren. Ik zal onze zeven punten overlopen: het verbeteren van de spoedprocedure om te bepalen of beroepen ontvankelijk zijn; het invoeren van een rechtsplegingsvergoeding; het aantonen van belangenschade voor wie in beroep gaat, substitutiebevoegdheid waarbij de raad zich in de plaats van de vergunningverlenende overheid kan stellen; het mogelijk opleggen van een dwangsom. Daarnaast kunnen overheden die een stilzwijgende weigering toepassen, geen dossier meer inleiden. Tot slot kan de raad in één arrest schorsing en vernietiging uitspreken en moet er geen aparte procedure meer worden opgestart.

Vandaag geven wij via een amendement het bestuursrechtcollege nog wat extra tijd om een procedurebesluit op te stellen. Vandaag leggen wij het wettelijk kader ter stemming voor. Wij rekenen erop dat de bevoegde minister, Geert Bourgeois, de vinger aan de pols zal houden en het bestuursrechtcollege op zijn plichten zal blijven wijzen om vooruitgang te boeken. Een Vlaming die rechtszekerheid zoekt of vraagt, hoort die binnen een redelijke termijn te krijgen. Wij zullen alleszins vanuit het parlement en de bevoegde commissie die werking van de DBRC met meer dan gewone aandacht blijven opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, collega's, collega Ronse heeft al om felicitaties gevraagd voor dit initiatief. Ik denk dat dat terecht is. Collega Ceysens heeft dat ook benadrukt. Hij heeft verwezen naar het positieve initiatief van voormalig minister van Ruimtelijke Ordening Van Mechelen, die inderdaad de introductie heeft gelanceerd van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Beste collega's, iedereen die vandaag wil bouwen, moet kunnen rekenen op rechtszekerheid. Iedereen die in Vlaanderen wil bouwen, heeft ook een bouwvergunning nodig. Indien die bouwvergunning wordt geweigerd of aangevochten, dan kan men zich richten tot de Raad voor Vergunningsbetwistingen, een van de drie raden binnen de DBRC.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen werd in 2009 opgestart om de problemen en de ellenlange procedures die men toen kende bij de Raad van State, te verhelpen. Nu, al snel bleek de Raad voor Vergunningsbetwistingen in hetzelfde bedje ziek. Van de dossiers die van begin 2009 tot 2011 werden ingediend, waren er begin dit jaar, dus bijna zeven jaar later, nog altijd een aantal hangende. Ruim 10 procent van de zaken ingeleid in 2009 had in 2016 nog geen einduitspraak. Dat kan uiteraard niet.

Gelukkig is er nu beterschap. Onze fractie blijft er alleszins bij dat het absoluut onaanvaardbaar is dat een procedure voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen

meer dan vijf, zes of zeven jaar kan blijven duren. Dat is niet goed voor de rechtszekerheid. Betwistingen moeten snel en correct en zeker kwaliteitsvol worden afgehandeld.

Collega Ceyskens heeft het ook al gezegd: ere wie ere toekomt, om de opgebouwde achterstand in te korten heeft de Vlaamse Regering al extra middelen en personeel ingezet. Dat heeft sowieso al baat gebracht wat de achterstand betreft. Dat, en zeker ook de digitalisering van het informatiebeheersysteem, zijn alleszins al een aantal goede punten.

In het verslag van de DBRC van 2015-2016 geeft eerste voorzitter Storms aan dat er nog veel problemen op te lossen blijven, maar dat men op de goede weg is om die te verhelpen. Wij willen dat verhelpen met dit voorstel van decreet nog wat versnellen. Ik ga niet verder in op de procedurele aspecten, die al zijn toegelicht door collega Ronse en collega Ceyskens. Dit bevat immers een aantal procedurele aspecten, die zeker zullen zorgen voor een snellere en vlottere afhandeling van de procedures, maar ook een aantal organisatorische aspecten. Een van die organisatorische aspecten is het beleidsplan. Een aantal collega's in dit parlement, maar ook ikzelf, hebben er reeds meerdere keren op aangedrongen bij de Vlaamse Regering, bij de minister-president om ervoor te zorgen dat de voorzitter van de DBRC zijn beleidsplan zou indienen. Bij mijn weten is dat beleidsplan er vandaag de dag nog altijd niet. Dat had er uiterlijk in april 2015 moeten zijn. Met dit voorstel van decreet geven we de Vlaamse Regering alleszins de opdracht om het huishoudelijk reglement in die zin aan te passen en ervoor te zorgen dat er wel degelijk ook een beleidsplan zal komen. Ik vind het belangrijk om daar te blijven op hameren.

Het amendement is al toegelicht door de vorige twee sprekers. Ik kan me er volledig in vinden dat we het ietwat verruimen in de tijd tot maximum 3 maanden. Uiteraard kan de Vlaamse Regering sneller de inwerkingtreding goedkeuren. In het jaarverslag 2015-2016 lezen we dat de voorzitter een pleidooi houdt voor 1 september 2017. Mij lijkt dat iets te ver in de tijd. Dit amendement geeft daar een goede tegemoetkoming aan.

Ik hoop dat de hele meerderheid dit voorstel van decreet zal goedkeuren.
(Applaus)

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Na deze drievoudige schets van de context van het voorstel van decreet geef ik onze visie weer die we ook tijdens de commissievergaderingen hebben uitgesproken.

We delen de doelstelling dat de rechtspleging niet te lang mag duren. De lange wachttijden voor beroepsprocedures inzake vergunningen moeten worden weg-gewerkt, niet alleen voor de ondernemers maar ook voor de burgers, de rechts-onderhorigen, die procedures aanhangig hebben gemaakt. We zijn het ermeestens dat de rechtsgang wordt verbeterd.

Ik heb echter ook twee 'maren' uitgesproken tijdens de commissiebesprekingen en die nopen ons tot een onthouding bij de stemming over dit voorstel van decreet. We moeten zeer alert blijven voor de toegankelijkheid van de procedures voor de burgers die een beroep willen indienen bij de verschillende rechtscolleges. De nieuwe procedures mogen geen drempels opwerpen die zo hoog zijn dat de toegankelijkheid niet meer voor iedereen is gegarandeerd. We moeten daarover waken in het kader van het Vergunningenbesluit. De indieners hebben gezegd dat ze daarover zullen waken, maar we willen daartoe garanties.

Een tweede 'maar' is dat de indieners – en dat begrijp ik als jurist niet – een risico willen nemen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de rechtspraak.

De Raad van State heeft daar terecht een opmerking over gemaakt en heeft mogelijke uitwegen aangeboden, waar de indieners niet op zijn willen ingaan. Het risico blijft dus bestaan dat de procedure achteraf wordt aangevochten voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en dan zijn we nog veel verder van huis met betrekking tot een snelle rechtsgang.

Ik hoop dat we eindelijk een bestuurs- of beleidsplan zullen krijgen van de DBRC. De voorzitter heeft dat al eens beloofd aan het parlement, maar dat is nog niet gebeurd. Ik hoop dat daarin dan maatregelen zullen staan die garanderen dat de rechtstoegankelijkheid voor iedereen bewaard en gegarandeerd blijft.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): De Raad voor Vergunningsbetwistingen is een belangrijk instrument voor de burger. Als er door overheden vergunningen worden gegeven waar problemen mee zijn en als de overheid te kort door de bocht is gegaan, dan moet daar klacht tegen kunnen worden ingediend. Op deze manier worden burgers beschermd tegen fouten en onomkeerbare beslissingen. Achter het idee om dat te vereenvoudigen en om naar een snellere rechtsspraak te gaan, kunnen we 100 procent staan, maar in dit voorstel van decreet worden drempels opgeworpen voor burgers die de rechtstoegang bemoeilijken.

We hebben in de loop van het proces een aantal amendementen ingediend om die drempels af te breken. We waren er voorstander van om rolrecht te laten betalen per dossier in plaats van per verzoeker, want hiermee worden de verzoekers enkel maar op kosten gejaagd. We waren er voorstander van om bemiddeling in het proces gratis te maken in plaats van betalend. Als een vergunning door de Raad voor Vergunningsbetwistingen wordt geschrapt en er vervolgens door de overheid een vergunning voor een identieke of gelijkwaardige beslissing wordt gegeven, dan zijn we er voorstander van dat dit hoogdringend kan worden behandeld. Zo hadden we een paar amendementen ingediend om die drempels af te breken. Ze zijn allemaal weggestemd. Omdat de bezorgdheid blijft, mijnheer Ronse, kunnen we spijtig genoeg geen felicitaties geven, maar zullen we u belonen met een tegenstem.

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp.a): Ik heb een fundamentele vraag in verband met de toegang tot de procedure. Ik heb begrepen dat men het iets moeilijker wil maken om procedures te vermijden. Het belang speelt daar een belangrijke rol in.

Waar ik me een beetje zorgen over maak, is niet het rolrecht, want de Raad van State heeft blijkbaar opgemerkt dat er enig gevaar was van te dure procedures. Maar ik maak me zorgen in verband met de rechtsplegingsvergoeding. Ik denk dat er rare situaties kunnen ontstaan die onrechtvaardig zouden kunnen zijn. U weet dat de rechtsplegingsvergoeding een eerste stap is om de verliezende partij de advocaatkosten van de winnende partij te laten betalen. Dat kennen we in het burgerlijk recht. Maar hier in het administratieve recht wordt dat ook ingevoerd, maar toch met een paar rare voorwaarden. Dat de Vlaamse Regering het niveau van de rechtsplegingsvergoeding zal bepalen, lijkt mij logisch. Dat de rechtbank, of de rechter, of het rechtscollege in dezen, of de Raad voor Vergunningsbetwistingen hier op een gemotiveerde wijze kan van afwijken, is ook nog een gebruik.

Maar bij de voorwaarden staat iets zeer raars, dat ik niet goed begrijp. Men kan dat wegens de financiële draagkracht van de in het ongelijk gestelde partij verlagen. Dat lijkt me een goede sociale reflex. Men kan het ook een stuk laten afhangen van de complexiteit van de zaak. Dan is er een derde voorwaarde, die volgens mij voor veel interpretaties vatbaar is: de rechtsplegingsvergoeding die de verliezende partij moet betalen, kan bepaald worden volgens de kennelijk onredelijke

aard van de situatie. Dan is mijn vraag: waarover hebben we het? Welke situatie? De situatie tijdens de discussie of de situatie op het terrein? Is dit een vorm van sanctie wegens de situatie op het terrein? Of is het, wat soms gebruikelijk is, het gevolg van de houding van een procespartij? Dit lijkt mij de introductie van een soort sanctie voor de overheid, misschien omdat men een onredelijke situatie heeft gecreëerd. Het is mij helemaal niet duidelijk wat men hier invoert.

Axel Ronse (N-VA): Sta me toe om alle collega's te danken voor hun constructieve tussenkomsten. Sta me ook toe om vast te stellen dat iedereen het ermee eens is dat een stevige vereenvoudiging noodzakelijk is en dat iedereen de waarde van dit werkstuk op dat niveau ook schat.

Er werden een aantal fundamentele zaken aangegeven. Collega Bertels heeft ons een waarschuwing gegeven. We hebben in de commissie geantwoord dat we die waarschuwing ter harte nemen. We hebben hierover advies opgevraagd bij de Raad van State en die had ons er ook op gewezen. In het bestaande decreet dat in de DBRC voorziet, staan een aantal extra garanties om mogelijke belangenconflicten te vermijden, zoals het verbod op cumulatie van deeltijdse functies bij de DBRC en de Vlaamse overheid alsook het feit dat de bepaling inzake onpartijdigheid behouden blijft. Dat zal uiteraard ook gelden voor de drie extra functies waarin in het kader van dit voorstel van decreet wordt voorzien. Wij hebben ook vastgesteld dat er geen enkele cassatie-uitspraak gekend is waarbij een arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen vernietigd werd wegens deze elementen. Wij voelen ons dus gesterkt om hiermee door te gaan. We stellen ook vast dat het decreet in 2014 ook nooit in vraag is gesteld. Met die bepalingen zien wij het dus zitten.

Ik wil hier de indruk wegwerken dat de rechtstoegang bemoeilijkt wordt. Alles is zoals het niveau van de Raad van State vandaag. De rechtstoegang wordt dus op geen enkele manier bemoeilijkt of verminderd. Iemand die vandaag nog een beroep aantekent tegen een milieuvergunning, doet dat nog bij de Raad van State. Dat zal overgaan naar de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Dat zal voor die persoon op basis van hetzelfde rolrecht en zo meer zijn.

Collega Landuyt, dat derde luik gaat over verzoekschriften die al van bij het begin het oogpunt hebben om het spel te vertragen en die absoluut niets meer te maken hebben met een concreet rechtstreeks gelieerd belang in het dossier. Dat hangt ook een beetje samen met onze bepaling dat iemand een belang moet aantonen bij het dossier. Die kennelijke onredelijkheid gaat gepaard met het begin.

Lode Ceysens (CD&V): We kennen die voorbeelden allemaal, waar uiteindelijk procedures gevoerd worden die met de grond van de zaak niets te maken hebben, tot en met burenruzies waar procedures worden ingespannen tot het allerlaatste moment die ook niets met de grond van de zaak te maken hebben. Ik wil erop wijzen, mijnheer Landuyt, dat er ook duidelijk bij staat dat die afwijking nog altijd binnen de vastgelegde minimum- en maximumbedragen moet blijven.

Lydia Peeters (Open Vld): Ik wil daar nog een korte aanvulling bij doen. We kennen in de gerechtelijke procedures ook het verhaal van het tergend en roekeloos geding. Dit moet u in dezelfde context plaatsen.

Renaat Landuyt (sp-a): Het is maar taal, maar normaal staat er "de kennelijke onredelijkheid" van de vordering, het verzoek of de procedure, en hier staat "de kennelijke onredelijke aard van de situatie". Een procedure is geen situatie. Ik meen dat hier iets heel eigenaardigs binnengebracht wordt dat niets te maken heeft met de procesvoering. Het gaat over de aard van de situatie die kennelijk onredelijk is. Het is dus niet de aard van een handeling, maar de aard van een situatie die kennelijk onredelijk is. Dat is voor mij een zeer vage term. Ik vind dat onrustwekkend, omdat net via de rechtsplegingsvergoeding de procedures

afschrikwekkend kunnen zijn voor de gewone burger, die probeert om van een kennelijk onredelijke situatie af te raken. *(Opmerkingen)*

Kwade wil? Een situatie heeft geen wil. Een situatie is een toestand. Ik heb begrepen dat de indieners niet zeker zijn van wat ze hier bedoelen. *(Opmerkingen)*

Axel Ronse (N-VA): De indieners hebben uitvoerig advies gevraagd aan de Raad van State. De Raad van State heeft daar in zijn advies geen opmerkingen over gemaakt. Er hebben ook nog andere, even eminente juristen als collega Landuyt, naar gekeken. Wij zijn dus gesterkt in ons oordeel dat dit voorstel van decreet de toets mooi heeft doorstaan en zal doorstaan.

Renaat Landuyt (sp-a): De inleiding van het advies van de Raad van State stelt duidelijk waarover de raad zich heeft uitgesproken. Mocht u die specifieke vraag gesteld hebben, zou u wellicht een ander advies gekregen hebben op dat punt.

Ik heb nog een klein praktisch vraagje. Er zitten veel goede dingen in het voorstel. Met name dat men ook bij de vernietigingsbeslissing een dwangsom kan voegen, is een stap vooruit. Maar dat brengt mij bij de volgende vraag. Als men het niet gevraagd heeft tijdens het vernietigingsproces, kan men het nadien dan nog komen vragen? Zal wat vandaag mogelijk is, morgen nog mogelijk zijn? Of is het nu de verplichting van iedereen om het direct agressief te vragen in het eerste proces?

Axel Ronse (N-VA): U hebt het over een situatie dat bijvoorbeeld de raad vernietigt en oplegt aan bijvoorbeeld een deputatie om een herstelbeslissing binnen een bepaalde termijn te nemen. Als de deputatie de termijn voor die herstelbeslissing niet respecteert, dan is er effectief in een dwangsom voorzien.

Renaat Landuyt (sp-a): Het zou een kleine vergetelheid kunnen zijn, maar een die wel vervelend is voor de toekomst omdat er veel vernietigingsarresten zijn waarin er geen dwangsom is bepaald. Vandaag kan men nog conform artikel 38 nadien toch nog een dwangsom vragen. Nu zegt men dat men het moet vragen tijdens de hoofdprocedure, met andere woorden, men kan het niet meer achteraf vragen. Is dit bewust of onbewust? Blijft het nog mogelijk of niet?

Axel Ronse (N-VA): Bewust, in de zin dat het tot in het allerlaatste moment van de procedure moet kunnen worden gevraagd.

Renaat Landuyt (sp-a): Ik doe het voorstel om gezamenlijk een nieuw voorstel in te dienen om het opnieuw in te voeren, want er zullen zeker problemen komen. Men schaft iets af, heel bewust, dat men zich zeker zal beklagen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 777/6)*

– De artikelen 1 tot en met 22 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement tot vervanging van artikel 23. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 777/7)*

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Francesco Vanderjeugd, Cathy Coudyser, Jos De Meyer en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende monitoring en regelgeving van de recreatieve zeevisserij
– 899 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Francesco Vanderjeugd, Cathy Coudyser, Jos De Meyer en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende monitoring en regelgeving van de recreatieve zeevisserij.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, we kennen allemaal onze beroepsvisserij, die aan strikte regelgeving wat veiligheid, bemanningsleden, uitrusting enzovoort betreft, onderworpen is. Daarnaast vinden we op zee ook de recreatieve vissers, die vissen als recreatie, als hobby, als sport. Deze vissers genieten vrijstelling van bepaalde reglementering, maar zijn wel gebonden aan specifieke verplichtingen, zoals onder meer een verbod op het commercialiseren van hun vangst.

Er zijn gevallen bekend waarbij vangsten van de recreatieve visserij de persoonlijke behoefte van de visser overschrijden en waarbij de meervangst vermarkt wordt, wat dus wettelijk niet is toegestaan. De lijn tussen stroperij en visserij wordt in deze gevallen wel zeer dun. Er wordt zelfs dikwijls gesproken over de semiprofessionele of de semirecreatieve visserij; een visserijsegment dat wettelijk niet bestaat, maar dat dus wel een economisch belang kent. Deze recreatieve vispraktijken leunen veeleer aan bij de professionele visserij en zouden dus niet langer als recreatief mogen worden getolereerd. Daarom vragen wij met dit voorstel van resolutie om de lacunes en de grijze zones in de regelgeving en het toepassingsgebied op te sporen.

Dat er noodzaak is om duidelijkheid te krijgen, blijkt uit het feit dat er reeds onderzoek is gedaan en dat resulteerde in het LIVIS-projectrapport (Lage Impact VISserij) van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO). Dit voorstel van resolutie vraagt dat de knelpunten die aangehaald worden in het LIVIS-rapport, prioritair op de agenda van de uitvoerders van het convenant geplaatst worden. Zodoende wordt de problematiek verder bespreekbaar en blijft het niet bij dit eenmalig rapport.

Een tweede deel van dit voorstel van resolutie gaat over de Europese verplichting om gegevens over de sportvisserij bij te houden. De impact op de visbestanden door de recreatieve visserij-activiteiten wordt al eens geminimaliseerd of als onbestaande beschouwd, terwijl andere partijen de achteruitgang van bepaalde visstocks toeschrijven aan de recreatieve visserij.

Wie heeft gelijk? Dat weten we niet want we beschikken niet over objectieve data. Daarom is het belangrijk om te beschikken over deze data over de totale aanlandingsgegevens van de recreatieve visserij. Bovendien moet dit gebeuren met een uitbreiding van de monitoring op ruimtelijk vlak en op inhoudelijk vlak.

Voor mijn collega-indieners en voor mij als initiatiefnemer heeft dit voorstel van resolutie tot doel om de kennishiaten op te vullen en zo te komen tot een nauwkeuriger inschatting van de impact van de recreatieve visserijactiviteiten op de visbestanden.

Zo kan men tot een efficiënter en duurzamer visserijbeleid komen. Met dit voorstel van resolutie vragen we de nodige verdere stappen te nemen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Ik feliciteer initiatiefneemster Vermeulen en ik dank de collega's voor de goede samenwerking.

Vlaanderen doet zijn uiterste best om zijn beperkte zeevisserij te verduurzamen. Denk maar aan unieke projecten als Vistraject en Valduvis, waar de Vlaamse vissers, zij aan zij met de natuurverenigingen, geen graten zagen in het maken van de enige juiste toekomstgerichte keuze voor een lange termijnstrategie. Als we spreken over zeevisserij denken we automatisch aan de professionele visserij. Niet in dit voorstel van resolutie! Het belicht een onderdeel van de visserij dat doorgaans onder de radar blijft, namelijk de recreatieve visserij.

Als we respect willen tonen voor de professionele visserij, moeten we de recreatieve visserij responsabiliseren en evenredig laten bijdragen tot duurzaamheid. Het is niet logisch dat recreatieve visserij door het beleid, inzonderheid het controlebeleid, tussen de mazen van het net zou glippen. Vissen voor het plezier betekent niet zich méér permitteren qua ecologische impact dan mensen die vissen om den brode. Ook vele kleine beschadigingen resulteren in één grote ramp voor onze visbestanden of het milieu.

De recreatieve visserij vertegenwoordigt immers meer dan 25.000 dagen per jaar en een vloot van 630 vaartuigen. Aangezien Vlaanderen op het vlak van duurzame visserij op de goede weg is, moeten we waken over een gelijk speelveld van de professionele en recreatieve visserij. De vis wordt nu eenmaal duur betaald! Het zou dan ook ironisch zijn dat uitgerekend de recreatieve visserij, waarvan de vangsten niet vermarkt mogen worden, ons zouden opzadelen met de hoogste ecologische en maatschappelijke kosten. Daarom moet ook zij er mee voor zorgen dat de visbestanden in de Noordzee in de goede richting blijven evolueren.

Om de cirkel rond te maken, moeten we dus van de zwakste schakel boter bij de vis durven eisen. Dat proberen we via dit voorstel van resolutie. Niet met een heksenjacht, niet door recreatieve vissers nodeloos te belasten, niet met een pakket geboden en verboden. Dit voorstel van resolutie staat voor een betere monitoring en data-verzameling om een zicht te krijgen op de impact ervan. We willen de geldende regelgeving aan een kritisch onderzoek laten onderwerpen om uit te zoeken of er zich nog lacunes voordoen in de huidige wetgeving en om te remediëren aan de knelpunten die al bekend zijn op basis van het LIVIS-rapport. Vanuit Open Vld delen we die bekommernissen. Sterker nog: op federaal vlak rekenen we op onze staatssecretaris voor de Noordzee De Backer om ze te helpen realiseren. Wij moeten ons als een vis in het water voelen, maar dat geldt natuurlijk voor alle actoren die in deze betrokken zijn om tot een duurzame zeevisserij te komen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Onze fractie gaat uiteraard akkoord met de oproep in dit voorstel van resolutie om een gelijk speelveld te blijven bewaken tussen de recreatieve en de beroepsvisserij, maar op voorwaarde dat men niet te veel aan betutteling gaat doen, met respect voor de beide doelgroepen maar ook in overleg met hen.

We moeten ook vaststellen dat er al langere tijd heel wat wetgevende en andere initiatieven zijn die ervoor moeten zorgen dat dit wordt verwezenlijkt. Daarnet werd het al kort aangehaald: de Europese Unie verplicht ons om gegevens te verzamelen in het kader van de recreatieve visserij. De kaderrichtlijn Mariene Strategie waarmee wordt geijverd voor een goed milieu tegen 2020, zet daarop in door het duurzaam gebruik van mariene wateren centraal te zetten. Het maatschappelijk convenant in uitvoering van de doelstelling 'vistraject', dat hernieuwd is tot en met 2020, zegt heel duidelijk dat kleinschalige en kustvisserij specifieke aandacht verdient, met als belangrijke maatregel de monitoring van de omvang van de recreatieve visserij. Het gemeenschappelijk visserijbeleid erkent ook dat de recreatieve visserij een significante impact heeft op de visbestanden.

Het VLIZ heeft in 2014 en 2015 1 jaar lang observaties in de Vlaamse havens en op zee verricht. Die observaties sloegen op een beperkt aantal aspecten, en het experiment werd niet herhaald. Herhalingen zijn nodig om met bijkomend onderzoek de kennis over de hoeveelheid en de diversiteit te verfijnen, en dat staat ook zo in het LIVIS-rapport en het VLIZ. Dat moet toestaan om een nauwkeurige inschatting van de impact van de recreatieve visserij op allerhande actoren op te maken.

Dat is in de commissie al diverse keren aan bod gekomen. De minister is daarover ook ondervraagd. Zoals het hoort is men daar in overleg met de sectoren mee bezig. Het geeft me het gevoel dat dit voorstel van resolutie een beetje een scheet in een netzak is. Het is een verdienstelijke poging, maar de toekomst zal toch moeten uitwijzen welke concrete resultaten dit voorstel van resolutie zal opleveren. Mijn fractie zal dit in de commissie van nabij opvolgen. Vermits het voorstel van resolutie een verdienstelijke poging is, zullen we het wel goedkeuren. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Moeten wij West-Vlaamse gezegden wel opnemen in het verslag?

De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Zo nodig kan ik als vertaler optreden, voorzitter. Met een scheet in een netzak wordt gebakken lucht bedoeld. Ik wens namens mijn fractie de indieners van dit voorstel van resolutie geluk te wensen met hun initiatief. Het is absoluut nodig om in te zetten op duurzame visserij, en niet alleen in de professionele sector. Tot verbazing van velen is het zo dat ook de recreatieve visserij een grote impact heeft op de visbestanden. Een gedeelte van die recreatieve visserij is semiprofessionele visserij, en die bevindt zich in een schemerzone waar een commercieel element speelt. Die vis wordt ook verkocht. Groen heeft niets tegen echte recreatieve vissers die voor hun plezier en voor eigen gebruik een visje vangen, maar semiprofessionele visserij met een impact op de biodiversiteit van onze kustwateren kan niet. Daarom is kennis ervan noodzakelijk, en dat wordt in dit voorstel van resolutie gevraagd. We ondersteunen dat van harte.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Mijnheer Vandenberghe, u had het over gebakken lucht. U mag niet vergeten dat we nog veel meer zaken moeten regelen. Ik denk dan aan quota's, het statuut van de zeevisser en een inventaris van de wettelijke mogelijkheden. Er moet dus nog meer gebeuren dan wat u hier aanhaalde.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming
– 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
78 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Lode Ceyskens, Lydia Peeters, Wilfried Vandaele, Ward Kennes en Jan Hofkens houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de dienst van de Vlaamse bestuursrechtcolleges betreft (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtcolleges betreft)
– 777 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 7**

Aangehouden stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 8, van Axel Ronse, Lode Ceyskens, Lydia Peeters, Wilfried Vandaele, Ward Kennes en Matthias Diependaele, tot vervanging van artikel 23.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
78 leden hebben ja geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 23 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
78 leden hebben ja geantwoord;
8 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
7 leden hebben neen geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Francesco Vanderjeugd, Cathy Coudyser, Jos De Meyer en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende monitoring en regelgeving van de recreatieve zeevisserij
– 899 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, volgende week woensdag is een bijzondere dag, want we vieren dan 45 jaar Vlaams Parlement. We komen 's morgens bijeen om 10.30 uur. Dan is er de uitreiking van de Gouden Erepenningen. Er is ook de voorstelling van een nieuw boek over het parlement, en er wordt ook een nieuw kunstwerk ingehuldigd. Daarna krijgt u een walking lunch aangeboden.

Om 14.30 uur is er een toespraak van uw voorzitter naar aanleiding van 45 jaar Vlaams Parlement. We zouden het dus zeer op prijs stellen als u 's namiddags ook komt, want daarna gaan we over tot de actuele vragen en de rest van de agenda.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.32 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandembroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Piet De Bruyn, Paul Van Miert: ambtsverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Caroline Gennez, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Martine Taelman, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

An Christiaens, Martine Fournier

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers,

Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de

Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseele, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

